Småsaker af en nybegynnare. Tredje afdelningen

Bokutgåva

C. W. K. Gleerups förlag, Lund 1840.

AF EN

NYBEGYNNARE.

Hon är snarliga fullkommen vorden; och hafver uppfyllt mång år: Ty hennes själ behagade Gudi.

Vishets-Boken 4 Cap. 13-14 vers.

TREDJE AFDELNINGEN.

LUND

HOS C. W. K. GLEERUP. TRYCKT UTI BERLINGSKA BOKTRYCKERIET,

1840.

Hvad hon tänkte, hvad hon diktat,
har hon här för verlden biktat,
få blott visste att och hur hon skref.
Hennes varde, huru stort och gifvet,
gick med snällpost genom lifvet,
som ett ouppbrutet bref.
Djupa sinnen, allvarsamma,
brinna helst med sluten flamma,
osedd, blygsam, jungfruren.
Först se’n grafven med den stora frågan
öppnat sig, då röjes lågan
derutöfver med ett vänligt sken.
Döm med vördnad: den Publiken,
som hon sökte, bor i Englars riken,
och bland oss gick hon som deras bud.
Verldens vrånga dom försmår hon,
ty när detta läses, står hon,
inför Gud.

Tegnér.

GÖSTA OCH ELIN.

____

I våra stränga ordningstider är väl ej mer värdt att, såsom förr, helt enkelt börja en saga med: *det var en gång en Man eller Qvinna, en Konung eller en Prinsessa!* ... Namn på mannen eller qvinnan, uppgift på riket, hvaröfver Konungen eller Furstinnan regerat, måste nog sagan numera vara betänkt att skaffa, så framt hon ej vill utsättas för obehaget att få de personer, med hvilka hon ämnar sysselsätta sig, nesligt affärdade till Långholmen eller andra korrektionsinrättningar, dit lösdrifvare och passlösa ju skola befordras och hvarthän ett åldrigt fruntimmer, som en gång, en skön sommarafton satt på en prydlig soffa i en städad och vacker trädgård, verkligen icke behöfver skickas, af brist på namn och behörig dokumentering ...... En och annan "mauvais plaisant" skulle måhända här vilja påstå, att Fruntimret, för att undslippa den befarade forslingen, ej behöfver säga ett ord, utan endast framvisa de anvisningar på flera och trettiotusende henne tillhöriga Riksdaler hon just håller i ena handen, men det vore i sanning ett högst dåligt skämt, efter godt namn är allmänt erkändt att vara bättre än penningar, och här dessutom i sjelfva verket intet namn är att skämmas för, om man än så torde kunna sluta af den långa förberedelsen till en så liten sak, som att vårt åldriga Fruntimmer heter

Inga Amalia Wahl, född Hägerhjelm,

med Titlarna:

Brukspatronessa,

Egarinna till det magnifika Stånga,

Änkefru, (en grufligt svår för henne att vänja sig vid) och slutligen Hennes Nåd, hvad hon egentligen blott kallas af gäldenärer och gäldenärsämnen, samt af sin gamla Trotjenarinna Gertrud, som likväl bekänner, att hon, sedan Hennes Nåd, Gunås så visst blifvit Änka, bara af gammal vana säger Hennes Nåd, men gjorde så medan Sali Patron lefde, på det han, en sådan heders och ärans man han ock var, *ändå* aldrig skulle glömma, att han till hustru fått en Välborna Fröken, hvars Moder varit Högvälborna Friherrinnan ...... (Att när Patron friade, Fröken Hägerhjelm sjelf, oaktadt all Hög- och Välborenhet, förestod hushållet i ett Presthus, har deremot gamla Gertrud alldeles glömt, fastän hon, på *den* tiden, för att ej skiljas vid sin älskade Fröken tagit städerske-tjenst på samma ställe der Fröken, efter sina Föräldrars – Gertruds första husbönders – död, nödgats blifva *Hushålls-Fröken,* såsom Gertrud till sakens förgyllande sade ......) Men i ställe för att intrassla oss i Gertruds något långa och mycket tråkiga afhandlingar om Hägerhjelmska familjen, återgå vi hellre till dess sista ättelägg, som allt fortfar att sitta i den städade och vackra trädgården, med blicken riktad på utsigten framför henne, der sjö, ängar, skogstrakter och berg, hvar för sig och alla tillsammans, rätt bra spela sin Svenska role ......

Det börjar blifva sent, – och solen är mer än till hälften nedsjunken bakom träden, som derborta i vester befransa den täcka insjön. Fru Wahl måtte visst hafva länge sett på solnedgången, ty hennes ögon äro röda ......

För öfrigt lär hon nog ej kunnat varit vacker i sin ungdom, men någonting lifligt, och derjemte mildt och hjertligt har hon, som gör nöje att se på, och hennes ännu släta hy med anstrykning af rodnad på kinderne, hennes friska mun med välbehållna tänder, hennes smärta, nästan spensliga växt och raka, otvungna hållning – Gertrud påstår, det man på hennes Hennes Nåds nacke kan se att hon är af förnämt folk – allt detta gör att man ej skulle tilldöma henne de år hon redan fyllt, om hon sjelf nändes utesluta något deraf, men *så* otacksam tror hon sig aldrig kunna blifva.

Icke dess mindre är menniskan ett underligt ting, och Fru Wahl, med sitt förnöjsamma sinne, med sina Tunnor Guld sitter nu verkligen – och gråter. Derborta på andra sidan sjön syns en obetydlig koja – fyra halfnakna barn leka utanför den – ett stycke derifrån hjelpa tre, något större, föräldrarna att på deras magra åker hopsamla hvad ax frost, hagel och torka åt dem qvarlemnat? Fru Wahls ögon ha liksom fastnat vid denna syn, tills den skymdes bort af tårar, som, henne ovetande, droppat ner på rikedomarna i hennes högra hand. Må det förlåtas henne, att hon en stund funnit dessa af intet värde, och torparfamiljen ojemförligt rikare än hon är sjelf! Fru Wahl är Änka och barnlös. Hvad hon nyss saknade, kan hela verldens guld icke ersätta.

Ett och annat sentimentalt romaneskt, opraktiskt öfverspändt utbrott af quinlig känsla kan man väl hafva, utan att derföre vara galen nog att misskänna penningens värde? Åtminstone är vår Brukspatronessa, det kunna vi försäkra, ganska förståndig, och hon har äfven denna sommarafton egnat sina affärer mycken uppmärksamhet ... Att blifva störd, händer ju hvar och en någongång – och derföre har Fru Wahls tankar nu vandrat öfver till *Oles* på andra sidan sjön.

Solen har försvunnit, det blir allt tystare och mörkare omkring vår Fru, hon märker det icke, hon gråter smått ännu – Gud vet hur länge hon suttit der och gråtit och smålett och talat smått för sig sjelf, om ej en torr hosta och ett ganska sträft utrop af missnöje, på en gång stört tystnaden omkring henne. Fru Wahl spritter till, torkar ögonen och ser förläget upp – Lång, mager och högst onådig står ganska riktigt Gertrud der framför henne, och en stund genomborras den rodnande Matmodern af trotjenarinnans skarpa ögonkast, innan hon med af ålder och vresighet något darrande stämma utbrister: ”För en half timme var klockan half nio å Gertrud ställde mjålken på bordet, men Hennes Nåd sitter ute – i fukten – ough ough – å – gråter – Gråta just i qväll – fåtts in hela skörden med all denna regnväderleken! – Just griabelt sitta ute å förkyla sig – ough – ough – Gertrud får visst koka ölost i ställe för den kalla mjålken till Hennes Nåd.”

”Ja, det kan du göra och dricka ut den å mina vägnar,” svarar Hennes Nåd, i det hon reser sig upp från soffan, och med ungdomligt lätta steg skyndar hem undan Gertruds aftonkyla. Ständigt till venster om och på några stegs afstånd ifrån Hennes Nåd, trippar Gertrud efter, så godt hon kan. Hennes Nåd springer bra fort, för att vara så rik! Ack – Ack! – Gertrud är tvungen att vara styf och stärkt i hennes ställe .....

I ena hörnet af stora matsalen brinna två ljus på ett litet dukadt bord. Mjölk och bröd utgöra hela anrättningen. Fru Wahl gör en tyst bordsbön, sätter sig, tar ett stycke knäckebröd i ena, en sked i andra handen – men – utan att vidare fortsätta ätbestyret – stirrar rakt in i ljusen. Det skadar ögonen, och Hennes Nåd är i alla fall rödögd nog i qväll! .....

Till venster om Hennes Nåd har Gertrud stadnat, ser på henne och skakar på hufvudet. Gertrud sjelf ser nu så vänlig ut, hon möjligtvis kan – af det simpla skälet att Hennes Nåd syns ledsen. Får bara hon åter sitt vanliga humör, så får Gertruds ansigte nog igen sitt.... Det har ingen fara – tvertom kanske – mycken nytta; ty för den glade måste väl nämligen ett bistert, misslynt ansigte hos andra att se på, vara af minst samma nytta, som blåntottens afbrännande för Påfven, som för de kalasande Egyptierna det kringburna liket!

Fastän Hennes Nåd ser på ljusen, märker hon ej att vekarna börja bli ganska långa. Gertrud tar af dem. Hennes Nåd märker icke det heller. ”Men gunåda oss, hva må blifva här åf!” utropar slutligen Gertrud. ”Sitta ute gråta å förkyla sej, sitta inne si i ljusena å inte äta. Hennes Nåd – Nådi Frun lilla!”

Hennes Nåd, väckt ur sina drömmar af Gertruds höga rop, ser upp på henne. Gertrud himlar sig och gör några så besynnerliga grimasjer, att Hennes Nåd måste le. Genast ser Gertrud åter onådig ut och Hennes Nåd säger i undskyllande ton:

”Åh kära du, med mig är ingen fara. Jag kom bara derute att tänka på hur det går till i verlden – derborta är ju Oles med sina sju barn och snart det åttonde, och här sitter jag.”

”Hm, Hm,” hostar Gertrud.

En stark rodnad flyger öfver Fru Wahls ansigte, – gamla misstankar att Gertrud i sitt sällskap finner sin Fru hafva full ersättning för alla barn i verlden, vakna – något varmt ord tycks sväfva på Fruns ännu rosenröda läppar – men i stället att unna Gertrud den mycket värderade vederqvickelsen af ett litet gnabb, börjar hon äta, rätt ordentligt i förtreten.

”Hm, Hm,” hostar Gertrud ännu ett par gånger, utmanande. Sedan hon märkt det förgäfves sker, fortfar hon; ”Kånde just tro såent ett slut på dä der utesittandet – sitta inne, tänka på Sali Patron, sitta ute, gråta ätter Herr Gösta. Hennes Nåd allti sej liker. Men Herr Gösta – ack! den beskedlige Herr Gösta – Sali Patron i ära helt annorlesare än Ludvig – sedesamer, stilla tåliger å han eländiger – fara som ett schu påhittiger å skratta folk mitt åpp i ansigtet. Ja, ja, välsignadt barn han ock” – här höjer Gertrud sin röst, på det Hennes Nåd ej måtte anföra något till Sali Patrons älskling, Ludvigs försvar. ”Men Herr Gösta den beskedelige Herr Gösta – I kan si en når en vill me sitt bleka alltför vackra ansigte, å sin alltför stora beskedelighet, å di ögona! di ögona! så granna, så klara, å ändå som andras som gråtit.” Gertrud far tvers öfver näsan med högre fliken af sitt gulrandiga förkläde, men om hennes små, runda, gråbruna ögon voro granna, så hade de åtminstone icke gråtit. ”Hennes Nåd ville hört den förbannade, Gu förlåta mina synder, Grefvinnan på Högesta. Ne – nej – men –kommer inte hit – te tacka för alla Hennes Nåds allra första visiter till sin Niers – å Sali Patrons allt besvär – knäckt nog honom då me – inte tåla höra Hennes Nåd ha Herr Gösta. Just en Mor för lik söta Fröken Elin kan man säja! – – Äntelitt ändå töras komma till Högesta – för hög tro på nået kan en tro. – För i den beskedelige Herr Göstas trädgård” – detta framhviskas i Hennes Nåds venstra öra – ”Hennes Nåd vet väl, gå di å hålla sej i hand, å många på gåren ha sitt ut. Bara allt för god – kånde gerna knipas lite blåer – men sonen som allti skålle krusas å hans stycke till Grefvinna görat nog i ställe – Just rätt åt henne! Gu förlåta mej så visst.”

”Och förlåte den stackars Grefvinnan och oss alla, våra fel och brister”– tillägger nu Fru Wahl såsom bordsbön, efter slutad måltid.

Gertrud lyser Hennes Nåd in i sängkammaren.

Lycka är emedlertid att Gertrud, sedan hon afklädt sin Fru, öfver natten retirerar sjelf till rummet näst intill! Annars skulle hon ansett sig föranlåten att strängt beifra det sätt, hvarpå Frun tillbringar de timmar, som af rikt, samt ej af gikten plågadt folk böra sofvas bort. Fru Wahl kan nämligen icke somna – men det är den visa Jungfru Gertruds eget fel. Hvarföre just vara så språksam i afton, som Hennes Nådiga *suttit ute?*

Ehuru icke spökrädd på vanligt oandligt vis, kan Frun ej lösgöra sig från tankan på de begge unga varelsers, af Gertrud mystiskt för *di* benämnda gengång i Herr Göstas trädgård. Under deras korta jordlif var det deras älsklingsställe – der voro de rätt hemmastadde. Att de der fordom visat sig lifslefvande, var knappt mindre underligt än att nu synas der......

Allt flera glada hugkomster, allt flera sorgliga minnen af fordna dagar ställa sig upp kring den yrvakna Fruns hufvudgärd, och hon genomlefver åter den del af sitt lif, hvarunder hon sett och älskat Gösta utan namn och Elin Ringschöld.

Men innan vi försöka att någorlunda göra reda för alla Fru Wahls sömnförjagande tankar och minnen, måste vi be Gertrud ödmjukligast om förlåtelse för det vi glömt nämna, huru Frun innan hon lade sig, ganska ordentligt lade sina många penningar i sin Salige Mans stora skrifpulpet, som hon flyttat in i sitt eget rum, såsom det ibland undfaller henne att kalla sängkammaren, till Gertruds innerligaste harm, hvilken för hvar gång ej försummar att med utrop af gäll förvåning säga: ”Hennes Nåds eget rum?! Hvems då kabinettet å stora å lilla förmaket å matsalen, å alla gästrummen å hela Stånga bruk å egendom? Mä?”)

———————

Ödet som gynnat Herr och Fru Wahl med frid och kärlek inom hus, och utom hus med ovanlig framgång i alla verldsliga företag, tog i så måtto sin skada igen, att dem förnekades icke allenast egna barn, utan ock all lycka med de fosterbarn de tid efter annan upptogo.

Ett par dogo genast vid inträdet i Fosterföräldrarnas hus.

Ett tredje, den Ludvig man hört Gertrud smått hacka på, njöt i flera år deras vård och kärlek. När han äfven afsomnade, hvilket inträffade icke långt efter Wahls flyttning till Stånga och Gertruds förklaring att Nådi Herrskapet hade inte mera att önska, skakades Wahl så af denna förlust1, att han icke mera ville se något barn i sitt hus och Fru Wahl, visserligen barnkär, men älskande sin man öfver allt annat, var nöjd huru som helst, blott han ville gifva sig tillfreds.

När Erik Wahl friade till sin Ingalill, hade han några hundrade Riksdalers lön, samt hvad besparingar han under förrgående år på den kunnat göra, att sätta hushåll på. Icke så grufligt många år derefter var han egare af hela Stånga bruk och egendom, en af de bästa lägenheter i * * * län. Och det stannade icke dervid, ty med hvar dag blef det barnlösa äkta paret rikare.

Intet barn syntes dock för beständigt i deras tysta hvardagsrum. När båda Makarna sutto der allena tillsammans, talade Wahl gerna om de många små, som af dem utomhus vårdades och slutade ofta med det yttrandet: ”Numera trifvas alla våra barn, sedan vi ej mer älska dem för vår skull utan för Guds.”

Hans hustru svarade aldrig med annat, än att hon sakta kysste mannens kind eller rockskört eller axel eller till och med hans hand.....

———————

Ännu en gång efter Ludvigs död skulle Wahls likväl för sin egen skull älska barn. Också –

Men hvarföre vara vidskeplig och tillika gå händelserna i förväg?

———————

Gertrud brukade säga om Stånga, åt hvars besittning hon måhända något väl mycket yfdes, att det som annat öfverstort folk intet tålte andra bredvid sig, och var meningen häraf, att inga nära granskap funnos omkring detta ställe.

Om det närmaste, som ändå låg två mil ifrån Stånga, visste hon länge ej mer, än att det hette Högesta, samt var Grefve Ringschölds, ”Sali Friherrinnans köttsliga halfsyster dotterdotters mans Grefliga Fillekommissariat”, men hvilket just icke heller var så litet, och nästan allt hvad man en lång tid kunde säga om den ytterst vanvårdade egendomen.

Men tiderna ändras. Grefve Ringschölds flyttade till Högesta, och Gertrud fick sannerligen nog att tala om.

Icke att hon vore squallersjuk. Med undantag af Hennes Nåd, Nådi Herrskapets och den tyvärr utslocknande Hägerhjelmska familjen, kunde verlden gerna för henne ramla opåtald, men ”allra först och främst sade Grefvinnan Ringschöld *Fru* (ej ens Hennes Nåd) och icke Tante till Hennes Nåd som varit hennes djupaste skyldighet, och Tanten var icke Tantig”,– skulle vara Tantlik – ”nog att låta sin Niers förstå hvad hennes djupaste skyldighet vore” hvarföre också Gertrud aldrig underlät att i Grefvinnans närvaro fälla ett eller annat ord om ”Sali Friherrinnan, Nådi Grefvinnans Fru Mormors köttsliga halfsyster” – och sedan voro tusen andra anledningar till missnöje, hvilka troligen skulle uttrötta alla andra än Gertrud och hennes outtröttliga Hennes Nåd att höra upprepas, men hvaraf resultatet var, att Gertrud alldeles icke tyckte om

Grefvens på Högesta, och sanningen att säga, gjorde hennes Herrskap det ej så mycket heller.

Men Grefve Ringschöld behöfde Herr Wahls råd och hjelp och Herr Wahl gjorde Grefve Ringschöld stora tjenster, det var ett skäl att umgås. – Ett annat blef att Ringschöld lånade af Wahl betydliga summor, och ett slags förtroligare umgänge egde rum emellan båda husen. Gertrud hade till och med i tidernas längd kunnat höra Grefvinnan säga – Tante? – nej bevars – men Du till Hennes Nåd – men det kom något surt för stolts Gertruds hörsel.

Wahl tog sig ganska bra ut med Ringschöld; den förre var aldrig mångordig, utom någongång på tu man hand med sin Inga, samt mycket sysselsatt; den sednare deremot pratsam och sysslolös, men verkligt angenäm sällskapsman, icke utan hufvud eller hjerta, endast man ej litade på någondera – – – och i det hela taget trifdes begge Herrarne bättre tillsammans än deras fruar, ty Wahls lilla hustru hade möda att hålla sig varm vid sidan af Ringschölds ståtliga Gemål, och denna, ehuru för belefvad och artig att låta sig *generas* af någonting, fann vår Fru alltför litet *genant,* och det förblef kallt dem emellan, hvilket, då Hennes Nåds stora fel, enligt Gertrud, just var att låta folk ”sätta sej på näsan på sej”, torde förefalla alla dem besynnerligt, som icke känt och lefvat med den ej så stela, som andra förstelnande Grefvinnan Eleonora Ringschöld.

Ett skäl fanns dock, hvarföre Wahls gerna sågo, och till och med sökte tillfälle att se Ringschölds, och giltigt måste det vara, eftersom Gertrud godkände det, ehuru hämtadt ur barnkammaren på Högesta.

Der funnos två barn; egentligen tre, ty man får icke glömma lilla Grefven och Fideikommissarien Alfred, Fadrens ögonsten och det enda i verlden Modern måhända ömmade för, en ganska vacker gosse..... Men icke han, utan hans syster och hans såkallade lekkamrat var det, som nära gjort Wahl Ludvigs minne otrogen, och i hans hustrus själ rörde upp känslor, dem en Moder fattar och en icke-Moder begriper.

Dessa barn voro i sanning älskliga. Elin, eller som hon på Söndagsspråket hette, Helena Ringschöld, hvars ätteledning, med tillhjelp af Föräldrarnas respektiva stamträd och af några ännu icke på tryck utgifna handlingar, skulle kunna följas ända in i Hedendomen, bråddes, redan i vaggan, så litet på sina Föräldrar, ja, på hela sin kända slägt, undantagande kanske sin Mors mormors köttsliga halfsysters dotter – ett, man måste medgifva det, bra långt håll att hämta slägttycke ifrån – att man kunde frestas att tro henne hafva på något sätt kommit vilse i Ringschöldska familjen, och fastän hennes änglasköna utseende tillfyllest utvisade det hon ingen byting vore, föreföll hennes härkomst lika främmande, nästan lika oviss som Göstas, om hvilken man med säkerhet ingenting visste mer, än att han hette Gösta, och vid fyra års ålder, kort efter Elins födelse, inkommit i hennes Föräldrars hus, för att leka med hennes bror......

Att Göstas antagande till lilla Fideikommissariens lekkamrat varit den enda sak, hvari Grefve Ringschöld brytt sig om att hafva en annan vilja än Grefvinnans, och Grefvinnan vårdat sig att rakt motsäga sin man, ville man äfven veta, men det hör lika litet hit, som vissa hviskningar om en Fröken Adele Ringschöld, (syster till Grefven), hvars död man ingalunda misströstade om att få att träffa in på den förmodade tiden för Göstas födelse....

Hvarifrån Gösta än ledde sitt ursprung – antingen han, på ögon och blick när, frappant liknade Grefve Ringschölds Syster, eller icke, så blef han icke bekant under annat namn än Gösta, som skulle vara lilla Grefvens lekkamrat, och i sjelfva verket var den mest intagande gosse man ville se.

Bredvid honom försvann Alfred helt och hållet. Af ett dunkelt medvetande härom, var det kanske att Alfreds Moder ogerna såg begge gossarne tillsammans, och Gösta, äfven ensam, så litet som möjligt. Säkert är åtminstone att Gösta icke lefvat många dagar i Grefvinnans hus, innan han visste att Alfreds Mamma icke ville vara hans också, samt utan knot eller bitterhet underkastat sig hennes vilja.... Detta förklarades väl sedan vara tecken till ett sturskt, känslolöst sinne, men så kunde endast Grefvinnan, som aldrig ville se på

Gösta, och hennes smickrare säga.

Såg man på Gösta, råkade man ut för en enda blick ur hans härliga, dunkelblå ögon, kunde man ej säga så mer – men Grefvinnan utsatte sig aldrig för den faran!

Icke långt efter Göstas inträde i Ringschöldska huset, der han ingen Moder fick, dröjde det, innan han äfvenledes visste, att Alfreds Pappa, som var så beskedlig, icke kunde också vara hans. (Alfreds Pappa kunde egentligen och i förtroende sagdt, icke vara någonting.) Äfven från det hållet måste Gösta draga sig tillbaka. Till Alfred sjelf var icke värdt komma med ett hjerta och dess dunkla, ”jättelika fordringar.” Alfred behöfde redan icke en Bror eller vän, utan en *complaisant,* och om Alfred än velat hafva en kamrat, så ställde sig hans Mamma ju framför honom, på det han ej måtte se in i Göstas ögon och sedan leka med honom...... Hvarken till Alfred, eller till hans Pappa, som var så beskedlig, eller till hans Mamma, var alltså för Gösta att vända sig..... Efter dessa upptäckter, stod det arma kärleksbehöfvande, fader- och moderlösa barnet så ensamt, blickande skyggt omkrig sig!

Hvad var det då, som rörde sig i vaggan derinne i rummet, dit Alfred och hans Föräldrar så sällan gå? Var det icke lilla Elin? Jo, det var lilla Elin, som är ensam och gråter – men Gösta kan leka för henne, så hon tystnar, börjar skratta, ser på Gösta, som annars ingen ser på och skrattar likafullt, och räcker sina små armar mot honom..... Kan man undra öfver att Gösta leker för Elin? Kan man undra öfver att Elin räcker sina små armar mot Gösta?

Ingen undrade deröfver och de båda barnen fingo ostördt blifva allt i allo för hvarandra. Under tiden voro de tillika så föga besvärliga, att det just varit att hålla dem räkning för, så vida, notabene, något att hålla räkning för funnes hos dem, som likaså gerna kunnat varit ofödda. Ty Göstas födelse opåtald, hvarom ingen talar, så hvad hade väl Elin – ehuru visserligen bättre att hon en flicka och ingen gosse var, egentligen i Ringschöldska familjen att göra? Den hade ju en Fideikommissarie och alldeles nog deraf!

Så tänktes omkring dessa barn. Elin, som ingenting i Ringschöldska familjen hade att göra, sökte sig ett hem och fristad vid Göstas bröst, och hvad deraf blifva månde betänkte ingen.

———

”Menniskan är me rispäkt just ett höns. Ruf”var ägget – när ungen ju är kläckter, står så fla”ter å gapar å Tacka Gud inte hackar ihjäl stac”kars liten piphalsinge på köpet,” sade Gertrud en gång efter ett förmiddagsbesök i Hennes Nåds hönsgård, och i sitt hjerta triumferande öfver likheten hon funnit emellan ett obetydligt höns och den höga Grefvinnan Ringschöld, som för denna liknelse var Gertruds *menniska*.

———

Men ack! att vi i våra ifrigaste bemödanden, att någorlunda ordentligt göra reda för hvad som förnämligast hindrade Fru Wahl att sofva, skulle komma att nämna Gertrud! Ack, att vi skulle komma att nämna Gertrud, och, af fruktan att på någon af hennes inkrånglade meningars lockande afvägar komma för långt från vårt ämne, icke våga uppehålla oss vid alla minnen blotta nämnandet af den hedervärda personens namn uppväcker! Ack! ack! att vi skulle komma att nämna Gertrud! Men det är också svårt att undvika, då man sysslar med hennes Hennes Nåd.

———

När Ringschölds flyttade till Högesta var Gösta åtta, Elin fyra och ett halft år gammal. Redan då var deras öde utsådt i deras oskyldiga hjertan. Wahl *hörde det gro* och suckade. Men hans hustru, hvilken, liksom han, genast fästade sig vid de tjusande barnen, såg med glädje och rörelse, ja uppbyggdes ordentligt af att se

barn så eniga, så hvarandra tillgifna.

Och i sanning voro de så eniga, så tillgifna, att Fru Wahl hade rätt i att glädjas. Men hennes Man, som var född på en Söndag (första Söndagen efter Trettondedagen det året, då vintren kom så hastigt, att menniskor och kreatur på flera ställen funnos ihjälfrusna under snön – hade hans goda Moder ofta sagt honom) hade äfven rätt, som förutsåg en framtid, då menniskor skulle vilja åtskilja hvad de nu gjorde allt sitt till för att sammanfoga, och icke begrep hur Gösta skulle kunna slita sig ifrån Elin, hur Elin, som redan nu i Göstas frånvaro, tycktes likasom andas tungt och med svårighet, skulle kunna lefva utom Gösta.

Men Wahl, ehuru Söndagsbarn, suckade ej beständigt.

Äfven han rördes ofta djupt af barnens inbördes känsla. Huruvida han hade rätt i att icke dessmindre påstå, att denna tillgifvenhet, så djup, så innerlig, – så redan skiftande i de rena, skära färger alla heliga förhållanden man och qvinna emellan antaga, – så redan exklusiv, som den exklusivaste af alla känslor, icke vore för barndomen, förstå vi ej. Så mycket kan medgifvas, att Gösta och Elin hade med sig någonting främmande, ovanligt, ja till och med obarnsligt – utjordiskt, sade Gertrud, – ack, är hon nu här igen! – hvilken, alltse'n hon kommit i tjenst hos Välborne Herr Majoren Hägerhjelms, högeligen beflitat sig om ett städadt språk, och hade hört talas om utländskt, samt för öfrigt i Göstas och Elins närvaro aldrig kom att tänka på den myckna till Stånga hörande utjorden .... Men om denna utjordiskhet var medfödd eller ej, åtaga vi oss icke att afgöra.

Gösta och Elin, som gerna älskat alla menniskor, om de fått lof, fästade sig genast vid de goda Brukspatronens. Wahl, ganska stor, ingalunda vacker och ej särdeles vänlig, hade ett ovanligt barntycke. Hvar han kom, der barn funnos, omringades han genast af dem. Hans Ingas ögon tårades ofta vid den synen, men hon såg derpå till tårarna åter fördelat sig och hon börjat le, då äfven hon blandade sig in i den småväxta skaran och var ändå det Wahl *käraste barnet* 2 af alla. – Det honom deremot kanske minst interesserande af alla han någonsin träffat på, nämligen lilla Grefven och Fideikommissarien på Högesta, var i trots af all ärfd och förvärfd sjelfviskhet ej heller helt och hållet stålsatt – nej, nej, icke stålsatt, utan vaddad – emot Wahls tjusningskraft. Då tjusaren likvisst hvarken smickrade eller fjeskade, hade troligen lilla Grefven snart blifvit stött och dragit sig undan, om Wahl icke varit rik och barnlös, och om Alfred Ringschölds Fader ej begått den synden, att göra sin son uppmärksam härpå.

Ett par år förflöto. Åtskilliga omständigheter vållade erkännande af slägtskapen mellan Fru Wahl och Grefvinnan Ringschöld, och dennas barn tillsades att kalla Fru Wahl för Tante, samt Herr Wahl för all del för Onkel. Lätt och fort rättade de sig efter den tillsägelsen .... Men nu hände sig att Gösta, som aldrig ens under lek eller i misshugg kallat Grefven och Grefvinnan Ringschöld för Pappa och Mamma, började om Wahls bruka samma benämning som Elin. Länge hörde det ingen eller lade ej märke dervid, förr än en afton då buller nog blef om den saken.

Det vanliga antalet ljus brann i Högesta salong, der djup tystnad för tillfället rådde; men tystnaden, så väl som lilla biten lif som derunder aflefdes, hade icke varit utan en viss trefnad, om verklig trefnad, notabene, någonsin kunnat finnas på Högesta.

Grefvinnan, fulländad mästarinna i tapisserisöm, satt i sitt soffhörn, ifrigt sysselsatt med ett af de största arbeten hon företagit. Gud vet hur – men templet i bakgrunden hade kommit att se ut, som om det velat ramla omkull. – Grefvinnan sprätte och teg – och hela verlden vet, att den som sprätter är icke upplagd att tala.

Fru Wahl, som kommit till Högesta för att der vara sin från en längre resa återvändande man till mötes, hade väl ett arbete af icke någon för conversationen menlig art, nämligen en beskedlig stickstrumpa – men dels behöfde Frun rätt väl hvila sig efter ett lifligt samtal i skymningen med barnen – dels hade hon ock, sedan

ljusen tändes och hon för skam skull flyttat sig fram till soffan, börjat smått undra hurudags Wahl anlända månde. Den, som undrar, talar icke alltid gerna. Alltså var äfven hon tyst.

Besynnerligare än de begge arbetande Fruarnas tystnad skulle Grefve Ringschölds måhända kunna förefalla – men han hade ganska mycket att göra vid lilla bordet, der han som vanligt satt. På flera qvällar, äfven med tillhjelp af tre Cartes de Grace, hade han icke varit i stånd att få sin Patience att gå ut. Nu också tecknade den sig illa. Grefven lade korten hastigt och hade ej tid att tala – – bevis nog detta att der verkligen, såsom Grefven trodde, för tillfället fanns något förhexadt och förhexande i Patiencen.

I full mundering – ty på sin tionde födelsedag hade han nyligen fått en komplett Husaruniform – stod Alfred framför den stora trumåen, med välbehag skådande sin bild .... – Skada blott att högmössan icke ville sitta still! Oupphörligt föll den på mattan – outtröttligt lyftade han den åter upp, ja ända upp till venstra sidan af hufvudet, men allt förgäfves. – Alfred Ringschöld började nästan svettas, och teg. Om Gösta och Elin bort i vrån, dit de efter vanligheten krupit, sade någonting, hördes det åtminstone icke.

Länge och väl varade tystnaden.

Fru Wahl nästan hoppade till, när Gösta rätt, som det var, med hög och glad stämma sade: ”Och så skola vi be Onkel och Tante om båten, och så skall jag ro dig till holmen” .....

Dessa ord, som också gerna kunnat uttalas lika sakta som meningarna hvartill de hörde, träffade olyckligtvis Grefvinnans öron. Ett obeskrifligt uttryck af harm, vrede och stolthet flög öfver hennes regelmässigt sköna, nyss så lugna drag, och hennes öfverläpp kröktes föraktfullt, under det hon med den kalla hånande ton, hvarmed hon städse tilltalade Gösta, utan att se upp från arbetet, sade: ”Hvem är det han kallar för Onkel och Tante, om jag får fråga?”

”Jo, det är Herr och Fru Wahl, som äro så goda och som Elin också kallar Onkel och Tante,” svarade Gösta raskt och frimodigt, i det han kom fram till Grefvinnans sybåge, och såg, först något skyggt på henne – sedan på Fru Wahl med en blick så vänlig, så tacksam, så till hjertat gående, att – att –

Lika mycket kan det vara att göra reda för hvad Fru Wahl, hvilkens ögon tårades, ämnade sig till, ty hon fick ej tid för Grefvinnan, som, med mera ifver än någonsin sprättande, sade: ”Understå sig icke, min Herre, att vara näsvis mot mina slägtingar, utan säg vackert Herr och Fru till dem, det vill jag bara be”; och ett så skarpt eftertryck lade Grefvinnan på ordet *mina,* att ett par kort halkade ur Grefvens hvita, adelsmanna hand, och så mycken smärta och känsla, hans vackra glatta ansigte kunde tåla, målade sig derpå – under ett ögonblick, förstås – sedan måste de nedfallna korten tagas upp, och all möjlig uppmärksamhet egnas den sin kris nalkandes patiencen.

Göstas läppar darrade. En glödande rodnad öfverhöljde hans ansigte och ädelt formade hals – tårar framträngde i hans ögon. När Grefvinnan tystnat, drog han sig sakta tillbaka till mörkaste delen af rummet.

Länge men icke väl, ty nu var den bestämdt otreflig, varade åter tystnaden. En gång upphof väl Alfred sin röst till följande ord: ”Men Pappa, om *jag* är artig mot Onkel Wahl och säger Onkel till honom, fast han inte är Adelsman, så kan det ju hända” ... men ”meningen han ej till slut,” ty Fadern kallade honom hastigt till sig, för att ställa något till rätta på hans dolma, och lika tyst blef det igen.

Det tycktes vara öde, att allt störande den aftonen skulle komma från ett och samma håll i salongen, ty i den vrå, hvarifrån Gösta gått fram till Grefvinnan, hördes sent omsider ganska ljudliga snyftningar. Äfven dessa misshagade Grefvinnan.

”Hvad gör Elin derborta?” frågade hon strängt, allt utan att se upp ifrån arbetet.

Hvad gjorde också Elin? Jo – vid Moderns hårda ord till Gösta hade hon liksom velat qväfvas och börjat gråta, och på det hennes gråt ej måtte höras, lindat sin halsduk om hufvudet samt krupit under en ländstol, och, med händerna hårdt tryckta till munnen, legat der med ansigtet mot golfvet.

”Hvad gör Elin der borta?” upprepade Modern efter en stund, då intet svar följt hennes första fråga. ”Kom hit!”

Så fort ske kunde, kröp Elin fram och gick, under fåfänga försök att nedsvälja sin smärta, fram till Moderns sybåge.

Grefvinnan såg på henne.

Ehuru skön och rörande i sin sorg att skåda, var den hulda sexårsflickan med sitt rika, ljuslockiga, men nu något orediga hår, med märken efter alla tio små fingrarna på sitt fina genomskinliga skinn, m. m. ej i det städade skick Grefvinnan satte värde på.

”Så Elin tygat till sig! Hvad lipar hon nu för igen?” – frågade hon slutligen.

”För att .. för att Gösta är näsvis, som säger Onkel och Tante till Onkel och Tante, som äro så goda”, framsnyftade stackars liten Elin.

Hvad mening Grefvinnan lade i dessa sanningsenliga ord är svårt att säga, men emot vanan rodnande starkt, fattade hon i Elins ena axel, skakade henne tämligen omildt och befallte henne hålla inne med sina onödiga tårar, annars skulle hon få nog att gråta för.

Elin, redan förut upprörd och nu tillika skrämd, ville försöka att lyda, men ju mer hon bemödade sig att låta bli att gråta, dess värre gret hon. Snart började konvulsiviska ryckningar att skaka hennes späda kropp och hon anfölls af en dof, rosslande hicka, den der lät så ynkligt, att sjelfva Grefve Ringschöld, som, midt uppå sitt sträfvande att medelst två cartes de grace bringa sin patience till en salig ändalykt, börjat märka att det ej stod så alldeles riktigt till borta vid sybågen, nu verkligen, i ställe för att taga upp det sista, afgörande, oåterkalleliga gracekortet, vände sig mot sin hustru och i afbedjande ton sade: ”Men hvad står på? Au nom de Dieu, ma chère Amie! – Pour toute chose au monde, Madame de Ringschöld, laissez donc cette pauvre enfant pleurer – – au nom de Dieu laissez-la donc – pour toute chose au monde – au nom de Dieu.”

Men ma chère Amie, Madame de Ringschöld, som, med undantag af en viss flyttbar döfhet på det örat som vette åt hennes Man, var begåfvad med de flinthårdaste nerver i verlden, gaf icke akt på Grefvens böner. Hon hade haft oförsigtigheten att debutera med en hotelse, hon misstänkte dottern om att spela en komedi, för hvilken lusten en gång för alla skulle henne fråntagas, hon var dessutom sjelf uppretad. Långsamt, men hotande, höjde hon ena handen, med den andra höll hon allt fast i den mot golfvet neddignande Elin ...... Grefve Ringschöld ryckte på sin stol, Fru Wahl reste sig med ovilja, till och med Alfred lät högmössan ligga och började se på sin stackars syster, och Gösta, som från sitt gömställe sett, huru Elin misshandlades, och det till för hans skull, – Gösta skulle just rusa fram, kasta sig emellan mor och dotter, och på sig afvända det Elin tilltänkta slaget, när i det samma dörren till salen öppnades och Wahl inträdde.

Hvem är lycklig nog att ej någongång under sin lefnad ha erfarit, huru det blotta, oförmodade framträdandet af någon oväntad, tredje person mera lugnande verkar på stormiga uppträden, än alla vältaliga och bevekliga föreställningar, än alla pour toute chose au monde samt au nom de Dieu, (brukadt som talesätt) af en eller annan, som ifrån början deltagit i oredan eller ock endast åskådat den!

När nu tillika denna tredje, här rättare sjunde, person hade, ehuru son af en kolare, ett väsen som gerna kunnat anstå den högstbetroddaste Man, så är väl mindre underligt, att, vid Wahls inträde, ovädret i Högesta stora och vackra salong i blinken lade sig.

Grefvinnan släppte alldeles Elin, hvilken hon med sänkt röst befallde att genast gå till sin kammare och blifva der i tre dagar ensam. Att Gösta smög sig ut efter Elin, som med möda kunde släpa sig fram, såg Grefvinnan icke eller ville icke se det, utan var genast färdig att på det artigaste emottaga Brukspatronen. – Så ock Grefven, numera vid det briljantaste humör i verlden, för det lilla gråterskan lyckligen sluppit undan, utan att han behöft sätta sig *en frais* – något äfven för det sista gracekortet, hvaraf han under uppstigandet för att gå emot Wahl sett nog, att veta Patiencens långvariga förtrollning ändtligen häfven.

Alfred höll sig genast framme med militärisk honnör hos Onkel Wahl, och sjelfva högmössan satt riktigt qvar öfver hjessan, efter att så många gånger hafva fallit ned från venstra örsnibben. Allt var åter mycket bra, utom ett moln på Fru Wahls panna, som icke ens den älskade mannens ankomst förmådde skingra.

Wahl måste nödvändigt samma afton inträffa på Stånga, men deremot hade Grefve Ringschöld, en så artig värd att hans gäster knappast hunnit sätta fötterna inom hans dörrar, innan han begynte persuadera dem att qvarstadna, många invändningar att göra.

Under det Grefvinnan, som egentligen uti ingenting mankerade sin Man, utom måhända deri att hon ej aktade honom, sökte bringa å bane ett angenämare samtal, än persuasioner å ena och afslag å andra Herrens sida, gick Fru Wahl sina färde – bort till Elins rum.

Äfven *nu* så många år sednare runno strida tårar ur Fru Wahls ingalunda stoiska ögon, för den syn hon såg, när hon den der olycksaftonen inträdde i Elins kammare. Det var ett stort, högt, mörkt rum. Genom dess enda djupa fönster föllo fullmånens strålar in på väggen, der Elins säng stod. Nedanför den, med händer och hufvud stödda mot dess hårda kant, låg Elin på knä på golfvet och rörde sig ej. Fru Wahl trodde först att hon sof.

Men Elin sof icke.

Under djup tystnad ledsagad af Gösta till tröskeln af sin dörr, hade Elin der visat honom ifrån sig. Ack, Elins Mamma hade ju sagt att Elin i tre dygn, (i hastigheten brukade Grefvinnan det ordet i stället för dagar) skulle vara ensam, och Elin visste ej hvad *dygn* var! Gösta hade blott släppt in Elin, *kysst låset* och gått – Gud vet hvart; men Elin, inkommen i sin svarta kammare, hade krupit bort till sängen, der nedfallit, knäppt sina små händer och sett, i mörkret, upp mot höjden. Småningom blef hon lugnare – hennes tårar stadnade – sakta sjönko händerna ned på sängkanten och hufvudet ner på dem; så förblef Elin länge – under det månen steg upp och äfven sedan Fru Wahl kommit in .....

Frun gick slutligen fram till henne, klappade henne lätt på hufvudet och kallade henne lilla söta Elin.

Elin lyftade ansigtet litet upp – månen lyste nu derpå – Herre Gud, Herre Gud, hvad var det också icke för en syn! – Fru Wahl måste vända sig bort, hon ångrade nästan hon kommit in. Hvad kunde hon säga *det* barnet?

”Ack är det Tante?” sade Elin slutligen matt. ”Hvad Mamma är god, som inte låtit Elin vara för länge ensam!”

Fru Wahl kunde ej svara. Elin fick förblifva i sin tro.

”Se Tante” – återtog Elin efter en stund – ”nu gråter Elin inte mer.”

Elin liksom log härvid. Allt sitt förstånd måste Fru Wahl taga till fånga, för att, som hon sedan sade till sin Man, ej bli galen af detta leende.

Slutligen satte Fru Wahl sig bredvid Elins säng och ville taga henne upp på sitt knä. Men det vore för godt för en flicka, som varit olydig, menade Elin – men gjorde sedan intet motstånd, när Fru Wahl sakta lyftade henne upp på sängen.

Frun stadnade tämligen länge hos Elin, sade väl ej många ord, men hennes närvaro gjorde Elin synbart godt. När Elins sköterska sent omsider kom med ljus, gick hon först.

Då hon vid bortgåendet kysste Elin, knäppte denna åter ihop sina små händer, såg med en blick så obeskrifligt ängslig, så outsägligt bedjande på sin Tante och hviskade: ”Ack, goda Tante! håll af Gösta och be Onkel göra så med, fast han varit näsvis.” –

Det löftet kunde Fru Wahl med godt samvete göra. När hon snart derpå befann sig i vagnen med sin Man, bestormade hon honom med böner och tårar, ej för att han skulle hålla af Gösta, det gjorde han nog ändå, men på det han skulle hitta på något sätt att frälsa Gösta och Elin, dem hon i sin ifver kallade Martyrer, undan deras hårda och känslolösa vård. Ja, vår goda Fru, som förut aldrig fråntagit sin nästa så mycket som en knappnåls värde, slutade med att rent ut proponera sin Man att stjäla de båda barnen, om man ej på hederligt vis kunde lägga sig till dem, men Mannen, som annars intet begärt bättre än att kunna kalla dem för sina, Mannen sade att man skulle tänka och – och sofva på saken.

Elin hade fått tre dagars arrest på sitt rum. Hon lemnade det ej på många gånger tre. Efter att slutligen ha somnat från dagens alla vedermödor, vaknade hon om natten i skrik och full feberyra. Den tillkallade Läkaren förklarade henne insjuknad i en å orten allmän nerffeber, samt utgången mer än osäker.

Då visade sig att Grefvinnan Ringschöld var Elins Mor.

Så länge dotterns lif var i fara, lemnade hon ej hennes säng. Endast sällan och med näsduk för munnen syntes Grefve Ringschöld deremot i Elins rum – framme vid sängen aldrig; och hade det ej varit för skam skull, torde han nog hafva gjort sonen sällskap, när detta familjehopp undan smittan skickades till närmaste stad, dit Gösta äfven skolat följa honom, men dels förklarade Gösta kort och godt att, så länge Elin lefde, lemnade han ej Högesta – sedan – kunde man göra af honom hvad man behagade – dels brydde Grefven, som på egen hand skulle anstalta om gossarnas afsändande, och dessutom aldrig var sträng mot Gösta, sig ej om att upphetta sig, då han ganska väl visste att alla sinnesrörelser vore *smittledande,* utan lät Gösta i Guds namn vara – och Gösta fick ostörd bära sin sorg och sin ängslan bäst han kunde.

Bäst hade för honom varit inne hos Elin, men der var ju Grefvinnan .... Utanför dörren kunde han väl dock få stå – der tillbragte han också sin mesta tid. Ibland hördes huru Elin i yran ropade på honom – ofrivilligt lade Gösta då handen på låset – men han besinnade sig, tog handen åter bort – och den tioåriga gossen gret så, som annars endast ynglingar pläga gråta.

För ögonblick hade Elin sans – igenkände sin Mor, bad då om förlåtelse för sig och Gösta, och försäkrade hon ej gret mera, men vid Moderns vänliga, lugnande svar blef flickan åter oredig, kallade Grefvinnan än Onkel, än Tante, någon gång Pappa – allraoftast Gösta. Vid detta sednare namn drog Grefvinnan sig alltid litet tillbaka och hennes läpp krökte sig föraktfullt, som vanligt.

Hvad Grefvinnan Ringschöld för öfrigt tänkte, under de dagar hon vakade öfver sitt mellan lif och död sväfvande barn, om hon, som Fru Wahl nödvändigt ville, kände *ånger,* kan ingen åtaga sig att säga. Icke ens till Läkaren undföll henne något ord om möjligheten af att uppträdet i Salongen, aftonen för Elins insjuknande, stode med sjukdomen i närmare eller fjärmare förhållande, (Det allranärmaste hade Fru Wahl deremot gerna inför domstol edeligen besvurit, i följd hvaraf hon – utan all malice likväl – tröstade Grefven med att Elins *nerffeber* ej var smittsam,) och det enda hvaraf kunde slutas, att Grefvinnan icke helt och hållet glömt hela den qvällen, var, att hon, efter att ha ingifvit sin Man första idéen till Alfreds

bortskickande, tillade: ”Den der oförskämda gossen skall åtminstone icke kosta oss båda våra barn.” – Men menade hon ock härmed, icke blott som tydligt var, Gösta, utan äfven särskilt hans näsvishet mot hennes slägtingar, så betecknade yttrandet snarare ovilja och hat mot honom än någonting annat .....

Hvad Grefvinnan tänkte och kände, kan också nu och alltid qvitta lika. Handla gjorde hon denne gången bra – och näst Gud och Doktorn hade Elin henne att tacka för sitt tillfrisknande.

Vid underrättelsen att dottern numera vore utan fara, rusade Grefve Ringschöld utan näsduk in i sjukrummet – ända bort till sängen. Elin sof – för första gången på länge, stilla och lugnt. För allt i verlden hade Grefven ej velat väcka henne, men hjertans gerna gifvit sin hustru den kyss han ämnat deras återupplefvande barn. Men Grefvinnan Ringschöld, mot hvilkens bröst Elin, i det hon somnat, under ett svagt utrop af: ”*Ack hvad Elin ligger godt*,” lutat sitt hufvud, märkte icke Grefvens mening eller .... Hvar gång han på tå närmades henne, vyssade hon sakta för barnet – och Grefven flög tillbaka. Hela tiden han oroligt fjeskade af och an derinne, såg hon ej ens på honom – måhända derföre att hon skämdes att visa det hon gråtit. Den stolta Grefvinnan Eleonora Ringschöld hade gråtit, när Doktorn sade att Elin kunde lefva; när Elin fann sig hvila sött vid Moderns bröst, hade äfven ett par tårar droppat ned på den somnande lilla ...... måhända var Grefvinnan ännu rörd och skämdes för det, när Grefven kom in. – – – I sin glädje kysste han Doktorn och en mössa borta på soffdynan, som han i hastigheten tog för Elins gamla sköterska – och begaf sig åter ut. När han väl stängt dörren till sjukrummet, kom han ändtligen ihåg att sätta näsduken för munnen.

Gösta, hvars säng man under Elins sjukdom icke alls behöft bädda och som hela tiden blott ätit hvad Fru Wahl, vid sina besök, då och då för Elins skull bedt honom nedsvälja, dånade rent af, när han fick höra det Elin ej tänkte öfvergifva honom. ”Se så, Gudskelof, nu är den der stackars välsignade gossens tur,” hade Grefve Ringschöld yttrat, som just kom att springa förbi der han låg afsvimmad i gången – Men det blef icke Göstas tur. Buren till sin säng, sof han i goda aderton timmar och vaknade frisk och sund.

Men Elins tillfrisknande gick långsamt –så långsamt att Läkaren, en utmärkt skicklig man, och såsom vän ofta sedd på Stånga, snart icke visste hvad han skulle tänka.

En så mild, så ljuf, så genomälskvärd varelse, som denna sexåriga flicka, hade Doktoren aldrig träffat på – icke ens gjort sig föreställning om ett så fogligt, nycklöst, qvinligt väsende, – men så mycken vilja, så många, om än ej alltid de allraförståndigaste önskningar (kapriser), att man måste kunna lefva, tyckte Doktorn likväl icke skada, och allt dylikt saknade han hos sin lilla patient.

Ödmjuk, lydig mot alla, tacksam öfver sin ålder för hvarje sig bevisad ringa tjenst, tog Elin mot ingen med barndomens sorglösa *oberoende* leende, som gör en så godt att se ... höra henne glädtigt skratta var aldrig att tänka på ..... Doktorn blef brydd, och med hvar dag så mycket mer, som han började märka att Elin, trots all viljelöshet och foglighet, ändock ville – längtade efter någonting, ja lefde egentligen endast och allenast i denna längtan. Men hvarefter?

Hvad eller hvem väntade hon oaflåtligt att få se inträda genom den dörr på hvilken hon, så snart hon fick vara i fred, fästade sina oskuldsfulla ögon? Modern var det icke .... Ehuru Doktorn aldrig nog kunde prisa Grefvinnan under den kritiska tiden, hade han sett nog af hennes förändrade uppförande *sedan,* för att veta det Elin icke kunde längta efter henne. Fadren var det icke ..... Elin hade synbarligen mindre räddhåga för honom, men hennes kind var än hvitare, pulsen än mattare efter den oroliga Faderns apparitioner i hennes rum .... Fru Wahl icke heller ... fastän vid hennes åsyn en svag glädjerodnad färgade Elins hulda anlete, men ögonen förblefvo häftade vid dörren, för hvarje dag med mera längtansfullt, smäktande uttryck ....

Doktorn, en femtiårs ungkarl blef otålig. Åtskilliga vreda tankar begynte spöka i hans hjerna om qvinfolkens skapelse blott till karlarnas plåga, hvilket allrabäst bevisas nu, då till och med en flicka utan

något af sitt köns vanliga lyten, utan ens något af hvad man kallar hufvud nog, för att troligen nånsin komma att begripa, huru det går till att förställa sig, ändå kunde vara sådan, att icke sjelfva f–n förmådde taga reda på henne.

Trött att gissa på egen hand, gick han en dag bort till Elin, som låg som vanligt och såg på den välsignade dörren. ”Hvad är det lilla Fröken vill? säg mig det –” frågade han mildt, men eftertryckligt.

Elin såg mycket, mycket vänligt på Doktorn, vände sig sedan mot väggen och teg.

Grefvinnan Ringschöld, som, obemärkt af Doktorn, stått borta vid fönstret, närmade sig nu. I en ojemförligt mycket mindre vänlig ton, än den hon haft, när Elin yrade, sade hon: ”Hörde Elin icke att Doktorn var god och frågade hvad Elin ville?”

Elin såg afbedjande på Doktorn, slog sedan något skyggt upp sina milda ljusblå ögon mot Grefvinnan och hennes röst darrade litet, i det hon framhviskade: ”Elin *vill* ingen ting.”

Detta svar tillfredsställde ej Grefvinnan, men hon yrkade ej på något annat; icke Doktorn heller, som märkte att, huru obetydligt det än torde synas, var Elin dock upprörd deraf.

En annan gång som Doktorn var säker att ingen annan än han fanns inne hos Elin, tog han hennes hand och frågade muntert: ”Säg nu vackert hvad lilla Fröken längtar efter! kan inte gamla stygga Doktorn få veta det?”

Elin knäppte ihop sina små afmagrade händer, vände blicken bort ifrån dörren mot Doktorn och sade mycket lågt: ”Elin längtar efter att få veta, om hon ej *snart* varit tre dygn i sin kammare.”

Doktorn, som allt fann denna längtan bra liten för att vara så stor – skyndade att säga det hon redan varit der mer än tre dygn, och väntade sig få se henne gladare efter denna upplysning, men ett sorgset ack! var allt hvad Elin svarade derpå, och mera smäktande, längtansfullare än någonsin hvilade hennes ögon på dörren.

Doktorn började allvarligt frukta trånsjuka och beslöt att rådfråga sig med Fru Wahl. Knappt hade han sagt ett ord, innan hon afbröt honom, utropande: ”Åh, det är ingenting annat än att hon längtar efter Gösta. Det borde jag långt för detta sagt Doktorn.”

Doktorn, kanske litet stött öfver att Fru Wahl, så alldeles *sans facon,* löste det problem han så mycket bråkat med, invände nu med ett visst tviflande, förnämt leende: ”Frun skyller väl inte min lilla söta patient för att vara kär heller, vill jag hoppas?”

”Alltid skolen J Herrar tala om kärlek. *Det* trodde jag åtminstone Doktorn öfver,” genmälte Fru Wahl mycket piquerad – men sedan drog hon fram med så många skäl, hvarföre Elin nödvändigt måste, och icke kunde annat än längta efter Gösta, att den hittills i Högesta inre historia föga bevandrade Doktorn, för att icke af dem låta öfvertyga sig, sprang ifrån Fru Wahl ända in till Elin, som han fann fördjupad i sin vanliga dörrbetraktelse.

Efter att ha ordat om allahanda små ting, sade han i likgiltig ton: ”Rättnu kan väl lilla Fröken börja leka?”

Elin log, men i hennes matta leende var ingen lekfullhet.

Doktorn yttrade ett och annat om åtskilliga lekar, innan han slutligen frågade: ”Skulle det roa lilla Fröken att leka med Gösta?”

Fru Wahl hade rätt.

Det dröjde en stund innan Elin svarade – och hon hade icke alls behöft göra det.

Doktorn såg nog huru Göstas namn liksom åter upplifvat henne.

”Kanske Gösta får smittan, om han kommer – då ville Elin *ändå* inte se honom,” blef Elins svar och för hvarje ord deraf andades hon synbart lättare.

(Grefve Ringschöld hade inne hos Elin talat om smitta så att hon hört det.)

Gösta fick komma in till Elin, der ingen fråga om smitta var.

Från den stunden tillfrisknade Elin, och tapisseri-templet i salongen förlorade alldeles sitt fordna ruinlika utseende.

När Doktorn upphörde med sina besök, efterlemnade han ett slags regime för Elin, som bland annat föreskref, att hon skulle aktas för förkylning och i allmänhet för all ansträngning.

”Således kan man ej behöfva sätta i fråga någon Guvernant,” yttrade Grefve Ringschöld, vid genomögnandet af denna punkt. Grefvinnan Ringschöld läste och teg. Mindre sträng, men så mycket kallare blef hon hädanefter emot sin skrala Dotter.

Oaktadt Elin ingen Guvernant fick, lärde hon både läsa, skrifva, räkna m. m. och föga fattades att ju Elin blifvit ganska kunnig; ty Gösta, som underviste Elin i de första grunderna till menskliga vetandet, hade ej ämnat stadna vid dem; men när Lärjungens fina, blekblommande kind hvitnade, och hennes annars så milda, rena blick blef oredig och skum, under de fåfänga försöken att följa läraren i Latinska Grammatikans samt Matematikens irrgångar, såg denne sig tvungen att afstå från all egentlig lärdom. Med tårar i ögonen försäkrade Elin, att hon så gerna ville förstå, bara hon kunde, och Gösta tröstade henne dermed att han, både för henne och sig sjelf, skulle sköta af de der svårfattliga tingen.

I Göstas ställe hittade Elin å sin sida på att sy – och om hon för öfrigt ej blef lärd, vardt hon dock ganska snäll, äfven i bokliga konster. Icke dess mindre var hon ej qvick, hade icke lätt för att lära – mindes t. ex. aldrig bokens ord, men väl Göstas förklaring af dem – men Elin hade ett så innerligt och själfullt sätt att fatta det hon kunde förstå – hon hade också en ganska god och ingalunda pedantisk lärare – hvilket väl kanske härledde sig derifrån, att som Elin hade sitt minne i hjertat, så hade Gösta sin pedagogik i sitt.

Gösta hade ej Elins lycka med lärare. Vid sin ankomst till Ringschöldska huset, som egde ett helt Jus och ett Alternativt, hade Alfreds Magister sökt utforska, från hvilket håll vädret blåste. Att det var motvind för Gösta, är öfverflödigt att här upprepa. Magistern, ställande sig sjelf i lä, blåste äfven af alla sina krafter mot Gösta, som derunder härdades och vid tolf år var den inbilskaste, trotsigaste, obehagligaste, otacksammaste, besynnerligaste gosse Magistern förklarade sig någonsin hafva sett.

Vid den tiden anlände Grefvinnan Ringschölds Brorson, Baron Magnus H. till Högesta. Ett år äldre än gossarna der på stället, Fideikommissarie lika som Alfred, var han af råare, men dock i grunden kanske bättre skrot och korn än denne.

Af deras tillkommande yrke, (båda Fideikommissarierna skulle nämligen blifva militärer) hade Magnus åter uppfattat en annan sida än hans kusin. Älskande slagsmål, buller och oroligheter, hade Magnus hemma varit beryktad såsom en väldig slagskämpe särdeles mot sina yngre syskon. På Högesta var ingen annan att slåss med än Gösta. – Men Gösta ville icke......

Uppenbart krig – det veta större makter än begge fiendtliga pojkarna på Högesta – är icke alltid så lätt att åstadkomma. Sedan Gösta med köld, att icke säga förakt, undfångit flera ganska tydliga proklamationer,

beslöt Magnus slutligen och oåterkalleligt att kriget skulle begynnas. I följd häraf ställde han sig en dag midt i vägen för Gösta, som tänkte sig in till Elin. En bok Gösta hade i handen slogs föraktligt på golfvet.

Utan att vidare tyda detta *Manuskript* 3, tog Gösta upp boken och ämnade helt lugnt fortsätta sig gång.

För andra gången slängdes boken på golfvet.

Gösta tog åter upp den. ”Hvad vill Baron H?” frågade han kallt, i det han å nyo sökte att komma förbi honom.

Baron H. ville först och främst stå der han stod, och sedan icke heta Baron.

Hvad det förra beträffade, menade Gösta att Baron H. rätt väl kunde få sin vilja med, så snart han blott släppt honom förbi; för öfrigt, när Baron H. fritt fick gifva Gösta hvad namn honom behagade, ville Gösta äfven begagna samma rättighet tillbaka.

Baron H. ej nöjd härmed, öfverföll Gösta med allahanda oqvädingsord. (Ett eget sätt att proponera Du.)

Gösta, som förmodligen icke på något vis ville vara näsvis mot Grefvinnan Ringschölds slägtingar, bad ännu en gång om fri passage, men vi åtaga oss ej att afgöra hvad som följt på Magnus's i de mest skymfande termer affattade afslag, om icke Alfred Ringschöld, som hittils med största interesse på något afstånd beskådat detta uppträde, och af Göstas uppförande dragit *sina* slutsatser, tyckt tillfället inne att spela skiljoman och ädelmodig, och framträdande med theatersteg, mycket pathetiskt samt under ständigt tummande på sin husarjacka, uppmanat Magnus att låta ”den fege uslingen” passera, som ej sjelf kunde bana sig väg, hvarpå Gösta förständigades att hädanefter ej heller kalla Alfred för Du, hvilket hade så mycket mera skäl för sig, som Alfred var Grefve, men Magnus bara Baron, och Magnus's Mormor dessutom icke en gång *Adel*.

”Mormor hit och Mormor dit, så ljuger du din Uniformsåsna ända in i din innersta hals!” röt nu Magnus, blodröd i ansigtet, och rusade med knuten näfve mot Alfred.

Osäkert är hur långt tillbaka han kört den Grefliga lögnen, om Gösta, bakom hvilken Alfred genast kröp, icke utsträckt sin arm för att hejda Magnus, och med en tvetydig krökning på öfverläppen förklarat, att det för två så högtförnäma gossar ej ginge an att slås på annat än sabel eller pistol.

Till tack för denna vink, kastade sig begge Fideikommissarierna på Gösta, som ett ögonblick sednare, helt lugn men något röd, med boken under armen förfogade sig in till Elin. Snöpligt utsträckta på golfvet lågo hans båda motståndare och greto – Alfred ej af fallet, ty Gösta hade helt sakta lagt ner Elins Bror, men ock derunder ryckt ett par knappar ur dolman – Magnus af ilska, ock kanske något af en verkande kula i pannan, som troligen uppstått under det han något våldsamt slungats ut i rummet – begge högst förbittrade, förgrymmade, något litet skamflata och misslynta.

Att Gösta var så stark som två Fideikommissarier trodde han sig nu ha tillfyllest ådagalagt, och Alfred, för sin egen person af samma ogräliga lynne som Fadern, hade nog af *en* minnesbeta. Icke så Magnus, som ifrigt spejade efter tillfälle att hämnas sitt skymfliga nederlag. Men förgäfves. Ännu ett par gånger, när Gösta ej längre kunde styra sig, slog han Magnus till marken, men sedan var ett: ”Hvad är det värdt” eller: ”Baron H. lär nog icke blifvit starkare sen sist,” Göstas enda svar på Magnus's alla utmaningar.

Göstas orubblighet, kanske ock hans athletiska grepp, när han någon gång tog i, kommo Magnus på andra tankar, och med Alfreds tillhjelp lyckades honom att hitta på Göstas sårbara sida.

I början af sitt vistande på Högesta hade Magnus ej vidare brytt sig om Elin, än att han en eller annan gång

velat på henne öfva de olika skrämningsmetoder han uppfunnit under sammanlefnaden med sina systrar; men sedan Grefvinnan på sitt Imperatoriska sätt förbjudit honom det, hade han knappt sett Elin – Men nu tog han sig före att fjesa och kurtisera för henne, kalla henne sin lilla Fästemö o. s. v.

Numera skulle Gösta gerna slagits med Magnus, om det så varit en gång i minuten; men det hade blifvit Magnus's tur att vara orubblig, och den stackars Gösta, som gjorde bekantskap med ett nytt slags lidande, led en tid bortåt – förfärligt.

Då, ehuru ännu ganska sällan, började än på den ena, än på den andra af Göstas kinder visa sig en rodnad, hvaråt framtiden gaf namn, ehuru Göstas eleganta, men kraftiga gestalt i det längsta tycktes jäfva det. På Högesta märktes ej denna rodnad af någon utom af Elin, som, för att känna om den stygga röda fläcken brändes, flera gånger närmade sina läppar till den; vanligtvis försvann den då, och Gösta kunde åter se ut och vara så, som innan den otäcka Magnus kom till Högesta.

Ofta fingo icke Gösta och Elin vara sålunda i fred och ro – Sedan Magnus förklarat sig för Elins riddare, följde han henne i hamn och häl, uppmuntrad dertill isynnerhet af Göstas dystra miner och Elins nedslagenhet, men äfven något af det välbehag, hvarmed hans uppmärksamhet emot sin lilla kusin upptogs af hennes föräldrar, särdeles af Elins Mor, som måhända begynte tycka att Gösta och Elin bra mycket hängde efter hvarandra. Men Grefvinnan var för öfrigt för stolt och föraktade Gösta alltför mycket, att verkligt oroa sig öfver denna efterhängsenhet. Hennes Dotter skulle nog en dag veta sin plats i samhället, andras äfven. Visserligen hade andra Fröknar Ringschöld funnits – det visste Grefvinnan ganska väl – men att ingen Fröken af det namnet förut tillika varit hennes dotter, visste Grefvinnan likaledes, och litade på den omständigheten.

Icke dess mindre tvangs Elin att ej springa och gömma sig vid första skymt af Magnus, att låta honom bevisa sig de små tjenster, som tillkommo Gösta. Den blick hon vid sådana tillfällen fästade på sitt stöd, sin beskyddare, *sin* Gösta, den hvarmed han besvarade hennes, uttryckte en smärta vida öfver deras ålder – outredd, men icke mindre bitter för det. Brukspatron Wahl fångade upp ett par af dessa blickar, suckade och såg att Göstas och Elins öde redan skjutit upp i dagen.

Det var en svår tid för Gösta och Elin! Än måste Gösta se, huru Magnus drog Elin till och med i hans egen vagn – än var det Elin, som till sin innerliga grämelse af tjenstfolket hörde sig kallas lilla Grefvinnan. Första gången denna benämning nådde hennes öron, sprang hon förskräckt till Gösta och frågade: "Jag är ju ingen liten Grefvinna, jag är ju din Elin?" Gösta sökte förklara för henne att efter hennes Far var Grefve, vore hon Grefvinna, men kunde vara hans Elin ändå – Elins tårar öfver sitt Grefvinneskap kysstes och jollrades bort – men sedan gick Gösta ensam ner i sin trädgård, lade sig der under en hvit törnrosbuske, som han redan ett par år förut planterat åt Elin, och den stygga fläcken brann klarare än någonsin på Göstas kind.

Det var en svår tid. Men Elin var qvinna: hon sörjde och underkastade sig – allt, utom att kalla Magnus för Fästeman – dertill kunde hon af ingenting, icke ens af Moderns strängare blick förmås. Gösta var karl. Han hade icke lust att i längden tåla det odrägliga. Det odrägligaste af allt var ändå att Elin led, och för Göstas skull – ty att Magnus egentligen förföljde Elin för att hämnas på Gösta, hade slutligen blifvit klart för denne.

Helt säkert skulle Elin få vara i ro den tid Magnus ännu hade att vistas på Högesta, om han ej mer hoppades kunna plåga Gösta ...... Om således Gösta icke funnes der ...... Men hvart skulle han taga vägen?– I hela vida verlden kände han ju blott Elin, och just henne skulle han lemna – ... Jo – det var sant – äfven de goda Brukspatronens på Stånga ..... nästa gång de komma till Högesta ber Gösta dem taga honom med sig .... Men om de säga Nej .... Nå, då kan det vara tid för Gösta att tänka på något annat ......

Det fogade sig så lyckligt, att aftonen då dessa tankar hos Gösta mognat till fast beslut att för någon tid

aflägsna sig ifrån Högesta, kommo Wahls på ett par dagar dit. Första qvällen sade Gösta ingenting; han var så ovan att be. Andra morgonen tog han mod till sig, gick före frukosten, som alltid var tämligen sen, bort till Brukspatronens dörr och klappade på.

”Kom in!” ropade Fru Wahl innanför.

Gösta inträdde. Elins Tante satt ensam borta vid fönstret, med sitt Nya Testamente i handen. Brukspatronen hade långt förut, medan hustrun ännu sof, gått ner i trädgården.

Ehuru Gösta höll fullt ut lika mycket af Herr som af Fru Wahl, var han icke nu missnöjd att träffa henne ensam. Fru Wahl emottog honom med vanlig huldhet. Redan i afton hade hon, som på någon tid ej varit hos Ringschölds, märkt att Gösta vuxit och blifvit mager. I dag var han tillika högtidlig – så som man är, när man inom sig hvälfver något stort beslut.

Gösta teg länge – gick af och an i rummet. Nalkandes hastigt Fru Wahl, sade han sedan stammande: ”Får jag .. får jag följa med Er till Stånga?”

Fru Wahl, något förundrad öfver denna abrupta begäran, gaf först ett par indirekta (qvinno)- svar. I det första vidrördes lekkamraterna på Högesta, och Gösta, hvars ansigte öfverhöljdes af en harmsen rodnad, såg upp på Fru Wahl med en *Et tu Brute-blick* – I det sednare omnämndes Elin, och Gösta å nyo rodnande sprang bort i fönstret, der Fru Wahl såg honom med ett finger häftigt stryka sig öfver ögonen. Efter en stund kom han tillbaka till henne och sade sorgset: ”Jag får då ej lof att följa med?”

”Jo hjertans gerna för mig, söta Gösta lilla, och för min man också, det är jag säker på – bara du inte kommer att leds hos oss *ensam* –” svarade nu Fru Wahl.

Göstas sammanpressade hjerta måste gifva sig luft. Kastande armarna om Fru Wahls hals, sade han under frambristande tårar: ”Hur skulle jag kunna leds hos Er, som äro så goda!”

Med moderlig känsla tryckte Frun, som också fick lust att gråta, den fader och moderlösa gossen till sitt bröst. Hon gaf honom många vänliga namn, och för hvarje gret Gösta allt högre, allt häftigare. – I det samma återkom Wahl från sin morgonpromenad, och stannade, litet förundrad öfver hvad han såg, i dörren.

Gösta kunde tåla att gråta för Fru Wahl, men ej för hennes Man – Slitande sig ur hennes armar, sprang han åter bort till fönstret och nyttjade flitigt näsduken.

Undertiden gick Wahl bort till sin Fru, slog henne lätt på axeln och hviskade: ”Jag märker nog jag lär få bli jaloux på gamla dar.”

Med ett par ord, nu ganska rakt på saken, gjorde Fru Wahl reda för hvad som var å färde. Wahl gick till Gösta, klappade honom på hufvudet och sade vänligt: ”Såå – jag hör du vill bli vår gosse för någon tid?”

”Om jag kunde, ville jag vara det för alltid,” svarade Gösta, ännu helt upprörd och fattande Brukspatronens hand, den han förde till sina glödheta läppar.

Brukspatronen såg på sin Fru ... begge hade tårar i ögonen – Ack, hvarföre var Gösta icke deras!

Både före och efter hustruns proposition att stjäla bort Gösta och Elin, hade Wahl gjort alla möjliga försök att på laga väg komma åtminstone åt Gösta.

Men omöjligt. Grefve Ringschöld hörde alldeles icke på det örat. Grefvens stora och dagligen sig ökande förbindelser till Wahl, sjelfva Grefvinnans föreställningar, att man aldrig på hederligare vis kunde blifva af med *den der* gossen – allt var förgäfves.

Såsom allting har mer än en orsak, så ingingo måhända både goda och onda skäl i Grefvens vägran. Af förra slaget torde en viss ömhet för Gösta varit, hvilken dock aldrig verkade på Grefvens handlingar – en viss stolthet, som kanske icke vore alldeles obegriplig – Till sednare sorten hörde deremot bestämdt åtskilliga andra tankar, som väl egentligen gjorde Grefven orubblig – och det ständigt mera, allt efter som det lyckades honom att mer och mer insvepa dem i en skenfager mantel af faderskärlek.

Enda sättet att få Gösta till egendom, nämligen att göra Alfred till sin Universalarvinge, kunde Wahl icke gå in på, och ingenting blef af hela adoptionen.

Men bättre gick med Göstas provisoriska vistande på Högesta. Vid första framställningen deraf, hade Grefven, som skämdes att neka Wahl en så ringa sak, sprungit bort till Grefvinnan och hviskat: ”Ma chère Amie – De goda Wahls önska att Gösta måtte få vara någontid på Stånga – men jag tycker hans läsning” ......

”För min del må han stadna der för alltid” – afbröt honom Grefvinnan, utan att se upp från sybågen, och på dessa ord kunde Grefven icke heller décemment annat än låta Gösta fara.

Elin gret mest hela första natten, sedan hon sett Gösta fara åstad med Onkelns, som voro så goda. Påföljande dagen såg hon så dålig ut, att till och med hennes Mor frågade hur hon mådde. Med möda kunde Elin återhålla sina tårar, under det hon svarade sig må bra – för att kunna vara ledsen i fred, gick hon sedan ner till Göstas trädgård, – men sommaren var så torr – Elin fick så mycket i trädgården att sköta – Gösta hade dessutom gifvit henne så mycket att lära, indelat så förståndigt de många timmar, hvarunder Elin ej finge se honom, att hon verkligen så der någorlunda framsläpade den blytunga tiden, som Gösta, när han var hemma, visst måtte för henne burit, ty då hade den aldrig känts af.

Undertiden återfick Gösta verkligen på Stånga något hull och färg. Lycklig kunde han ej vara utan med Elin, glad endast för henne – på detta när, trifdes han förträffligt hos Brukspatronens. Hur det var, så likasom mådde de också bättre medan Gösta var hos dem, och sjelfva Gertrud storgrälade icke mer än en gång på Hennes Nåd. Hvarföre kunde Gösta icke för alltid stadna på Stånga? – Hvarföre? – Ja hvarföre är det värdt att fråga, när man ej kan få svar?

En sak, som gjorde epok i Göstas och Elins lefnad, inträffade nu: Elin skref och Gösta fick sitt första bref. Gösta var borta med Brukspatronen, när det kom till Stånga – bäraren, som i ett högst angeläget ärende var skickad ifrån Grefve Ringschöld till Wahl, men som på en viss sekund skulle återvisa sig på Högesta, hade ej tid att invänta de frånvarandes ankomst, utan begaf sig hem, efter att hafva aflemnat sina paquetter i Fru Wahls egna händer, och i stället af dem emottagit diverse förfriskningar. Vid detta tillfälle var det just som Gertrud grälat, ty för den rika, med så många tjenstehjon signade värdinnan på Stånga passade sig ingalunda, att sjelf gå, och icke allenast ta order af Grefvens underhafvande, utan äfven fram ur skåpen allt hvad i hast kunde åtkommas att stoppa karlens fickor fulla med – och när den rika Frun till på köpet sade, att hon väl måtte kunna för sitt eget nöje göra hvad hon en gång nödgadts för ringa årslön verkställa – hade Gertrud högtidligt förklarat att sådana ting, som årslön, uppassning m. m. för den rika Frun icke passade att ens tala om eller tänka på, utan kanske om Söndagarna i kyrkan inför Gud, som ändå visste allt – hvarvid Frun gjorde en något häftig anmärkning om att alltid blifva mästrad, uppå hvilken Gertrud med allra största lugn i verlden svarade, det hon ingenting högre önskade än att en mästarinna ej mer vore af nöden – Troligtvis skulle hon tillaggt att hon under hela sin lefnad arbetat för detta mål – om ej Wahls röst hade hörts i rummet utanföre – hvarföre hon utan vidare förklaringar afträdde.

Ehuru Patron visst aldrig sagt Gertrud ett ondt ord, hyste hon mycken ”rispäkt” för honom, och han måste nog ändå haft någonting ”rispäktabelt”, efter alla, ej blott af hans eget kön, utan äfven af det andra, ända ifrån den stolta Grefvinnan Ringschöld till och med den sträfva Gertrud Börjesdotter, litet djupare nego för

honom, än för hvilken annan som helst.

En glädjestråle ljungade ur Göstas ögon, hans hand darrade, när Fru Wahl gaf honom Elins bref – Strax gick han ut, och i dörren såg Frun hur han tryckte det stora med en silkesända omknutna plakatet, hvarpå med tumslånga bokstäfver hans namn stod skrifvet, till sina läppar. Han blef länge borta, var vid återkomsten ovanligt tankspridd och gick genast på qvällsvarden upp till sitt rum.

Fru Wahl frågade hur han mådde, efter han så tidigt lemnade dem.

”Hur kan jag må annat än bra hos Er, som äro så goda!” hade Gösta svarat – med en den allratacksammaste blick på sitt goda värdfolk, som stadnade länge qvar i trädgården, der de ätit om aftonen, för att tala om honom.

Uppkommen i sitt rum, tog Gösta åter fram Elins bref, läste om det väl för hundrade gången. Det var just icke så väl skrifvit; Elin hade måst mycket skynda sig, det vill säga endast arbetat tio qvart derpå – men Elins lärare var icke så noga. Dessutom var ju hvarje liten bläckfläck, alla ojemnheter, Elins – – – Fara är att ju Gösta fann allt mästerligt. –

Brefvets innehåll var följande:

”Bara den beskedliga Anders inte skall gå in”nan jag hunnit skrifva!

”Min Gösta sätter jag för god är du ändå. ”Jag gör allt som du sagt utom leka. Förlåt, men ”Elin kan inte leka utan Gösta. En handske Gö”sta glömt lägger hon i sin vagn och drar den så ”långt jag får gå på vägen till Onkels som äro så ”goda som du får vara hos som få ha dig. Ack ”om jag vore med. Men hvad det skall bli roligt ”att se dig. Magnus är inte så otäck mer han far ”snart. Tänk på mig i alla dina böner. Din Elin ”bara din Elin hör du det. Förlåt när jag tänker ”på dig så gråter jag ibland och du har sagt jag ”inte skulle. Två knoppar slå snart ut på min ”buske.”

Otaliga gånger lästes brefvet åter om, tills det började skymma – då satte Gösta sig och skref en stund på ett papper, knöt sedan Elins bref fast i en snodd han hade om halsen, kastade sig klädd på sin säng och somnade.

Morgonen derpå väntades Gösta förgäfves vid frukostbordet. Man gick upp på hans kammare; der var han icke, i trädgården icke – i stall, fähus heller icke. Ingen hade sett Gösta ute; ingen mindes sig ha hört honom gå i trappan eller öppna dörren. Man gick åter upp i Göstas kammare. Det ena fönstret var öppet och i fönsterhaken ett rep fästadt. Med dess tillhjelp hade Gösta troligen kommit ur sitt rum (i andra våningen). I gräset nedanföre syntes ingenting. – Hela Stånga ville komma i rörelse, springa, undra, fråga, leta, men Wahl ville ej – utan gjorde så litet af och så mycket vid saken som möjligt.

Första underrättelsen om Gösta erhölls i köket, der en nästan fånig yngling, som kommit till Herrgården med smultron, sedan han länge åsett och åhört ransakningen efter Gösta, slutligen fann för godt att berätta, huru han om morgonen bittida, långt innan solen gått upp, sjelf passerat förbi mangården åt trädgården till, och sett någonting karlklädt, som han nu kunde märka bara varit en pojkjänter, dansa ner i gräset från sjelfva byggningen, och af alla krafter springa ner mot sjön – men som pigornas fönster just voro på den delen af huset hvarifrån hoppet skedde, så hade han trott – så hade han trott –

”Ja hva en ock tror, skadar inte en sir,” – inbröt här Gertrud högst onådigt; men ynglingen, som icke utan profit varit någon första Söndag efter Påsk i kyrkan, stod på sig, och menade att den hedersvärda Jungfru Gertrud ej borde ha någonting emot, om han ämnade blifva än saligare än Thomas – hvilken tillämpning af den Heliga Skrift på oheliga tankar förargade Gertrud så, att hon, utan att vidare fråga eller få reda på saken, trippade ned i trädgården bort till sjön.

Medan hon gångade sig å sjöstrand, med ett kaos af vådliga dödssätt sväfvande förbi hennes själs ögon, inhämtades på gården ett och annat om Gösta. En brukskarl hade kort efter solens uppgång sett någon ro på sjön – en annan hade på hinsidan sjön sett någon springa mot Högesta vägen – en tredje hade verkligen mött Gösta en mil från Stånga i skogen och Gösta, som haft mycket brådtom, hade sagt någonting till honom, som han ej kunnat förstå .... vid middagstiden återkom Gösta sjelf blek och utmattad, men i lifslefvande lifve.

Gertrud, som slutligen tröttnat att på stranden vänta sig få se åtminstone någon sko eller näsduk flyta upp – såg allraförst Gösta – Så fort som möjligt, bar det af för henne in i kabinettet, der Fru Wahl satt ängslig och beklämd (mer än hon ville låta påskina), i synnerhet när hon betänkte Göstas ovanliga beteende aftonen förut, sedan han fått Elins bref – Hvad hade i detta bref kunnat stå, som så förändrat den annars tänkande och ganska ordentligt genom dörrar gående Gösta? Midt upp i Fruns begrundanden nådde några rop från Gertrud hennes öron – Gertrud sade väl ganska riktigt: ”Nådi Frun! Hennes Nåd lilla! Herr Gösta! inte vådelik i huset –”, men blott de tre sista orden hördes tydligt af Nådi Frun, som dervid uppfarande från sin plats vid fönstret, hvarifrån man såg vägen åt Högesta, blek och darrande utropade: ”Hvad säger du menniska?” men vid åsyn af Gösta, som följt Gertrud tämligen tätt i spåren, sjönk åter ned på stolen, och brast i häftig gråt.

Efter en vänlig nick åt Herr Gösta, som intet vådelik var, fortsatte Gertrud, under något mummel öfver ”dä der gråtandet” sin väg med glädjeposten intill Patron.

Stum och slagen hade Gösta stadnat i kabinettet midt för Fru Wahl. Hittils hade han blott tänkt på Elins glädje, när hon i hans trädgård skulle ta fram vattenkannan och finna ofvan på den ett bref – Elins Tantes tårar framställde hans morgonexpedition i en annan dager, och Gösta blef så ledsen, att Brukspatronen, som snart derpå anlände, fann den skrapa alldeles öfverflödig, hvarmed han ämnat välkomna rymmaren.

Gösta bad om förlåtelse. Han hade ”bara” varit i sin trädgård med ett bref till Elin. (Detta *bara* var fyra mil körvägen, medelst roende och något litet åkning hade Gösta likväl endast gått tre.)

”Ja det må du väl säga *bara* om, kära gosse,” sade Brukspatronen – ”Gå nu och skaffa dig något att äta och sof sedan. Efteråt skola vi nog talas vid.”

Gösta hade ingen lust att äta eller sofva, men han måste lyda Brukspatronens, dem han ju redan gjort så mycket emot. Först gick han dock till Fru Wahl, bad henne icke vara ledsen och Wahl sjelf att icke vara ond –”Ond – hvem kan väl vara det på dig?” hade Wahl så när svarat, men i stället gaf han Gösta ett lätt slag på kinden, som gjorde denne mycket godt.

Allena vorden med sin hustru, som det ändtligen lyckats att torka sina tårar, satte Wahl sig bredvid henne och sade: ”Nå säg nu ärligt, om jag haft orätt att finna för mycket allvar i den leken.”

Fru Wahl visste icke hvad hon skulle säga. Det var icke så alldeles utan, att hon ju begynte gifva sin Man rätt.

”Ja men också är det väl redan många år sedan du började leta efter sådant, och det var väl ändå allt för tidigt då, och” ... yttrade hon efter en kort tystnad.

”Och så brukade jag ett ord, som egentligen stötte dig,” afbröt Wahl henne leende.

De stackars fruntimmerna kunde väl ha skäl att stöta sig, när genast talades om kärlek, så snart de fästade sig vid någon som ej vore af samma slägte som de, menade nu Fru Wahl, men hennes man försäkrade att *så talades* ej utan skäl. Han sjelf måste ju, det märkte han allt tydligare, bereda sig till att om några år blifva

jaloux på Gösta.

Fru Wahl satte sin ena hand för mannens hädiska mun.

Oaktadt årslön, uppassning, samt allt annat opassande, hade Fru Wahl de finaste, sötaste händer man ville se. (Sjelfva Grefvinnan Ringschölds vore ej så vackra, men väl hennes dotters).

Wahl kysste flera gånger den lilla handen.

Om en stund tog Fru Wahl åter upp *det stötande ordet*. Hon kunde icke begripa huru hennes Erik, i allt annat så förståndig, så öfverseende, så änglagod, kunde skylla stackars lilla söta, oskyldiga Elin och den d:o d:o d:o d:o d:o Gösta för att redan vara kära, ehuru hon (Frun) visserligen medgaf att de bra mycket höllo af hvarandra.

Wahl, som aldrig tvistade om ord, när man var ense om sak, fruktade blott att Göstas och Elins inbördes tillgifvenhet, ehvad namn man deråt gifva månde, en dag skulle göra deras olycka – helst både Gösta och Elin hörde till det slags förnäma sysslolösa folket, som lefva och dö för kärlek.

”Ja så, skulle det bara vara förnämt, sysslolöst folk, som vore värdiga att hysa kärlek?” frågade nu något lifligt Fru Wahl, som i likhet med alla goda hustrur och qvinnor tyckte, att der i och jemte alla sysselsättningar måtte kunna bli tid öfrig att älska på.

Jo, de som vore i behof och vana att sysselsätta sig, hade knappast tid att dö, och än mindre att romantisera och fantisera dagarna igenom, yrkade Wahl – men han var nu verkligen allt för obillig och orättvis och prosaisk, och med ganska, ganska strålande ögon (man törs icke åter komma fram med det eviga gråtandet) och under det en stark rodnad uppsteg på hennes kinder, tillsporde honom hans Fru: ”Nå hvad skulle *du* då ”gjort, om du fått korgen när du friade?”

”Friat om tills du gifvit mig ja.”

”Men om du *ändå* icke fått det, hvad skulle du då gjort?”

Sannerligen Wahl det visste – han kunde derföre icke gifva något svar, men när hans Inga icke dess mindre ifrigt fordrade ett sådant, slog han slutligen sin ena arm om hennes smärta lif, kysste henne och sade halfhögt: ”Men tror *du* då jag friat, om jag väntat en korg?”

Detta var blott en undanflykt, påstod Inga. Nog visste hon med sig sjelf, att hon, äfven innan Wahl friade, funnit honom långt ifrån ohygglig, men att han redan då skulle märkt det, var nästan omöjligt, och dessutom mindes *hon* ganska väl – och i sådana ting hafva fruntimmer ojemförligt bättre minne än Herrarne – att hennes man en gång sagt henne att han ändå, allt sammanräknadt, aldrig varit så till mods, som under de dagarna, då Inga *betänkte* – ej precist hvad svar hon skulle gifva, men hvad våna der torde vara för henne att, efter detta svars afgifvande, icke få svälta och frysa och slita allt för mycket ondt .. ... men huru härmed än förhöll sig – något mera bestämdt svar fick hon aldrig.

Under tiden hade Gösta, som i mjölkkammaren fått af Gertrud ett glas af hvad hon kallade *mjålkvarmer* mjålk – (något annat kunde han ej förtära), gått, som Wahl sagt, upp att försöka sofva.

Sent omsider hade han också somnat, men ej fått ro för det. Först tyckte han sig vara i sin trädgård, gömd i en af de två hvita halftutspruckna roserna på Elins buske, hvarifrån han kunde se hur Elin blef glad, när hon fick hans bref – men allt som hon läste det, blef hon mindre och mindre, tills hon slutligen också kunde gömma sig i den andra hvita rosenknoppen – och då började, rätt som det var, dess blad att alla falla af, det ena efter det andra; men då Gösta förskräckt sprang fram var knoppen alldeles borta, men Elin stod der i

stället, och hade vuxit mycket och började snart flyga – Gösta ville flyga med – men då var han åter på vägen emellan Stånga och Högesta – i början sprang han mycket fort, men det var varmt – och han blef trött – och det var liksom Fru Wahl i svarta kläder stått på trappan hemma hos sig och ropat på Gösta, men bortåt Högesta till syntes Herr Wahl som hade Elin på armen, och Elin nu åter mycket liten sträckte armarne mot Gösta – just som Gösta skulle springa fram till henne, trampade han på en orm som hade ett hufvud likt Magnus H., och ormen flög upp och stack Gösta i bröstet .... Härvid vaknade Gösta, och tyckte sig ännu en lång stund känna det stynget.

Han hade blott sofvit en half timma.

När han kom ner till Brukspatronens, fick han undergå en ordentlig examen, hvaraf utröntes, att han skämts att begära en häst bara för sig, och som en tjuf krupit ut genom fönstret, för att icke så tidigt väcka någon i huset.

Den aftonen brann en stygg fläck på Göstas kind. Wahl tyckte ej om den, och så länge Gösta stadnade på Stånga, måste han mornar och eftermiddagar dricka ”mjålkvarmer mjålk”, hvilken bekom honom förträffligt.

Snart blef Gösta riktigt säll, ty Elin kom till Stånga. – Vid ett besök på Högesta, hade hennes fordne Läkare funnit henne så affallen, att han tillstyrkt luftombyte – I följd häraf skickades hon till Wahls, och båda barnen framlefde en paradisisk tid.

Elin lemnade sjelf åt Gösta ett svar på det bref han smugglat in i sin trädgård. Skrifvet i många repriser och med Elins bästa styl, lydde det som följer.

”Högesta Fredag – den timman jag skulle le”ka. Ack hvad det var roligt att få se ditt bref ”när jag skulle ta vattenkannan! Jag skrek till i ”glädje. Men sedan kunde jag inte låta bli å ”gråta när du talar om den stackars blinda gubben ”som man tog hans hund ifrån

”Min goda Gösta!

”Men du är inte blind eller gammal men om ”du vore det så vore jag din hund och skulle inte ”lockas ifrån dig. När du sedan bad mig inte grå”ta för din skull gret jag redan men försökte låta ”bli. Så blef jag så glad att du säger det är ändå ”bättre vara Gösta och ha en Elin än heta någon”ting och ingen Elin ha. Gösta jag är bara Elin, ”din Elin, hör du det.

”Annars vore jag mycket fattig och blind. ”Samma dag jag fått ditt bref vet du kom här en ”stackars liten flicka. Hon sa hon hade inte något ”*Hem*. Hon har då ingen Gösta kan jag tänka. ”Jag fick lof att ge henne lite kläder och lite mat. ”Hon ville kyssa mitt förkläde vet du. Men jag ”kysste henne på munnen i stället och så får du ”inte bli ond men så tog jag henne ner i trädgår”den och gaf henne en af de knopparna du hade ”kysst så jag tänker nog hon blef nöjd. Fastän jag ”skall sjelf ge dig mitt bref vill jag skrifva mig ”inunder för det är så roligt att se mig stå på pap”peret för din Elin

Din Elin.”

På utanskriften stod: Till Elins Gösta från Göstas Elin.

Elin hade, utom med skrifning, äfven i annat varit mycket flitig under skilsmessan ifrån Gösta.

Men barnets dagar flyga bort – säger skalden.

Vid åtta år önskade Elin ej blifva större, än att hon kunde åka i Göstas vagn. Vid tolf år var hon ohjelpligt för stor för den.

Efter den tiden växte Elin sjelf nästan ej mera, men Göstas och Elins tillgifvenhet stadnade derföre icke. Den hade vuxit upp med dem – växte sedan *öfver dem,* sade Wahl, och hans hustru disputerade ej med honom mera i det ämnet – om något annat hade det aldrig skett.

Väl lät Fru Wahl sin Man numera, när de talade om huru mycket Gösta och Elin höllo af hvarandra, opåtaldt få nyttja äfven ordet kärlek, men dermed är oss ingalunda hulpet, då vi, som så mycket ordat om denna kärlek, öfver all beskrifning gerna skulle vilja anföra något rätt glödande bevis för den, och omöjligt kunna finna på ett enda passioneradt ord eller annat känsloutbrott, af hvilka så mången till yngling upprakande gosse, så mången sig utvecklande qvinna haft ett outtömligt förråd. Synd vore verkligen, om Gösta och Elin derföre skulle anses kalla eller känslolösa. Lyckligt- eller olyckligtvis bevisar dock deras lefnad sammantagen just det, man är mycket ledsen att ej här kunna en detail plocka fram.

Om det för öfrigt vore oss tillåtet att, för att något hämta andan, stadna, såsom Gertrud torde kunnat sagt, midt i backen af vår berättelse, så skulle vi drista fråga för hvem troper, antiteser och annat passioneradt tal egentligen passar? Månne ej för dem, som se hvarandra högst kort och sällan, så tillsägandes på obekant fot? – I familjelifvet plägar allt, äfven orden, gå lugnare och jemnare för sig, och der lär nog gälla hvad Wahl en gång svarade sin hustru, som, efter att för honom ha läst något brusande och sprakande kärlekssamtal, helt bekymrad utropade: ”Men Herre Gud, så talade vi aldrig, icke en gång, då vi voro nyss förlofvade!” –

”Åh kära barn,” tröstade mannen, ”vi kunde ju tala med hvarandra mest alla dagar, och som vi dessutom hoppades få en gång lefva ständigt tillsammans, hade väl icke varit värdt att alldeles förtala sig i början.”

Icke helt och hållet belåten med denna förklaring, invände Fru Wahl efter en stunds djupt tänkande:

”Men kanske vi talat så, om vi ej fått hvarandra?”

”Kanske” – upprepade Wahl lakoniskt.

”Må tilläme då inte varit det bästa att tala lagom, och bitt Gud bevara Nådi Herrskapes förstånd,” anmärkte nu Gertrud, som obemärkt hört detta samtal och äfven förut snappat upp ett och annat af det som gifvit anledning dertill, och Nådi Herrskapet funno sig mycket roade af Gertruds visa hemställan.

Gösta och Elin talade verkligen lagom. Elin alltid, Gösta i det längsta. En tid kom väl, en förskräcklig tid för Elin, som, naturligt rädd för storm och oväder, fordom alltid flyktat undan dem just till Gösta – – – Men i det längsta var Gösta lugn. I det längsta visste de icke om sin kärlek. Det var för dem att andas, att lefva, och hvem har vid tolf, vid sexton års ålder rätt kunnat tänka döden?

Döden – ett besynnerligt, ett hemskt ord! Någon gång spänner det sina klor i menniskans bröst, sedan blir derinom antingen bättre eller sämre, men aldrig mer alldeles lika som förr. Den menniska som ingenting visste om Döden, vore Djur eller Ängel och .... men ack! – Gertruds *tala lagom* – huru hålla vi ej nu på att försynda oss mot det!

Vändom oss för säkerhetens skull till något ganska ”maadeligt:” Grefvarne Ringschöld Fader och Son.

Den sednare var en alltför dyrbar telning af det urgamla Ringschöldska trädet, för att utsättas för skolors eller pensioners skarpare luft. Tills den lyckliga dag, då han på riktigt allvare finge ikläda sig en Uniform, skulle hans uppfostran ske hemma.

Men under tiden blefve nödvändigt att utanpå hans djupare bildning stryka af den fernissa, som blott fås i hufvudstäder.

Också började en resa på obestämd tid till Sveriges Kapital att på Högesta omtalas.

Allt sedan Ringschölds flyttat till Högesta, hade de endast sällan och helt kort varit i Stockholm. Alfred hade alltid följt sina Föräldrar, men Gösta och Elin fått vara på Stånga. Äfven nu, då den stora resan kom att afhandlas, var Elins första tanka: ”Ack då få *vi* väl vara hos Onkels;” men henne blef sagdt att hon skulle ut i verlden att bildas. ”Och Gösta! och Gösta!”– tänkte Elin och ville qväfvas af den tankan.

Och Gösta .. och Gösta .. tänkte Herr Wahl också, samt framkom, väl för tionde gången med försök att till arf och ego få taga honom. Hvad hade han i Stockholm att göra? Till stora verlden hörde han icke? Finslipas torde han alltså icke behöfva? Dessutom hade Naturen sjelf dragit försorg om att ädelslipa honom? Och till på köpet tänktes ju icke någonsin på Göstas framtid! .... Wahl som alltid tänkte, och i följd deraf ibland inne hos sin hustru lät, ehuru annars ingen hatare af frälseståndet, ett och annat ord undfalla sig om ”aristokratisk tanklöshet,” om ”förnämt lekande med andras öde,” talade åter och allvarligt med Grefve Ringschöld.

Fåfängt! Grefve Ringschöld förklarade högtidligt, och hans ögon tårades dervid, och han trodde sig säga det skönaste och sannaste i verlden, att så länge han lefde, skulle Gösta i allt (följaktligen äfven uppfostran) dela lika med Grefvens egen son – med den skillnaden blott, att när Alfred kom till Regementet, skulle Gösta stadna hos Grefven och blifva hans Handsekter – – – –

Inför ingen domstol kunde Wahl göra några sina rättigheter på Gösta gällande. Han måste låta det blifva vid Grefvens förklaring. Med all makt började nu rustas till Högesta-familjens afresa från orten.

Ett par veckor innan den skulle anträdas, insjuknade Grefve Ringschöld och dog .... man hade så när sagt ... lika oförargligt som han lefvat.

Gösta och Elin, dem Grefven helst af alla sett omkring sin dödssäng, sörjde honom uppriktigt. Alfred gret mycket, när Fadern dog och när han begrofs. Grefvinnan – för Grefvinnan kunde Sali Grefven lika gerna lefvat som han dog, påstod Gertrud, och vi tilltro oss ej att säga något bättre.

Grefve Ringschölds död omintetgjorde Stockholmsresan för det året – hvarmed ingen just var missnöjd utom Alfred, som fick trösta sig med att lära rida, göra intet och spela värd. Medan Fadern ännu lefde, hade Alfreds Magister ändtligen lofverat sig fram till ena jusset, och allt sken af läsning med honom försvunnit. Huru för öfrigt Grefvinnan Ringschöld kunde vara så svag mot sin son, som var sin Herr Fader upp i dagen, då hela verlden visste hur många vänliga ord Sali Grefven fått af henne i lifstiden – påstod äfven Gertrud vara outfunderligt – men det hör egentligen icke hit.

Comme de raison, var Wahl utredningsman i sterbhuset. Till hans ytterliga förvåning och harm, befanns att Grefve Ringschöld alls ingenting gjort för Gösta.

Om Wahl ej varit bortrest under hela Grefvens sista sjukdom, hade måhända blifvit annorlunda. *Nu* tycktes Grefve Ringschöld liksom hafva varit alldeles okunnig om Göstas tillvaro.

Grefven glömde likväl icke så lätt, men han förblef sig lik till slut. Dels af maklighet, dels kanske af någon kännedom om sin hustrus karakter, hade han lemnat Göstas öde vind för våg – ja till och med gjort hvad han kunnat, för att från honom undanstänga en ganska säker hamn, ... ty när Grefvinnan en dag ensam inne hos sin man yttrat, att man väl ändå borde tänka på *den der* gossen, svarade Grefven dermed att han icke allenast lemnade alla de tankarne till sin hustru, utan äfven tog af henne ett löfte att i sitt hus behålla Gösta, åtminstone tills han fyllt sina ett och tjugu år.

I följd af detta löfte, måste Grefvinnan, fastän högeligen emot sin vilja, afslå Wahls till henne förnyade anhållan om Gösta. Denne fick deremot, på Wahls invändande, börja taga del i åtskilligt i affärsväg. Då han öfver all förmodan bra drog sig derur, var det liksom Grefvinnans aflägsenhet något minskades ... Att Grefvinnan, i många andra fall skarpt och klart seende, allt fortfor att ingenting se emellan Gösta och Elin, och det, oaktadt Wahl sökte öppna hennes ögon, var i sanning oförklarligt. Den stolthet som gjorde henne så närsynt, måtte varit af rätta slaget.

Tyst och stilla framgick vintern efter Grefvens död på Högesta. Hvar och en hade sitt att göra, men Alfred var mest betungad. Om sommaren derpå skulle samtliga familjen först resa till Medevi, och efter några besök hos vänner och slägtingar, slutligen hamna i Stockholm – der grader att passera samt bildning förestode Alfred, samt Gösta och Elin åtskilligt, hvaremot de högst ogerna gingo.

”Ack, om vi väl vore tillbaka hos Onkel och Tante!” suckade ofta Elin, och af fullaste hjerta instämde Tanten i både suck och önskan.

Innerligt ondt gjorde det både Herr och Fru Wahl att skiljas vid sina älsklingar.

De resandes första nattqvarter var på Stånga. När Wahl hade följt den marmorhvita, darrande Elin till vagnen, och tillika med sin ånyo gråtande hustru såg på hur den rullade af ifrån gården blef han på en gång så blek, att Frun, som ändå alltid hade ett öga på honom, hastigt och förskräckt frågade hvad honom fattades. ”Ingenting!” blef svaret. Men Fru Wahl, som trodde på sin Mans profetiska gåfvor, var sedan alltid fullt och fast öfvertygad, att han då sett någonting.

Huru dermed än förhöll sig – så såg Wahl åtminstone aldrig mer Gösta och Elin.

Makarna på Stånga erhöllo ofta bref från sina unga vänner. Åt Göstas, särdeles efter inflyttningen till Stockholm, skakade Wahl allt mer och mer på hufvudet. ”Jag visste väl att – knappt utom Högesta – skulle – åtminstone Gösta, finna att han icke mer vore barn” – sade han en gång. Fru Wahl försäkrade då, att ingen förändring af ort och ställe skulle någonsin kunna göra Elin till annat än barn. Icke dessmindre blefvo småningom Elins bref allt kortare, måhända ömmare, och en allt starkare längtan efter de goda Onkels, efter Högesta röjde, sig i dem.

Stackars Elin! Hon hade väl skäl att längta, att se tillbaka – på den förflutna tiden. Men

”ack! hur vi längte och blicke
kommer han icke.”

Det var nu tomt och ödsligt på Högesta. Snart äfven på Stånga. Fru Wahl blef Änka. Frid öfver hennes sorg!

”Ensam med Gud” lemne vi nu Fru Wahl under sitt första Änkeår – så mycket hellre som vi om Gösta och Elins lefverne under den tiden vete åtskilligt, som Wahls bedröfvade Änka aldrig fick veta.

Gösta och Elin kände djupt Elins *goda* Onkels förlust. I hela vida verlden hade nu Gösta ingen att hålla sig till, utom den, vid hvilken han redan var blott alltför mycket fästad ... (Gösta kom väl ihåg Fru Wahl, men han trodde ej *hon* skulle öfverlefva sin Man). Det blef Elins tur att söka lugna, trösta Gösta, men – lugn och lycka hade stadnat på Högesta.

Alltsedan Gösta och Elin rest derifrån, hade de varit mer åtskilda än förr. Deras längtan efter de stunder, då

de fingo vara tillsammmans, deras glädje, när de voro det, började kännas högre, allt starkare. (Att hvarken längtan eller högt uppdrifna glädjekänslor äro lugnande utaf sig, är alldeles öfverflödigt att anmärka).

Snart inskränktes dessa fröjdestunder endast till de lektioner Gösta ännu dagligen gaf Elin. Också hafva väl aldrig några lästimmar varit så litet försummade som deras.

Men om Lärjungen var lika uppmärksam, flitig och noggran som någonsin, kan det samma, ty värr, ej mer sägas om Läraren.

Skref Elin något, det vill säga, öfversatte eller gjorde utdrag – annars var Elin ingalunda ett skribblerande fruntimmer – och Gösta efter vanligheten skulle rätta, så såg han deristället på papperet, som om han velat äta upp det, och när han så slutligen kanske satt en punkt eller komma, stoppade han skriften merendels på sig, och Elin hade ingen nytta af rättelserna ...... Läste Elin något högt, hvilket likväl sällan skedde, hörde Gösta hvarken ord eller mening, utan satt som i en dröm, lyssnande till klangen af Elins ljufliga röst. Ja – en dag som Elin läste Geografi och träffade derunder på några lärdes tvister om Paradisets läge, hade hon – troligen för att rätta sin mening efter Göstas – frågat, på hvilket af de många ställena *han* då trodde att det verkligen varit.

Gösta hade hittils suttit och sett på huru vackert Elins mot solens glänsande, fagergula hår smög sig efter hennes sköna, milda, hvita panna, hur gudomligt skuggan af Elins långa, mörka ögonhår tog sig ut mot hennes fina, blekblommande kind – Af läsning eller spörsmål hade han ej hört det minsta. Först när Elin för andra gången upprepade sin fråga, spratt han till och – det gör oss verkligen skamflata, efter vi så mycket lofordat Gösta såsom Lärare, att för sanningens skull här nödgas oförfalskadt meddela Göstas svar, det han afgaf i följande ord: ”*Öfverallt med Elin! Ingen*”*städes utan Elin!*”

Elin, som tänkande på det Gamla Paradiset hittills beskådat sin bok, såg förundrad upp på Gösta. För första gången i sin lefnad kunde hon ej uthärda barndomsvännens blick.

Några dagar derefter skickades Gösta af Grefvinnan, (som ehuru alltid kall mot Gösta, hade verklig nytta af honom och erkände det,) i angelägna ärenden till en egendom hon hade ett par mil från Stockholm. Under Göstas frånvaro skulle Elin läsa och göra utdrag ur någon af Göstas böcker, hvilken han likvisst glömde att lemna henne. Elin sökte rätt derpå, men fann inuti den – ett glödande Poem, som i anledning af Elins fråga om Paradiset flutit ur Göstas hjerta.

Gösta började verkligen blifva glömsk!

Elin, som icke visste att Gösta brukade skrifva vers, tordde att papperet innehölle några föreskrifter, någon hjelpreda för hennes studier, samt begynte läsa derpå. Knappt hade hon genomögnat ett par rader, innan hon märkte sitt misstag. Hastigt vek hon åter ihop papperet, suckade och gömde det i ett litet skrin – När Gösta kom tillbaka, tordes hon icke återlemna honom det ... Poemet qvarblef *oläst,* så när som till sina första rader, i Elins skrin, och Gösta frågade aldrig derefter. Han trodde sig förmodligen hafva, jemte sina öfriga poetiska utgjutelser, äfven brännt upp denna, men Elin blef hädanefter icke mer så *barnslig* med Gösta. Hennes tårar öfver att Gösta ej mera var så – – opoetisk som på Högesta, voro lika oräkneliga som bittra.

Imedlertid, oaktadt ängslan, tårar, sorg och oro, blomstrade Elin under första vintern i Stockholm, för hvarje dag skönare upp mot sina femton år. Hennes helsa tycktes verkligen vilja stadga sig, och det började allmänt omtalas, hvilket uppseende lilla Fröken Ringschöld komme att göra vid sitt inträde nästa vinter i verlden. Möjligen ordades äfven derom i hennes närvaro, men hon hörde det icke. Blott en gång hörde Elin talas om sitt utseende, och hade nog deraf.

Hennes Mor hade gifvit en supé! Efter maten samlade några unga Damer sig i salongen, omkring ett bord

med gravyrer och sådant mer. Elin var ibland dem, ganska tyst, men de andra flickorna hade ännu icke pratat ut – särdeles en som alltid talade litet fortare än hon tänkte. I anledning af en gravyr, tog hon sig före att bevisa det alla menniskor, äfven de nu omkring henne församlade, hade vålnad af något djur; obarmhertigt skärskådades det ena menniskoanletet efter det andra. ”Nå Elin Ringschöld då!” ropade slutligen en af hennes högeligen roade åhörarinnor – hvad liknar hon?”

”Åh,” svarade den pratsamma Tärnan: ”*Hon* har bara tycke af sig sjelf. Men – vänta – om Ni vill veta någonting om henne – så skall jag säga Er, att hon har äktenskapstycke af den der unga Herren borta vid kakelugnen.”

Elin, hittils fördjupad i sina egna tankar, såg nu tillika med de öfriga flickorna, på deras anmodan, bort åt kakelugnen. Der stod endast Gösta.

Elin såg blott alltför tydligt, att Gösta hört det som sagts. Hon bleknade sjelf så att hennes läppar blefvo krithvita. Lyckligtvis bröt nu supéfolket upp och Elin fick obemärkt repa sig någorlunda – men en sträng var vidrörd i hennes själ, som dittills icke – åtminstone ej hörbart ljudit.

När Grefvinnan Ringschöld kommit in i sängkammaren märkte hon, det hennes shavl någonstädes blifvit glömd ... Elin skickades att söka den. I salongen, på samma ställe borta vid kakelugnen, stod Gösta ännu.

Med låg, osäker stämma bad Elin honom hjelpa henne att leta.

Gösta fann shavlen, gaf den åt Elin, men fattade i det samma hennes hand och tryckte den till sitt hjerta.

Elin slog darrande ned ögonen.

”En blick måtte väl Gösta få af Elin?” sade Gösta slutligen, men med möda.

Elin såg upp på honom. Den stygga fläcken brann så klar på Göstas kind.

Elin kysste ej mer bort den ....

Grefvinnan fick strax sin shavl, men Elin sof, den natten, alldeles icke.

Sommaren tillbragtes på lilla egendomen i grannskapet af Stockholm. På det älskade landet lefde Gösta och Elin åter upp, tills mot hösten, då Alfred ändtligen trefvat genom graderna, han ankom och med honom Magnus H., välbeställd, och till på köpet verkligen till sin förmån utvecklad Lieutnant.

Gösta var ochristlig nog, att ej tycka bättre om honom för det. Och ehuru Magnus nu gjorde alla möjliga första steg till närmare bekantskap med honom, förblef han dock alltid den orm, som stungit i Göstas bröst.

Ej mer för att förtreta Gösta, men af innerlig hjertelust utmärkte Magnus nu sin sköna, älskliga kusin. Svårt vore icke att se – påstod man – att han, om han verkligen tänkte på någonting, vore säker om Moderns ja. Något annat var man i allmänhet elak nog att icke tro af nöden, för att gifta bort den stolta Grefvinnan Ringschölds blyga, veka, nästan litet försagda dotter.

För första gången af flera än Gösta firades Elins födelsedag, då hon fyllde femton år. Modern gjorde en förmiddagsbal. Elin var den dagen bra skön – men ej glad som en hyllad femtonårs skönhet. Först och främst var ju Gösta icke glad – och modern hade ej den dagen mer än någon annan sagt Elin ett vänligt ord – – – Magnus deremot så många, alltför vänliga. Åtskilliga gånger glänste tårar i Elins änglamilda, ljusblå ögon – lågo tungt på de långa, mörka, silkeslena, ”gudomliga” ögonhåren ..... Men ingen märkte dem. Hvem kunde också tro *balers drottningar* om att gråta?

Elin borde aldrig valsa, hade hennes Doktor sagt. I allmänhet dansade hon icke mycket. På födelsedagsbalen kom Grefvinnan att gå förbi, när Elin nekade Magnus Cotillon. Om det valsades försigtigt kunde Elin gerna dansa, sade Grefvinnan, och Elin gick att ställa sig med sin kusin ibland de andra dansande.

Hon var ledsen – blef det ännu mer vid åsynen af Gösta, som blek och dyster, med blicken fästad på henne, lutade sig mot förstugudörren.

Många turer följde på hvarandra.

I en kom Gösta, himlen vet hur, (om det icke var en äldre Fröken, som alldeles inte ville släppa Gösta) att vara Elins kavaljer. Man skulle en stund gå bredvid hvarandra. ”Gösta du är så blek, du mår visst icke bra,” hviskade Elin.

”Bättre vore att Fröken Ringschöld tänkte på sin egen helsa än på andras –” svarade Gösta i en ton han aldrig förr brukat mot Elin, men han var så missnöjd öfver att hon valsade, och – med Magnus.

Äfven om Elin fått tid att säga någonting, hade hon ej nu förmått det – men i det samma skulle valsningen begynna. Gösta skalf, när han lade armen om Elins fina lif.

Enligt de obevekliga danslagarne förd bort till sin dansör af Gösta, var Elin blekare än han, till och med så blek, att hennes Mor skickade till henne order att gå ur dansen.

En lättnad var det för Elin – Hade hon bara också sluppit undan den Magnus – men han satte sig på en ledig plats bredvid henne, och började säga mycket vackra saker för Elin. Och hon ville ju söka rätt på Gösta, höra hvarföre han var – ledsen – på sin stackars Elin! ..... Lyckligtvis kom en ung Dansös och tog upp Magnus till en ny tur, och Elin kunde ändtligen smyga sig ut samma väg som hon sett Gösta taga, när han störtade ur danssalen.

Borta i det innersta kabinettet, vid fönstret, blickande utåt fanns Gösta ensam. Han hade ångrat sitt Fröken Ringschöld – gjort än värre.

Elin gick så sakta fram till honom, att han ingenting märkte, innan en liten hand halft blygt, halft lekfullt sattes för hans ögon.

Utom *En* hade ingen en sådan hand. Gösta tryckte den oöfverträffliga handen hårdt mot sina ögon – – – till sina läppar .... Ett par stora heta tårar droppade ner på den.

”Gösta, min Gösta!” sade Elin sorgset. ”Du är ledsen. Hur skulle Elin kunna glädjas åt sin födelsedag, när Gösta inte är glad!”

”Elin, förlåt mig!” hviskade Gösta.

”Ack nej, det är jag som visst gjort dig emot, som skall be om förlåtelse,” svarade Elin.

Gösta kallade henne en Ängel.

I rummet utanföre hördes nu Magnus ropa på Elin – Elin sprang en annan väg åter in i danssalen.

Så länge Grefvinnan Ringschöld stadnade på landet, vistades Magnus hos henne – När han så en månad i Stockholm gått ut och in i Fasterns hus, begärde han en vacker dag Elins hand af hennes Mor. Grefvinnan lofvade honom den, skickade bort Magnus för dagen. Morgonen derpå skulle Elin sjelf gifva honom sitt Ja.

Magnus gick öfverlycklig. Grefvinnan skickade efter sin dotter.

Den blyga, försagda Elin gaf för nu och alltid bestämdt afslag på Magnus's frieri.

En stund förstummades Grefvinnan af förvåning och vrede.

”Kan man få veta orsaken till det ljusa beslutet, ty orsak måste det väl ha?” frågade hon sedan, så lugnt henne möjligt var.

Mycket blek, med låg men fast stämma svarade Elin: ”Det är synd att lofva hvad man ej kan hålla.”

”Ja det vet man nog – men hvad har den gamla maximen här att göra?”

”Jag *kan* inte lofva att hålla af Magnus.”

”Jag måtte säga! Så säker! – Att *lyda* honom vore, märker jag nog, ej värdt att lofva, när man är så rädd för att bryta sina löften – men jag inser icke hvarföre Elin ej kan lofva att hålla af Magnus, samt äfven hålla ord” .... här uppräknade Grefvinnan alla Magnus's förtjenster, allt det förmånliga af detta parti.

Elin skakade blott sakta på hufvudet – I hennes tysta vägran var något så vemodigt, så – så oåterkalleligt, att ett ljus, sent omsider, uppgick i Grefvinnans själ, och nära gjort henne rasande.

Grefvinnan teg länge. På hennes ännu sköna ansigte afspeglade sig stormen i hennes inre. Dödsblek, men synbart lugn stod Elin framför sin Moder.

”Jag vill icke tro, att någon är oförskämd nog, att uppmuntra Elin till olydnad emot sin Mor” – sade Grefvinnan.

”Ack nej Mamma!” inföll Elin ifrigt, och för ett ögonblick blefvo hennes kinder röda, men lemnades sedan lika hvita som förut. ”*Han* vet visst att jag .. att jag ej – att jag.”

”Nog nu!” afbröt Modern rädd att höra mera. ”För denna gången har jag låtit nog leka med mig. Elin är ännu så ung, och har i dag visat sig så utan allt förstånd, att det för Magnus är rätt lyckligt att nu så länge ingenting bestämdt afgöres. – Men om ett år, då Elin sjelf utan tvifvel insett och ångrat sitt nuvarande dåraktiga uppförande – om Magnus då ännu står fast vid sina tankar, skola Elin och jag vidare talas vid. Kom ihåg” – slutade Grefvinnan med skarpt eftertryck på hvart ord – ”att tiden för Elin att vara barnslig nu är förbi!”

Grefvinnan gick ur rummet.

”Tiden att vara lycklig!” upprepade Elin, allena vorden, sakta för sig – med hopknäppta händer stod hon sedan länge orörlig, hvit som en marmorbild, innan hon åter begaf sig till sitt rum.

Äfven der var Elin stilla och lugn. Icke så hennes Mor, i hvilkens själ den upptäckt hon gjort, under samtalet med Elin, åstadkommit fullkomligt uppror.

Att Gösta, den föraktade, den föraktliga frukten af en lättsinnig qvinnas kärlek till en med hustru och barn kringstrykande stortiggare, (Min allra Nådigaste Grefvinna Ringschöld, en *Artist!)* att Gösta skulle stå i vägen för Grefvinnans egen brorson! Och hos hvem! Och att Grefvinnans dotter vid så unga år redan skulle vågat skänka bort sitt hjerta! Och till hvem!!

Grefvinnans stolthet led just ett skymfligt nederlag!

Hennes första tanka var att nesligt jaga Gösta ur huset. Men der kom löftet emellan som hon gifvit sin man, och Grefvinnan var ej mera fallen för löftesbrott än hennes dotter –

Grefvinnan föll på en annan tanka. Gösta skulle nedsättas – Elin skulle se hur låg och föraktlig Gösta vore.

Om middagen vid bordet bemötte Grefvinnan Gösta på ett stötande sätt. Några ord sväfvade på Göstas läppar, som troligen, oaktadt Grefvinnans löfte, gjort slut på Göstas vistande i hennes hus, men hans blick föll på Elin. Det outsägliga uttrycket af smärta och ängslan i hennes anlete kunde han ej emotstå – och förblef tyst.

Gösta plägade alltid läsa med Elin, åtminstone en timma på eftermiddagen.

Denna olycksdag väntade han länge förgäfves i läsrummet. Slutligen fann han rätt på Elin i Salongen, der Modern, emot vanan, qvarhållit henne. –

Grefvinnan lät icke heller detta tillfälle gå obegagnadt förbi. Elin hade läst nog för det lilla hon lärt. Härefter upphörde alla lektioner.

Efter denna förklaring aflägsnade Grefvinnan sig.

Gösta rusade bort till Elin och sade: – ”För Guds skull, Elin, hvad har händt?”

Vid Moderns ord hade en dödsmatthet bredt sig öfver Elins hjerta – Hon stod liksom förintad. Men vid ljudet af Göstas älskade röst vaknade hon ur sin domning, drog en djup suck och sade: ”Jag trodde nyss jag skulle dött!”

”Tala icke om döden!” utropade Gösta vildt, kastade armen om Elins lif och tryckte henne till sitt bröst. Elin drog sig ej undan. – Gösta hade lidit orätt! – All Elins blyghet gaf vika för den tankan.

Lutande sitt hufvud mot Göstas axel, såg hon länge på honom. Ack, man kunde se att Gösta mycket sörjt!

På Göstas förnyade fråga om hvad som händt, hviskade Elin: ”Mamma har sagt i dag att tiden ”att vara barnslig är förbi.”

”Såå” – sade Gösta i samma ton, som när han kallat Elin för Fröken Ringschöld, och nästan stötande henne ifrån sig.

Det var för mycket för Elin. Hon måste gripa fast i en stol, för att icke digna ned till golfvet.

”Gösta,” sade hon efter en lång, ängslig tystnad, ”skall du med blifva ond för det jag inte mer får vara lycklig – men – var hellre ond än olycklig – du också.”

Gösta var åter borta hos Elin. ”Förlåt mig!” – bad han – ”förlåt mig! Men jag är ingen Ängel som du – och du vet icke, du kan icke veta, hvad jag lider.”

Gösta tryckte Elin åter till sitt bröst. Deras läppar närmades hvarandra. Med en kyss – den första på länge – den sista – togo de nu afsked af all glädje i lifvet.

Någon hördes komma. Om det varit Grefvinnan Ringschölds stolta, afmätta steg, hade Gösta och Elin icke aflägsnat sig från hvarandra ....

Grefvinnans kammarjungfru öppnade dörren, helsade från Grefvinnan att det var tid för Fröken att kläda sig till balen, och försvann.

Elin spratt till. ”Farväl Gösta!” sade hon sorgset.

”Nej icke farväl – vi se hvarandra i morgon – alla dagar –genmälte Gösta och Elin förfogade sig in till sin balskrud.

När hon var klädd och vagnen redan framme, öfverföll henne en så häftig hjertklappning, att hon icke kunde röra sig.

Hennes Moder, ej van att vänta på henne, gick slutligen in att få veta orsaken till delta sällsamma dröjsmål.

”Jag kan .. jag kan icke fara” – stammade Elin.

”Åh lappri! – med den briljanta färgen är ej värdt att tala om sådant,” svarade Grefvinnan, vid hvars åsyn bloden strömmade ifrån hjertat upp till Elins dödsbleka kinder.

(Inne i sin innersta själ hvad mon tänkte Grefvinnan *sedan* om detta svar?)

Elin reste sig med möda, men följde Modern verkligen till vagnen. Obemärkt af Grefvinnan, hjelpte Gösta Elin upp i den. Genom handsken kunde han känna iskylan i Elins hand.

Flera timmar var Elin på balen, dansade och förklarades enhälligt för den fagraste af alla, (hvilket kom sig af den briljanta färgen, ty när Elin var blek, måste man riktigt se på henne för att finna, hur utmärkt skön hon verkligen var).

Magnus lemnade nästan icke sin kusin. ”Har Faster sagt att jag varit hos henne?” frågade han ibland annat.

”Om du vill mig väl, så låt mig i Guds namn få vara i fred,” svarade Elin, innerligt bedjande – men Magnus, halft rörd, halft skämtande påstod, att han just för sin välviljas skull ej kunde efterkomma hennes önskan.

När Elin for hem från balen, ville hon öppna sitt arma hjerta för Modern. Grefvinnan afbröt henne strängt, hänviste henne till förmiddagssamtalet, hvilket hon ej ämnade åter upptaga förr än om ett år – men *då* ..... Hvad hon för närvarande fordrade af Elin vore bara, att hon skulle afbryta allt umgänge med sådana underordnade personer, som t. ex. Gösta.

Detta bara var allt för Elin, men hon afhörde tyst sin dom.

Dagen derpå fick eller föregaf Grefvinnan ett illamående, som qvarhöll henne tre veckor i sitt rum. Hennes mått och steg voro så väl beräknade att Gösta och Elin, ehuru boende under samma tak, på hela den tiden ej sågo hvarandra mer än en gång – i trappan, vid Elins återkomst från en promenad.

En ung, nygift slägting till Elin hade varit ute med henne. När de passerat förbi Gösta, frågade Friherrinnan * * *: ”Hvad var det för en ovanligt vacker karl, som såg så melankolisk ut?”

För första gången hörde Elin att Gösta var vacker. Hon hade aldrig tänkt derpå, lika litet som på sitt eget utseende.

Det dröjde så länge med Elins svar, att Friherrinnan ånyo upprepade sin fråga.

”Min brors lekkamrat” – sade nu Elin med osäker stämma och vändande ansigtet bort ifrån sin följeslagerska.

”Hvad heter han?”

”Gösta.”

”Åhå – ingenting annat – Eljest skulle jag verkligen beklagat alla våra unga Herrar.”

Elin qväfde med möda en suck. Hon hade funnit Gösta till utseendet förändrad, och Gösta med djup smärta sett, hur Elin, medan de ej träffats, fallit märkbart af.

Evigt varar ingen sjukdom. Grefvinnan Ringschöld lemnade sina rum, men var nu deremot ständigt ute med Elin. Många dagar förgingo, utan att Gösta ens såg en skymt af henne, och när det skedde, måste han blott till sin grämelse se, huru, liksom i drömmen – den hvita rosens alla blad afföllo, det ena efter det andra.

Sålunda gick det öfver Jul.

In i Januari fick Elin en bröstfeber, som mer än en Doktor förklarade ytterst betänklig, Efter ett par månader blef dock Elin bättre – Under sin sjukdom, när febern rätt satt åt henne och hon trott sig ensam, hade Elin ofta ropat på Fru Wahl, önskat att se henne, att få dö på Högesta. Sedan en resa dit börjat omtalas – liksom repade hon sig något.

Göstas enda tröst under Elins sjukdom var att känna de plågor, som numera nästan oupphörligt rasade i hans bröst. – När Elin första gången åter kom ut i Salen, var han der. Han gick fram och tog henne i hand. Hans läppar darrade, men han kunde ingenting säga. Elin förblef också stum. Sjelfva Grefvinnan Ringschöld, som följt in Elin, rördes ett ögonblick af denna mållösa helsning, (den hon likvisst ej låtsade se). Men den i synd och vanära födde Gösta var intet parti för Grefvinnans dotter. Dervid blef det, dervid måste det förblifva.

I början af Fru Wahls Änketid, fick hon oftare och ömmare bref från Gösta och Elin än någonsin. Småningom aftynade Correspondancen, och på flera månader hade Frun icke hört något från Ringschölds, när hon, en skön Majdag vid återkomsten från ett besök vid sin Mans graf, fann för sig liggande ett bref från – – Elin. Ja det var verkligen ifrån henne och dateradt Stockholm, men om ej för underskriften och för Elins enkla, ljufliga sätt att uttrycka sina tankar – hade Fru Wahl genna kunna tro det vara från någon annan, så förändrad och darrande var nu Elins förr så vackra, med Göstas nästan fullkomligt lika styl.

Brefvet var kort, innehöll endast för giltiga skäl för Elins långa tystnad. Elin hade varit sjuk, men skulle nu troligen förbättras med hvar dag, som förde ju henne närmare glädjen att återse sin goda Tante och det kära Högesta .... Intet ord om Gösta – och annars handlade Elins skrifvelser egentligen bara om honom. Denna slutade med de orden: ”Ack hur har allt icke blifvit annorlunda, sedan jag sist såg Tante. Men Gud är god.”

Detta sista var äfven Fru Wahl lycklig nog att veta, men just derföre – – bedröfvade henne Elins bref. Wahls fordna spådomar om Gösta och Elin kommo så lifligt för henne – och när hon slutat läsa, utropade hon efter en stunds tystnad: ”Ja just för det *Gud är god,* lär jag nog inte få behålla Elin heller!”

Gertrud hörde detta och utfor väldeliga derpå. Under den *svartaste sorgtiden* hade Gertrud alls icke grälat på sin ”Hennes Nåd stackars Nådi Frun lilla.” Men det hviskades i bygden, att hon sedan tagit sin skada igen, och i allmänhet ville man veta, att Gertruds ton betydligt höjt sig efter det Patron lemnat det jordiska – – Om just för att han ändå måtte höra henne – åtaga vi oss ej att afgöra.

Säkert är för öfrigt, att hurudan Gertrud än syntes för andra, var dock en verklig tröst och hugsvalelse för Fru Wahl att hafva henne, att låta till och med gräla på sig af henne, och Gertrud bröstade sig mycket deröfver att hon var den första, som, efter Sali Patrons död, kommit Hennes Nåd att ”dra på smilbandet”.

Snart fick Gertrud nytt tillfälle att vara missnöjd med Hennes Nåd. Ty ungefär en månad efter ihändigandet af Elins bref erhöll Fru Wahl ett annat, dateradt Högesta, från Grefvinnan Ringschöld sjelf, med anhållan att Fru Wahl, så snart henne möjligt var, ville komma till Högesta, hvarefter alla, särdeles Elin, mycket

längtade.

Två timmar sednare satt Fru Wahl också verkligen i sin vagn, men de timmarne hade varit sura stunder för henne, ty Gertrud kunde rakt icke tåla den öfverlägsenhet Hennes Nåds Niers tillvällade sig öfver henne. Både såsom Hennes Nåds Mors köttsliga halfsysters dotters dotter, och som sist ankommen å orten, vore ju Grefvinnan Ringschölds djupaste skyldighet att göra första visiten – men Hennes Nåd var alltid så, lät alltid folk sätta sig på näsan på sig. Detta tyckte Hennes Nåd väl kanske litet inom sig att Gertrud sjelf bäst beviste, men hon brydde sig ej om att yttra något deröfver och Gertrud måste slutligen se på huru Hennes Nåd gaf sig åstad på en första visit.

På trappan vid Högesta stod Elin – rättare skuggan af hvad Elin, när Fru Wahl sist såg henne, var och lofvade blifva. Men Frun hörde Elins milda, ljufva stämma, kände ett par tårar väta sin kind, och hon kunde icke tvifla att det ju var hennes Elin, hon nu tryckte till sitt bröst.

Elin följde sin Tante in i rummet hon alltid, fastän fordom icke allena som nu, bebott på Högesta.

Kastande sig åter i Tantens armar, kysste Elin med en feberaktig häftighet, som Fru Wahl aldrig förr funnit hos henne, sin goda Tantes kinder, läppar, händer om och om igen, allt mellanåt utropande: ”Gudskelof att Tante är sig lik!” – tills hon på en gång bleknade, nedsjönk på soffan och anfölls af en gruflig hosta.

Förskräckt lutade Fru Wahl sig öfver Elin, som, så snart hon kunde tala, sade – ”Detta var ingenting. Tante skulle hört mig i vintras. Nu blef jag bara för glad ... och ....”

Elin tystnade, vände bort hufvudet.

”Ack!” tillade hon efter en stund – ”nu är jag så glad – och Tante håller ju af .. *oss* som förr?”

Ingenting annat nämndes om Gösta.

Grefvinnan Ringschöld kom ej ut att taga emot Fru Wahl. Dels hade hon redan främmade att sällskapa med, dels ville hon låta sin sentimentala dotter och sentimentala Grannfru på egen hand helsa på hvarandra. Men när Fru Wahl inträdde i Salongen, var Tantens och Niersens ömsesidiga helsning mindre kall än vanligt.

Grefvinnan hade satt mycket värde på Wahl; hans Änka visste det. (I den gamla goda tiden hade till och med Fru Wahl, när hennes Erik påstod sig böra blifva jaloux på Gösta, ofta förklarat sig redan vara det på Grefvinnan Ringschöld, den der ovedersägligen visade sig artigare mot hennes än mot sin egen man ....) Snart återfick dock trakten omkring *sybågen* sin kyliga medeltemperatur – och Fru Wahl flydde undan, bort till Elin, som satt i sin gamla vrå.

De hade mycket att säga, och Elin höll i sina torra, afmagrade – men ännu oöfverträffliga händer en af Tantens, samt tryckte den mellanåt. Slutligen tystnade båda – Fru Wahl började se åt Salsdörren – Elin såg ej dit, men de förstodo hvarandra.

Ingen Gösta kom.

Efter théet sade en betjent till Fru Wahl att någon, i hennes rum, bad att få tala med henne. Elin rodnade och bleknade. ”Gå, Gå, söta Tante,” sade hon ifrigt. Fru Wahl skyndade sig ut.

I hennes rum – borta vid samma fönster, der han förr en gång sökt nedsvälja sin smärta öfver det afslag, han förmente sig ha fått på sin önskan att följa med till Stånga – stod Gösta. Men ack äfven han – huru förändrad!

Sjukdom, sorg – (Fru Wahl nändes icke tänka mer på döden) hade satt sitt insegel på den nittonåra

Ynglingen, så väl som på den femtonåriga Jungfrun. Frun kunde icke längre återhålla sina tårar.

Gösta hade bedt henne komma hit – för omöjligt skulle han *nu* kunnat helsa på henne *derinne*. De talade mycket om Brukspatronen som varit så god.

Länge undvek Gösta äfven att nämna Elin.

”Hvad tänker, hvad tänker Tante om *henne?*” sade han dock slutligen efter en längre tystnad – med stapplande röst. (När Gösta var rörd, hände honom ännu att vara *näsvis*.)

”Låt oss hoppas det bästa, min goda Gösta,” svarade Fru Wahl undvikande.

”Det bästa” – upprepade Gösta dystert.

Frun förstod hans mening, men svarade ej – hon kunde ju hvarken säga Nej eller Ja till den.

När supéen var serverad, följde Gösta Elins Tante till matsalsdörren. Frun ville han skulle gå in.

”Jag äter och sofver icke mera som förr på Stånga i verlden” – sade nu Gösta med något, som skulle vara ett leende. – ”Är det rätt Gösta lilla?” sporde Frun. – Gösta lilla, nära tre alnar lång, suckade blott till svar och gick. – I matsalen fanns Elin icke heller. Klockan 8 allra senast måste hon alla aftnar lägga sig till sängs.

Oaktadt många skriftliga påminnelser från Gertrud att Hennes Nåd täcktes tänka på hemmet, stadnade hon från dag till dag på Högesta. Hon såg att hennes närvaro gjorde Elin godt – och der voro ännu stunder, då Fru Wahl hoppades att få behålla Elin.

Elin var så ung. Aldrig yttrade hon någon ledsnad vid lifvet, någon längtan efter döden – Fru Wahl trodde, att om man ville lefva, kunde man – Kunde det kanske ibland äfven mot sin vilja, hade hon sjelf försökt på, när Wahl nyss var död, och *hon* tyckte att vår Herre äfven gerna kunde låta henne följa honom .... Hade Elin bara talat om Gösta ... men till och med nu, oaktadt denna tystnad, misströstade Frun någon tid icke om Elins lif.

Men huru litet väsen än Elin gjorde af sina lidanden, var dock på allvar förbi med henne.

Vid Elins första försök att, enligt Moderns *enda fordran,* (på hemvägen från balen) lefva utan Gösta, brast hennes lifstråd...... Måhända var den för fin att ens kunnat ha tålt hopfogas .... och i alla fall hade till en sådan hopfogning fordrats en omskapning af Elins Moder, och till en sådan omskapning – ett underverk, och hvar och en vet att underverkens tid är förbi.

Fru Wahls glada förhoppningar svunno efter hand. Snart tyckte hon sig ha ärft sin Mans *Söndagsblick* och kunna se, huru Elin för hvarje dag djupare nedsjönk i grafven – dragande Gösta efter sig. Att stå der bredvid, en hjelplös åskådare är svårt, förskräckligt svårt – men så liten och klen vår Fru än kunde synas, förmådde hon bära ganska tunga bördor, ifrån verkliga olyckor ända ned till Gertruds svåra hommör.

När Frun sent omsider ändå måste hem, föreslog hon Elin att följa med: ”Ack ja! söta Tante,” svarade Elin lifligt. ”Nu far jag med till Stånga, sen följer Tante mig hit, och om det för någon dag skulle så falla sig, att hvarken Tante kan vara här eller jag på Stånga, så kan – så kan – ju *en annan,* som Tante också håller af, vara hos Tante. Ack hvad det skall bli roligt!”

Elin trodde så. Nar hon varit ett par dagar på Stånga, märkte Fru Wahl att Elin, oaktadt Tanten, oaktadt Gertrud och allt annat godt och roligt, längtade tillbaka till Högesta. Hon förde henne dit. Och Elin lemnade ej mer det ställe, der Gösta, änskönt Elin icke ens nämnde honom, ändock fanns – der man kunde höra ljudet

af hans steg, af hans röst – (ack ej mer så klar som förr), någongång, utan att rå derför, se en skymt af honom, der man ännu kunde på tusende små, indirekta vis göra Gösta tusen och än flera stora direkta nöjen.

På denna efterskörd af sin fordna glädje lefde Elin ännu någon tid.

Hade Fru Wahl i sitt hjerta kunnat söndra Gösta och Elin, skulle det hafva gjort henne *ändå* mest ondt om honom. Först och främst var Gösta, såsom han sjelf en gång ganska riktigt anmärkt, icke en sådan Ängel som Elin, och – ja – – oberäknadt allt annat – var troligt att Gösta åtminstone för någon tid kom att öfverlefva Elin.

”Det går ej så fort för mig som för henne!” var alltid hans svar, när Fru Wahl förebrådde honom hans oaktsamhet om sin försvagade helsa.

”Ja men jag vet bestämt att *hon* är ledsen för detta”– – sade slutligen Frun en dag efter alla andra föreställningar.

Gösta såg upp med en af *sina* blickar på Frun, och vårdade sig sedan något mera.

Stackars Gösta! Äfven han undvek Elin, eller rättare sökte henne icke. Han såg att Elin önskade det, och Gösta hade alltid rättat sig efter Elins önskningar.

Han visste ju dessutom att Elin ännu var hans Elin – han visste det blod allt för väl – annars vore *hon* nu frisk och blomstrande – men också tvifvelsutan Magnus’s brud. Vid denna tanka rusade all Göstas blod upp i hjernan, och han visste icke hvad han önskade, hvad han ville – Gösta led odrägligt. Men han behöll det för sig sjelf, och vi ha ej att uppehålla oss dervid.

Sommaren var vacker och Elin så mycket ute i luften som möjligt. I slutet af Augusti satt hon en förmiddag med sin Tante i trädgården. Det var mycket varmt. Elin hade ej på länge känt sig så rask, så upplifvad. Fru Wahl innerligt glad häröfver, berättade åtskilligt muntert om sin barndom, om Gertrud, som högeligen interesserade och roade Elin – På en gång bad hon att få låna Tantens arm – hon ville spatsera litet – och Tantens hjerta rikligt slog gladt, när hon märkte huru lätt Elin andades, huru lifliga hennes steg voro. Elin hade icke varit i Göstas trädgård. Nu riktade hon sin gång ditåt och Fru Wahl lät det opåtaldt ske.

Omkring Göstas trädgård var en syrenhäck, som Gösta och Elin sjelfva planterat. Den hade nu vuxit upp så mycket, att man ej mer kunde se öfver honom.

När Elins ögon föllo på denna häck, kände hon en sådan trötthet komma öfver sig, att hon måste stödja sig på vår Fru.

Att gå hem blef omöjligt, utan att ha förut något hvilat sig – Innanför häcken, om allt var sig likt, stod en grönmålad bänk under Elins törnrosbuske. Närmare sitt ställe visste Elin icke. Med en djup suck bad hon sin Tante föra henne dit.

Bänken stod ganska rigtigt på sitt gamla ställe. Allt var sig likt – träd och buskar endast större, men frodiga som förr – frodigare än deras fordna vårdare och vänner. På Elins buske lutade ännu två halft utspruckna rosor sig från sina stänglar öfver bänken, der Elin satte sig och Frun bredvid henne. Flera gånger hade hvita rosor i sommar legat i Elins väg, och Elin tagit upp dem, samt burit dem vid sitt hjerta.

Elin liksom tröttnade aldrig att taga nu hvar buske, hvar ört, hvarje vrå i ögonsigte – så länge blef hon sittande på bänken .... Ack, Elin hade trott sig icke mer få se dem!

Rätt som det var, göt en matt rodnad sig öfver Elins hulda, förbleknade anlete. Hon började andas fortare –

Efter en stund hörde Fru Wahl äfven någon komma – Det var Gösta. Nedsjunken i tankar, med korslagda armar och blicken riktad mot jorden, inträdde han i sin trädgård. Hvem der fanns, märkte han icke, innan han nästan hunnit fram till bänken.

”Förlåt mig .. jag visste icke .. jag trodde icke” – stammade Gösta och vände hastigt om för att gå. ... redan borta vid syrenhäcken nådde honom ett mest ohörbart ”*Gösta,*” som smugit sig öfver Elins läppar.

Gösta skyndade fram till henne. Der var en oändlig ömhet, men oändlig smärta i den ton hvarmed han frågade: ”Vill Elin mig något?”

(Så många ord hade ej på länge de båda barndomsvännerna sagt hvarandra.”)

”Ja, jag ville du ej skulle gå härifrån, för att jag är här” – svarade honom Elin medvetslöst, men hade knappt utsagt dessa få ord, som dock inneburo allt hvad Elin *velat* i verlden, förrän hon brast i gråt och gömde ansigtet vid Fru Wahls bröst.

Ett ögonblick var Gösta nära att kasta sig för Elins fötter – att ändtligen *tala!* Men han gjorde det ej. Det stackars lilla lugn Elin *kunde* hafva, ville han ej störa. – (Gösta förtjente i sanning att älskas – det får man tillstå här, ehuru inom parentes.)

Fru Wahl var nu, som Gertrud skulle sagt, just väl uppskörtad. Mot henne lutade sig Elin och gret, som hon skulle upplösas i tårar – framför henne – Gösta – med en blick på Elin, som uttryckte ett och annat ”för djupt för tårar.” Frun hade sjelf inga hjeltemodiga ögon, samt afhöll sig endast med möda från att göra Elin sällskap. Gösta gick slutligen först ur trädgården.

Länge gret Elin vid sin Tantes bröst – Det var så längesedan Elin gråtit – Efteråt var hon mycket matt – När hon och Tanten lyckats att uppnå Elins rum, kände hon sig sömnig, och somnade också riktigt.

I Göstas trädgård rann en Idé upp i Fru Wahls hjerna, hvilken hon förundrade sig att icke förr ha fallit på. Hon måste tala med Elins Moder. Hon måste åtminstone veta hvad och huru mycket Modern visste.

Ett var gifvet. Grefvinnan, vid betänkliga sjukdomsfall den förträffligaste vårdarinna; äfven nu, fastän hon lät Elin skenbart sköta sig sjelf, genast framme vid minsta försyndande mot Doktorernas föreskrifter, Grefvinnan ansåg icke dess mindre sin dotter bestämdt på bättringsvägen. Med skräck och fasa hade Fru Wahl till och med uppfattat åtskilliga vinkar om Grefvinnans förhoppning, att om ett eller par år lemna Elin frisk och åter blomstrande i en Makes våld – och denna Make Magnus H... Kosta hvad det kosta ville – Frun skulle genombryta det bålverk af köld, artighet och förbehållsamhet inom hvilket Grefvinnan förskansat sig. Hon skulle öppna Grefvinnans ögon eller, om de voro öppnade, intränga i hennes hjerta. Grefvinnan kunde omöjligt någon glädje hafva af sitt barns undergång.

Fru Wahl begaf sig åstad till Grefvinnans skrifrum, der hon fått höra henne vara – Något förargad öfver sig sjelf, för det hennes hjerta klappade allt oroligare och hennes fötter allt kändes tyngre, stadnade vår goda Fru för att något hämta sig – i rummet utanföre Grefvinnans skrifkammare.

Inne hos Grefvinnan talades – högt – häftigt af två röster – Grefvinnans den ena, dem andra var – måste vara Göstas. För att ej höra det hennes öron icke ämnadt var, drog Fra Wahl sig längre tillbaka – när i det samma dörren till skrifrummet hastigt öppnas och Gösta störtar ut – förbi Frun – och försvinner.

Fru Wahls hjertklappning blef starkare. Hon fick sätta sig en stund. ”Fy! att vara en sådan kruka!” skämde hon sedan ut sig sjelf, och steg upp för att gå till dörren. Den öppnades åter. Grefvinnan Ringschöld syntes i den – något röd, men annars sig lik.

Vid åsynen af Fru Wahl steg hon åter ett par steg tillbaka – men sansade sig genast och sade: ”Du ämnade dig kanske in till mig; det var rätt aimabelt.”

Fru Wahl medgaf att så hennes mening vore, och båda Fruarna gingo in i skrifrummet.

Väl inkommen och hamnad i den lilla soffan derinne, hade Fru Wahl ingenting att säga, Grefvinnan icke heller och det uppkom en, som vår Fru tyckte, å hennes sida ganska tafatt tystnad. Men ju mer hon tyckts sig böra tala, ju mindre lyckades henne att börja dermed. Grefvinnan inledde slutligen samtalet med frågan: ”Mötte du Gösta?”

”Ja.”

”Den oförskämda gossen!”

Fru Wahl suckade. Tystnad.

Grefvinnan började ånyo – men mera nästan som för sig sjelf: ”Vill med våld öppna ens ögon för hvad man fast beslutit icke se. – Liksom det icke redan vore nog att – att.” Grefvinnan tystnade åter.

Fru Wahl satt som på nålar. Att tala för Gösta var tiden icke inne – För att ändå säga någonting, yttrade hon sig, i anledning af ett stort vackert porträtt af Grefve Ringschöld i detta rum, om Alfreds frappanta likhet med sin Fader.

”Ja, om Salig Ringschöld lefvat” – tog nu Grefvinnan i, fastän just icke till svar på Fru Wahls anmärkning – ”om han lefvat, så skulle han nu sett hvad tack vi fått af den der pojken, han nödvändigt måste taga upp i vårt hus. Han kunde följt mina råd. När Fadern och dens kräk ville åtaga sig barnet, *bad* jag Ringschöld lemna det till dem – men det gick ej an med en så nära *slägting!!*.. Han skulle nu se hvad den oförskämda gossen tycker gå an – – – ” Grefvinnan hejdade sig hastigt.

Efter en stund återtog hon med förändrad ton: ”Min bästa Inga, det fägnar mig mycket att få vara så här ensam en gång med dig. Jag har länge önskat det – Du har mycken pouvoir på Elin – och jag skulle blifva dig obeskrifligt förbunden, om du kunde förmå henne, att ej med så mycken motsträfvighet gå in på sin förlofning med min äldsta Brorson.”

”Min goda Elenor!”– utropade Fru Wahl sorgset och bleknade –”tänk icke på att gifta Elin.”

”Hvarföre icke?” Elin var snart 16 år – tycktes snart ha öfvervunnit den svaghet hennes svåra sjukdom efterlemnat. Elin var icke rik. Magnus H. i alla afseenden ett godt parti. Elin skulle blifva lycklig – kanske så mycket mer, som hon ej inträdde uti äkta ståndet med några dåraktiga sällhets illusioner.

”Tro mig,” – slutade Grefvinnan sitt långa tal om det verkligen tänkvärda i Elins bortgiftande – ”tro mig, för oss är lyckligare att som hustrur kunna älska våra män, än att som lättrogna flickor inbilla oss vara kära i våra Fästemän.” (Detta sednare utsades på ett sätt, så olika Grefvinnan Ringschölds vanliga, att Fru Wahl sedan alltid trodde, att Grefvinnan den gången talat om egen erfarenhet, och till sin ytterliga förvåning fick hon slutligen händelsevis veta, att Grefven och Grefvinnan Ringschöld verkligen hade gift sig *par amour.*)

Fru Wahl ”lät icke undervisa sig.” På Grefvinnans alla anföranden svarade hon med sitt eviga: ”Ack, bästa Elenor! tänk icke på att gifta Elin,” och upprepade det ännu en gång, sedan Grefvinnan tystnat.

”Men hvarföre icke då?” frågade denna sent omsider nästan otåligt.

”Derföre att Elin – för det Gösta .... derföre att Elin ..” stammade Fru Wahl, lika brydd som om hon haft egna hjertans hemligheter att bekänna.

Grefvinnan drog upp sig och sade stolt: ”Kusin Inga är väl god och icke förblandar *min* dotters namn med ett så lågt och föraktligt, som den der gossens.”

”Jo, Kusin Eleonor, efter vi nu äro öfver den svåra inledningen, vill jag utan vidare omsvep säga att jag just är kommen hit, för att tala *på en och samma gång* om Elin och Gösta,” genmälte Frun ganska rak, och nästan något lifligt.

Grefvinnan hade aldrig förr sett sin Kusin Inga så *kavat*. Det just höjde henne i Grefvinnans ögon. Utan att svara satt hon, färdig att höra.

Fru Wahl teg en stund – sade derpå ömt och innerligt: ”Ack, bästa Eleonor, tänk icke på att gifta Elin. Det är omöjligt att du icke ser hur det är med henne – Redan som barn lefde ju Elin blott i sin tillgifvenhet för Gösta – Hon är en Ängel – Hon vet din vilja – försöker att icke sätta sig emot – – men går under.”

”Redan som barn! Barnsligheter.” –

”Ack nej, nej, – det är blott allt för allvarligt!” –

”Gå under! Ingen går under i kärlek i våra tider. Tro mig.”

”Gifve Gud jag kunde. Men jag fruktar!!..

”Fruktar!” eftersade Grefvinnan och hennes röst darrade dervid något.

”Ja jag fruktar, att icke en gång det, som skulle för din dotter vara höjden af all sällhet, numera kunde qvarhålla henne på jorden” – sade nu Fru Wahl med tårar, som omöjligt längre ville låta qväfva sig.

Grefvinnan ryste till. ”Doktorerna säga ej så,” yttrade hon lågt.

”Doktorerna! Den ende som förstår sig på Elin har ej på flera år sett henne!”

”Ja men ganska skickliga Doktorer hafva försäkrat, att Elin icke behöfde annat än lugn och sinnesro för att bli alldeles frisk.”

”Lugn och sinnesro! Det tror jag! Men hvarifrån hämta det till en ung varelse, som tärs af den djupaste, innerligaste känsla som någonsin varit, till en *qvinna,* som vet att den hon älskar är olycklig, att hon kunde trösta honom – men får icke!” ......

Grefvinnan Ringschöld var verkligen rörd. Men att *tänka* sig Gösta såsom måg ...... nej, nej, hellre ..... Dessutom dog ju ingen af kärlek i desse tider – och i allra värsta fall kunde hon resa med Elin till varmare luftstrek .....

Dervid blef det. Förgäfves utöste Fru Wahl hela sin vältalighet – Förgäfves bad hon Grefvinnan, då troligtvis ingenting mer kunde göras än att förljufva Elins sista dagar, åtminstone lösa det förfärliga tvång Elin ålagt sig mot Gösta – Frun bad, gret, rörde upp sig sjelf, äfven stundtals Grefvinnan. Slutet blef dock att ingen dog af kärlek i detta århundradet och föröfrigt kunde Grefvinnan resa med Elin till Italien, (dit Alfred ju dessutom nödvändigt ville.) Angående hvad Fru Wahl kallade Elins tvång mot Gösta, så tjenade nu mera till ingenting att upphäfva det, sade Grefvinnan äfven, utan att vidare förklara sig.

Middagstimman slog under Fruarnes samtal. Tämligen kallt skiljdes de från hvarandra.

I salongen satt redan Elin, något blekare än vanligt, men annars sig alldeles lik som i sednare tider. Fru Wahl såg att Grefvinnans ögon ofta oroligt fästade sig på dottern, och ett par gånger tilltalade hon henne så

vänligt, att Elin först icke trodde åt sig ämnade Moderns ord – men sedan, kunde man se att de gingo henne till hjertat.

Gösta syntes ej vid middagen. Emot vanan frågade Grefvinnan ej efter honom.

Dagen gick förundransvärdt trögt. Sedan Elin, tidigare än hon annars brukade, lagt sig till sängs, gick Fru Wahl, som ingen lust hade till någon vidare tête à tête med Grefvinnan, ut, som hon sade, för att promenera.

Promenaden ställdes till Göstas rum. Dörren var läst. Frun klappade på, nämnde sitt namn. Intet svar. Och tyst derinne som om ingen fanns der. Men Frun, som hade ovanligt goda öron, tyckte sig slutligen höra en penna gnissla mot papper, hvilket liksom lugnade henne något, ty förut kände hon, af Göstas uteblifvande just den dagen från middagen, sig besynnerligt beklämd ..... Skrifver han, är väl ingen fara med honom, tänkte hon nu och gick.

Nästa morgon, när Fru Wahl efter en mest sömnlös natt såg ut genom sitt fönster, träffades hon af den förändring Naturen sen gårdagen syntes henne hafva undergått. I går sommar – i dag höst. Hvad mon förde den med sig?

Grefvinnan och Frun frukosterade ensamma den dagen. Gifve Gud Gösta och Elin under dess lopp icke alls synts till i sällskapsrummen, tänkte Frun sedan ofta, men – längre fram på förmiddagen kom Elin verkligen i salongen .... Äfven hon var betydligt förändrad sen i går .... orkade ej gå ut, och satte sig till något litet handarbete, och hennes Tante med sin stickstrumpa bredvid henne.

Efter att ha ställt i ordning för åtskilliga på denna samma dag och för en längre tid kommande gäster, intog Grefvinnan sin plats vid sybågen, och ganska tyst var det i rummet.

På en gång började Elin skifta färg. Hvem då var i antågande – visste nu Fru Wahl, och ganska snart inträdde också Gösta, nästan hemsk att se på.

Vid Elins åsyn stadnade han – som villrådig – ett ögonblick, fortsatte derpå sin väg rakt bort till Grefvinnan och sade något till henne med låg röst.

”Nej, min kära Gösta, det är alldeles onödigt att gå ut i ett annat rum, för att önska Er all möjlig lycka och rätt mycket beklaga, det *Ni* funnit för godt att bryta det löfte *jag* gifvit min Sali Man, Er välgörare” .... svarade Grefvinnan helt högt och utan att se upp från sybågen.

Lemnande Grefvinnan en dryg pappersrulle, bugade Gösta sig djupt och aflägsnade sig.

Redan borta i dörren vände han hastigt om, gick till Elin som ännu satt i deras gamla vrå, fattade hennes hand och sade doft: ”Gud välsigne dig, min Elin.”

Elin reste sig medvetslöst – som för att följa Gösta – I detsamma hade hon, förlorande sansningen, sjunkit till golfvet, om Gösta ej kastat armarna omkring henne, och tryckt henne till sitt bröst.

Grefvinnan Ringschöld reste sig häftigt. Vagnar hördes nu rulla på gården. Gästerna kommo förr än de väntades.

Grefvinnan måste ut att emottaga dem.

”Förskona oss för några Theaterscener!” sade hon i det hon skyndade ur rummet.

Gösta bar Elin till hennes rum. Hon var länge afdånad, och på knä bredvid henne låg Gösta och sade nu mycket – mycket, men när Elin började röra sig, tystnade han och drog sig något tillbaka.

Vaknad ur sin djupa sanslöshet, såg Elin sig förundrad omkring. Hennes blick föll på Gösta. ”Du, här!” sade hon gladt. ”Jag trodde jag ej mer skulle få se dig härnere.”

Detta var första gången Fru Wahl (som enligt Gertruds försäkran fick *hela uppträdet till lifs)* hörde Elin tala om sin död.

Elin såg nu länge på Gösta. Ack hvad han förändrat sig, sedan Elin sist såg *så* på honom!

”Gösta!” sade hon slutligen. ”Du med är sjuk Men blif frisk. Elin, kan gerna vänta på dig.”

Gösta svarade ej.

”Jag vet icke” – återtog Elin – ”hvart du går, men Gud är öfverallt, och Gösta vänder sig ej ifrån honom.”

Gösta stod till hälften bortvänd från Elin. Man kunde se huru han var qvald.

Elin såg åter på honom – bleknade och ropade honom fram till sig.

Gösta gick bort till Elin.

”Gösta, min Gösta, säg att Gud är god!” bad hon ängsligt.

Öfver Göstas sköna, tärda anletsdrag flög ett bittert leende, vanställande dem.

Elin satte sig hastigt upp på sin bädd – knäppande ihop händerna, sade hon allt ängsligare: ”Skall du *nu* för första gången neka din Elin något! Gösta, min Gösta, säg att Gud är god! Elin behöfver höra det af dig.”

Den förfärliga spänningen i Göstas väsen gaf något vika – Han ville taga en af Elins knäppta händer emellan sina – men Elin höll dem hårdare ihop, sade allt ifrigare : ”Gösta min Gösta, säg att Gud är god!”

”Ja Gud är god!” sade ändtligen Gösta, ”men jag” ....

”Du är *min* Gösta,” afbröt honom Elin, sjunkande utmattad åter ned på bädden.

Steg hördes i trappan ... Grefvinnans .... Gösta fattade Elins matt mot sängkanten nedhängande hand, tryckte den till sina läppar och störtade ut.

När Gösta försvunnit ur Elins åsyn, hviskade hon: ”Nu kan Elin dö”– men var så lugn att hennes inkommande Mor, efter att en stund ha sett på henne, frågade om hon ej ville gå ner till de främmande, der särdeles ett par unga flickor mycket längtade efter henne.

Elin bad att få vänta dermed tills eftermiddagen. Nu kände hon sig trött och sömnig. Sedan Modern lemnat henne, somnade hon verkligen. Fru Wahl stadnade hos sin sofvande älskling och kunde nu – åtminstone gifva fritt lopp åt sina tårar.

Om eftermiddagen var Elin i sällskapsrummen. Utom af Fru Wahl kunde ingen förändring märkas på henne. Ett par dagar förflöto ganska stilla. Gösta syntes ej mera till – hans fordna rum sattes i någon reparation och skulle blifva gästrum. –

Elin rodnade och bleknade ej mer, satt ej mer liksom lyssnande. Klarskenligt var att hon upphört att vänta – För öfrigt var hon så lugn, så mild, så betänkt på att göra de ofvannämnde, till Högesta ankomna unga flickorna allt nöje i hennes förmåga stod, att Fru Wahl trodde sig kunna resa hem på några dagar.

Ibland annat kallade henne dit ett Gertruds bref, dikteradt af henne, men skrifvet af en liten flicka, som

under Gertruds uppsigt passade hönsgården, och emellanåt i en af Nådi Herrskapets många skolor, gick att lära läsa och det enligt Gertrud onödiga skrifvandet. I Nådi Herrskapets skolor lärdes för resten att både läsa och skrifva rent, men hönsflickans rispäkt för Gertrud var alltför stor att hon ju ej skulle sökt så troget som möjligt återgifva icke blott Gertruds tankar, utan äfven hennes sätt att utsäga dem, hvilket torde synas af följande:

”Nådi Frun Hennes Nåd

”Min Nådigaste Fru.

”Fägnar möcke Hennes Nåd mår till helsan ”väl, men Fröken Elin inte rasker änn. Önskelilt ”Hennes Nåd ändå täcktes tänka på Stånga hela ”bruk å egendom, i anseende att i Högesta sallång ”siss ej allt som sker. I går gjorde Gertru stor ”skada på en af fammällgä kopparna. Hennes Nåd ”täcktes vara nådig förlåter. Baron H. här i går ”ock. Spiktorn inte hemma. Fråga’ efter Hennes ”Nåd. Fack inte vettat. Har fått nog för sin tack”samhet. Spiktorn skrifver sjelfver. Slagtades i ”fårr går. 5 pånn talg – fitt kriatur – 25 stycken ”nerlagda. Gu signe söta lilla Fröken Elin som tän”ker på mej. Rina fått en kalf, dog genast. De”jan på dans, varit sjuker allt sedan. Alla må väl.

”Hennes Nåds allerunderdånigaste tjena-

”rinna så länge Gertru lefver.

”Säges Herr Gösta inte mer på Högesta. Skål”le bara allri vatt der.

”Stånga Torsdagsmåron d. 1 Dennes.

Elin var alltid mycket road af Gertruds skrifvelser. Sedan Fru Wahl rifvit bort Postskriptum, visade hon henne äfven denna. När Elin läst och återlemnat brefvet, sade hon med sitt ljufva, sorgliga leende: ”Tante får väl ändå hem och se på den familjekoppen!”

Fru Wahl kunde, sade hon, gerna dröja om Elin ville.

”Ack nej, söta Tante. Det går ej an att alldeles sätta sig ut med den beskedliga Gertrud – Far nu hem, men kom snart och laga då att Tante kan bli ... länge.” När Elin sagt detta, kysste hon Tantes hand, och Tanten for.

Skadan på ”fammälgä” koppen var en rispa inuti på botten, som ingen kunde ge sig tid att finna utom Gertrud – Hennes Nåd som på förhand förlåtit, hann åtminstone den gången icke upptäcka den, ty knappt sedan tjugufyra timmar på Stånga uppsökte henne ett ilbud från Grefvinnan Ringschöld. Elin hade insjuknat.

Grefvinnan skref väl att det blott var förkylning, som Elin ådragit sig i orangeriet, der hon visat flickorna omkring, men det märktes att Grefvinnan var ängslig. Elin längtade mycket efter sin goda Tante. Grefvinnan hade skickat bud äfven efter Elins fordna Doktor; han skulle göra henne frisk.

En half timma efter detta brefs ankomst, satt Fru Wahl i sin vagn. Sjelfva Gertrud hade ingenting att invända mot denna visit på Högesta. ”Hennes Nåd täckes vara nådi ändå inte alldeles glöma sig sjelfver”, var hennes enda anmärkning, när hon med högst egen hand stängde vagnsdörren.

På Högesta var döden. Ingen Läkare, icke ens den som vårdat Elin som barn i dess svåra sjukdom, och som nu, ehuru till Fru Wahls stora saknad flyttad ifrån orten, genast skyndade till sin fordna lilla, alltid älskade Patient – kunde göra någonting.

Nu som förr foglig och mild, rättade Elin sig efter allas önskningar – samt såg, denna gången icke mer på

dörren, utan på Fru Wahl. Men det var synbarligen hennes enda nöje.

”Jag får ju se på Tante så mycket jag vill?” hade hon en dag frågat – och efter erhållen tillåtelse fortfarit:

”Jag ser så mycket på Tante – Det gör mig så godt. *Han* skall ju snart också se på Tante. – Ack hvarför var *han* inte Tantes och Onkels Son? Men nu skall han ju bli Tantes. Har någon sagt mig det, eller vet jag det ändå?”

Fru Wahl hade ej sagt *det,* men tänkt det – och sade detta nu till Elin, hvars glädje deröfver var stor, men hon hade inga krafter att uttala den.

En annan gång lemnade Elin Fru Wahl ett litet skrin med sina dyrbarheter: några små skänker af Gösta, det bref hon funnit i hans trädgård och ett par till, han vid andra tillfällen skrifvit. Frun skulle gifva det till Gösta, stackars Gösta, när han börjat ge sig litet tillfreds, och både först och sist helsa från hans Elin. Äfven säga honom att Elin lefvat, om hon kunnat. (Det olästa Poemet om Paradiset hade Elin tagit ur skrinet, det kunde hennes goda Tante sjelf gömma.)

Fru Wahl ville, en dag, trösta sig med att Elin åter möjligen vorde frisk. ”Nej goda Tante,” sade Elin – ”Jag kan inte komma mig. Men jag hade lefvat, om jag kunnat.” Efter en stund fortfor hon: ”Jag vet det är inte rätt att önka sig dö. Ett par gånger har jag haft grufligt svårt att låta bli. En gång har jag gjort det, och då gick någonting sönder i mitt bröst. Det var illa gjort af mig. Mamma blir också ledsen när jag är död. Men hon har Alfred.”

Mot Modern var hon lydig som alltid – men ej mer rädd för henne. Grefvinnan Ringschöld ville denna gången ej tro på någon fara, och för ögonblick lyckades henne att dåra sig sjelf.

Det enda Elin bestämdt fordrade var att hennes Mor och Fru Wahl alla aftnar skulle, ordentligt afklädda, lägga sig – för några timmar åtminstone. Den gamla Doktorn vakade sjelf hos henne om nätterna.

Dagen före Elins födelsedag, var hon så dålig, att Doktorn väntade hvart ögonblick, att det, som han sade, skulle blifva en Ängel till i himmelen. Men Elin vaknande ur en djup dvala, som Doktorn trott vara hennes sista, sade till honom: ”Min goda Vän, jag dör inte ännu. Jag skall väl fira min födelsedag.”

Doktorn gick beskedligt i fönstret ock gret, men Elin kallade honom tillbaka och tröstade honom.

Mot aftonen blef Elin bättre än på länge. Grefvinnan, som hela dagen varit mycket att beklaga, tog åter hopp till sig. När hon kl. 11 på natten lemnade dottern, var någonting ömt men afskedande i detta God natt.

Ännu vid midnatten var Elin ganska rask och stor glädje deröfver i huset.

Två timmar sednare, just vid samma tid som Elin föddes – afsomnade hon lugnt och stilla, som ett trött barn.

Inne hos henne voro då endast Doktorn och Fru Wahl, hvilken Elin, som i likhet med många andra hectiska tycktes sjelf vetat om stunden för sin död, emot vanan bedt blifva inne hos henne den natten. En timma före döden hade Elin åter bedt helsa Gösta. Det sista hon sade var: ”Låt Mamma sofva – hon vaknar tids nog i dag” – hvarpå hon knäppt ihop händerna och icke mer talat.

Många svåra stunder genomgick Fru Wahl under sin lefnad. Af alla behöll hon dock intill sitt slut det plågsammaste intrycket af den, då Grefvinnan Ringschöld – just omkring kl. 2 för en stund inslumrad, vid uppvaknandet underrättad om hvad som timat – störtade in i det rum der dottern låg – skön och mild i döden som i lifvet – i det lif Modern en gång på samma dag gifvit henne, och sedan – – – icke förljufvat.

Afdånad för första gången i sin lefnad bars Grefvinnan slutligen ur likrummet, och ett par dagar fruktade

man för hennes förstånd.

Högvälborna Fröken Grefvinnan Helena Ringschöld fick en ståtlig begrafning – och många tårar vid sin graf bredvid Faderns på Högesta kyrkogård. Hennes sig nu åter fullkomligt lika Moder samt Fru Wahl följde henne dit.

Derifrån reste Fru Wahl tillbaka till Stånga. När de skildes, bad Grefvinnan Ringschöld henne icke att återkomma till Högesta.

Glädjen att återse sin Hennes Nåd – sorg öfver stackars lilla söta Fröken Elin, samt missnöje med Hennes Nåds medtagna utseende stiftade en sådan villervalla i Gertruds hufvud, att den kanske aflockat Fru Wahl något svagt leende, om hennes tankar icke varit alldeles upptagna med Gösta.

Oaktadt alla möjliga efterforskningar visste Frun ännu ingenting om honom. Alltsedan han lemnat Högesta kände ingen hvart han ens tagit vägen.

Dagen efter Elins begrafningsdag satt Fru Wahl mot aftonen åter tyst och allena i sitt lilla kabinett, och hade riktiga skymningstankar, när Gertrud helt andtruten inkommer med underrättelsen : ”Skålle väl vara Herr Gösta som står derute i förmaket.” Fru Wahl skyndade dit ut.

Skålle väl vara Herr Gösta – hade Gertrud sagt – hvad den utmärglade, hopfallna gestalten, som orörlig lutade sig mot dörren motsatt den genom hvilken Fru Wahl kom – egentligen var – skulle till och med hon hafva svårt att säga.

Det var länge som Fru Wahl icke heller kunde tala eller röra sig.

Slutligen gick hon bort till den olycklige och fattade hans hand – Den brände febervildt – Frun ledde sin stackars unga Vän bort till soffan, satte honom der och sig bredvid honom. Allt utan att säga ett ord. Hvad skulle hon också säga? *Elin var ju död!*

”Jag har många, många helsningar till Gösta”var det första Fru Wahl, med osäker stämma nästan framhviskade.

Gösta svarade ej. Man kunde höra huru tänderna skallrade i hans mun. – Hans ansigte antog ett så hemskt uttryck, att Fru Wahl, förskräckt, ofrivilligt lade sin hand på hans arm och sade: ”Gösta, min goda Gösta!”

Lätt stötte Gösta bort hennes hand, i det han med dof ihålig röst sade: ”Icke Er Gösta. Jag har blott varit Hennes och hon har öfvergifvit mig!”

”Nej hon är din ännu” – utropade Fru Wahl.

Gösta såg på henne – – En vansinnig tanka att Elin måhända ännu lefde – att hon just vore hos Fru Wahl – i detta ögonblick honom nära – genomfor honom. Han flög upp – fattande Fru Wahls arm, tryckte han den krampaktigt och frågade: ”Hvar –hvar är hon?”

Ack Elin var der ingenting annat än hennes efterlefvande vänners vilda sorg kunde störa henne.

Fru Wahl nödgades säga det – men hur hon talade – hur hon bar sig åt – så blef Gösta småningom lugnare. – Ur hans onaturliga uppspärrade ögon droppade tårar – en och en – allt flera – slutligen gret Gösta. Hvarken förr eller se’n hade Frun sett så gråtas.

Gösta var länge hos Fru Wahl.

När han ville gå, bad Frun honom stadna qvar hos henne. Elin hade ju önskat det .... Frun sjelf önskade det så mycket.

Icke i qväll kunde Gösta blifva på Stånga. Han lofvade komma igen den påföljande dagen. Nu *måste* han gå.

Gösta var knappt utgången genom ena dörren, innan Gertrud stack in sitt torra anlete genom den andra.

”Bjöd Hennes Nåd honom någontingen att äta?” frågade hon hastigt.

”Ack nej!” – Högt rodnande erkände Hennes Nåd att hon glömt det.

Så fort trotjenarinne-värdigheten möjligen medgaf, sprang Gertrud åstad, hann upp Gösta på trappan, fattade tag i honom, nickade mycket betydningsfullt och frampustade: ”Söta Herr Gösta lilla! Konung David åt askitt brö, och blanda' åpp dä han drack med tårar. Får inte Gertrud gi Herr Gösta lite mat?” Gertrud snyftade högt när hon upphörde att tala.

”Nej tack min goda Gertrud, icke i dag men i morgon,” hade Gösta vänligt svarat, men, under det Gertrud med gulrandiga förklädet aftorkade sina tårar, smög han sig bort.

Gertrud åter inne hos Hennes Nåd kunde icke nog berömma sig af Herr Göstas beskedeliga tilltal – Men om Hennes Nåd budit honom, hade han nog ätit – Och hvart tog han så vägen i svarta mörkret? Och hvar hade han hållit hus sen han lemnat Högesta? Kunde man återkomma ur grafren, så visste Gertrud nog hvar Herr Gösta varit – Men nu hvad visste Hennes Nåd? – Hennes Nåd visste ingenting. – I Hennes Nåds ställe hade Gertrud säkert fått reda på allt – (Ja frågat om allt och fått veta än mindre än Hennes Nåd, se der, o hedervärda Jungfru Gertrud, hvad vi våga förmoda!)

Men hvar hade Gösta också hållit hus?

Gösta hade ingen passionerad och olycklig älskare varit, om han ej åtminstone för någon tid dröjt i trakten der den älskade bodde – När nu tillika i den stora * * skogen, ett par mil från Högesta men åt annat håll än Stånga – fanns ett torp, hvars egare Gösta kände och hade gjort sig till vän utaf, hvad var då till och med mera enligt Romantikens reglor, än att han valde detta torp till sin bostad. Detta vill säga, syntes der för ögonblick – det mesta af sin tid tillbragte han ute – Bort om skogen var en stor sjö – på hinsidan sjön låg ju på en utskjutande udde Högestas sjelfva ”*Krattirs*” *byggnad*. Den delen deraf, der Elin hade sitt fönster, kastade om mornarna en skugga i sjön – ibland ända öfver till andra stranden – hvarest då var godt att vara – Ack äfven sedan det blef mörkt om nätterna kunde snart Gösta, när han från sina gömställen för dagen bland träden kröp fram till stranden, tydligt se Elins fönster – Der brändes ljus – och Gösta visste hvad det betydde – Huru gerna hade han ej sett det ljuset släckas, men klart, hemskt fortfor det att brinna tills dager blef – En natt var mycken rörelse på Högesta – Icke blott i Elins fönster utan i de öfriga syntes än här än der strålande ljus – kalla ångestdroppar frampressades på Göstas panna – men ljuset brann allt framgent i Elins rum – Gösta önskade ej mer se det släckt, han lugnades deraf – Äfven nu lyste det fort, tills solen kom upp – Då påminde Gösta sig att den dagen var Elins födelsedag – Fordom i ro och glädje, hade de ensamme firat den – utom sist förflutna gång när äfven andra gjort en högtid deraf. Hvad gjorde nu Elin i år?– Under dessa tankar gick Gösta utan att rätt veta hvart – i skogen – Det började ringa för hans öron – så tyst skedde det, att han i förstone ej gaf akt derpå – men efterhand blef ringningen starkare, allt som Gösta gick längre fram (åt Högesta kyrka till –) Snart kan han icke längre tvifla – Det är – det är onekligt klockljud – – – – Fordom hade Gösta om Lördags- och högtidsqvällar gerna i Högesta park hört efter dessa ljud. Elin älskade dem så mycket. En gång hade de ock hand i hand så länge lyssnat till de underbara tonerna – när Elin suckade och sade: ”Gösta, skulle det ej vara roligt att följa med det som låter så vackert? Men du skulle hålla mig i handen som nu”– och Elin slöt sig närmare intill Gösta och höll fastare i hans hand ......

Nu stod Gösta ensam och hörde – Men nej det gjorde han icke – I samma stund han ej mer kunde tvifla att det ju vore klockor han hörde, hade han, säker om det sätt hvarpå Elin firat denna födelsedag, sjunkit sanslös till marken –

Om tiden emellan Elins död och begrafning talade Gösta aldrig – Att han derunder ingen gång synts vid torpet, och bestämdt icke heller på Högesta, var det enda Fru Wahl någonsin fick veta, och Fru Wahl, ehuru qvinna, var ej mycket nyfiken.

Förgäfves väntades Gösta den dagen han lofvat komma till Stånga. Alla rätter Gösta ifrån sin barndom gerna ätit, hade Gertrud i försåt för honom – Fru Wahl hade åt Gösta inrymt Sali Patrons båda rum, obebodda sedan egarens död. – Allt som möjligen kunde göra Gösta nöje var samladt dit in, men Gösta behöfde icke se det, om han ej ville eller ej kunde .... Aftonen kom – ännu ingen Gösta. Med hvar minut fastare öfvertygad att han någonstädes fallit omkull och dött af hunger, höll dock Gertrud för Hennes Nåds sig otillbörligt ökande ängslans skull, visligen inne med sin tro .... Natten inbröt – en sömnlös för Gertrud – och hennes Fru. Dagen efter inhämtades att Gösta höll på att dö i en bondgård, ej mycket långt från Högesta kyrka. – Lyckligtvis var Elins Doktor, fastän stadd på afskedsvisit, hos Fru Wahl – hvilken så godt som enleverade honom med sig till Göstas sjuksäng.

Gösta låg i full feberyra – En gång kände han igen Fru Wahl, vände sig mot väggen och yttrade någonting om att få dö i fred – Frun hörde det, men hon var icke kommen för att få komplimenter. – Tack vare Doktorn, henne, och Göstas ursprungligt starka konstitution – fick Gösta ej den gången dö i fred – Fru Wahl hade slutligen glädjen att föra honom, blek och affallen, men ändå lefvande, med sig till Stånga.

Under det Fru Wahl i bondgården skötte Gösta, hade hon haft täta besök och mycken hjelp af Gertrud – Vid första underrättelsen om Göstas insjuknande hade Gertrud väl utropat: ”Ack den maten, den maten, jag visste det väl!” men ej sagt något vidare innan Gösta blef på bättringsvägen – då *anmärkte* hon en dag för sin Hennes Nåd: ”Allt detta lär en ändå att man ej skall släppa uthungradt folk opåtaldt ifrån sej!”

En afton anlände Gertrud mycket affairie till bondgården, med geléer och sylter och buljonger och inkockta kycklingar m. m. Vid nedstigandet ur vagnen hände sig att en stor burk åkerbärssylt, följande med Gertruds, annars just icke så vida mörkgrå kjortel, (hon bar nu en af den färgen för sorgens skull med Elin) tämligen omildt slungades mot en sten på gården, hvilken enligt Gertrud endast låg der till skada för folk och fä och burkar, samt gick i tusende stycken. ”Kånde just tro der inte skålle bli någon välsignelse me’en” – sade Gertrud torrt, under det hon sökte bringa de öfriga effekterna helbregda ur vagnen, och med hemlig föresats att vid tillfälle gå ut och samla ihop de kringströdda åkerbärs klumparna, de der nog kunde smaka barnen på stället – Men ack, när Gertrud i den meningen smög sig ut till syltqvarlefvorna, befanns, att barnen redan hållit sig framme hos en del, och det öfriga hade en på gården kringvandrande kalf gjort alldeles oätligt! ..... Efter denna ledsamma upptäckt trädde Gertrud fram för sin Fru: ”Nådi Fru, goa Hennes Nåd lilla” – mälte hon – ”Gertruds dumhet med sin kjortel kostade Sali Friherrinnans egen åkerbärsburk – men välsignelse var i alla fall inte me’en! Hennes Nåd täcktes vara nådi förlåter”. Efter en liten tydning af gåtan förlät Hennes Nåd beredvilligt, och frågade hvarföre ej den burken kunnat vara lika välsignad som andra.

Vi våga ej inveckla oss i Gertruds svar, afgifvet under det Herr Görsta för första gången njöt en stilla, uppfriskande sömn, och Fru Wahl sjelf smakade på en af Gertruds inbakta kycklingar – Dess egentliga innehåll var dock i korthet att på förmiddagen, medan Gertrud nere i köket såg på geliet, hade Ekipasiet på Högesta rullat fram på gården – samt Grefvinnan Ringschöld stigit ur och af en af pigorna släppts in i förmaket. När så Gertrud kommit dit och beklagat Fru Grefvinnans stora sorg, hvarpå Grefvinnan slätt ingenting svarat, hade Gertrud frågat om hon ej finge bjuda Fru Grefvinnan någontingen såsom t. ex. syltade åkerbär, som var Sali Friherrinnans, Nådi Grefvinnans Fru Mormoders kötsliga halfsysters lifsylt, näst efter hvilket hon satt lingen, när de voro syltade med Citron, och ej med pomeransskal och derefter

persisk sylt, som Sali Friherrinnan mycket fått i sin ungdom, när hon var hos sin Styffar, Nådi Grefvinnans Fru Mors Fru Morfar i Skåne län, äfvensom Reventlor – Längre hade Gertrud ej kommit med sina sylter – ty sedan Grefvinnan ej särdeles häftigt undanbedt sig allt slags förfriskning och en stund suttit och sett på sina skor, hvilket just icke passade, fastän Grefvinnan visserligen alltid hade sina små fötter, hade hon fallit Gertrud tvert i talet med en fråga om ej *Jungfru* Gertrud 4 – visste hvar Hennes *Fru* vore tillfinnandes, då Grefvinnan kunde taga den vägen hem och få säga henne Ajö – Men Gertrud, som icke tyckte om att få sitt tal tvers afskuret, som icke tyckte att Grefvinnan, för att ha lagt sin enda dotter stackars lilla söta Fröken Elin i grafven, såg särdeles botfärdig ut, som dessutom hade ett stenhjerta för dem hon icke tyckts om, *upplyste* då, att om Nådi Grefvinnan ville träffa Hennes Nåd, behöfdes bara taga vägen om * * *, der Hennes Nåd redan varit flera dagar – troligen för att se Herr Gösta *ock dö.* Vid Göstas namn hade liksom en ond ande flugit i Grefvinnan och hon blifvit svartblå i ansigtet, i en huj varit i vagnen och kört åstad utan att ens taga det ringaste afsked eller lemna efter helsningar till Hennes Nåd.

Gertruds Sens moral af hela berättelsen var att sylt bjudet åt och försmådt af Grefvinnan Ringschöld, ej kunde ha någon välsignelse med sig, men hennes Hennes Nåd ogillade så kort, så bestämdt, så alldeles på Sali Patrons manér Gertruds *upplysning,* att Gertrud, ehuru ända till döden triumferande öfver den, ändock alldrig mer tordes tala derom –

Dagen efter Grefvinnan Ringschölds besök lemnade hon Högesta, utan att hvarken då eller sednare taga skriftligt Ajö af Hennes Nåd, och begge Fruarna träffades sedan aldrig mera.

Grefvinnan flyttade upp till sin egendom bredvid Stockholm, för att der invänta Alfred, som efter gradpasseringen passerat – utomlands. – I Paris erhöll han underrättelsen om Systerns död, gret mycket, och höll sig, helst han dessutom fått snufva och inga sorgkläder hade, en hel dag inne. Efter den tiden, då sorgdrägten, förfärdigad med den skyndsamhet hufvudstäder allena kunna prestera, anländt, och Alfred dessutom hunnit besinna att, – i anledning af qvarliggande på ett eller annat postkontor – vid sorgbrefvets ankomst de mest betydande första veckorna efter stackars Elins död redan voro tilländalupna, började han åter gå ut i verlden – der han af mången vacker mun erhöll vitsordet att det för hans utseende just passade att sörja ......

Sedan Fru Wahl väl fått Gösta till Stånga, ansåg hon mycket redan vunnit. Nog hade Doktorn, när Frun ej längre kunde qvarhålla honom hos den tillfrisknande Gösta, vid sin afresa sagt, att hon ej borde räkna på något långt lif för deras patient – Men Doktorer kunna misstaga sig. Gösta var så ung, ännu icke tjugu år. Måhända skulle han – ej glömma – fy, fy för den tankan! – hade Gösta kunnat glömma, så hade Elin icke dött – men en himmelsvid skillnad funnes dock emellan att glömma och tröstas, och att sörja ihjäl sig – och för att kunna lefva, vore väl ej för alla karlar oundgängligt nödvändigt att vara lyckliga, opröfvade – knappast för alla fruntimmer – Måhända skulle Fru Wahl ändå få behålla Gösta.

Wahl hade fordom ibland talat om någon *ensidig riktning,* som Göstas tidiga, exklusiva känsla för Elin skulle gifva honom. Hvad hennes Man med det uttrycket menade, kunde Fru Wahl aldrig rätt förstå – Numera måtte väl all fara för ensidighet äfvenledes vara försvunnen – ty för att finna Elin, måste ju Gösta blicka åt himmelen. Med blicken riktad åt det hållet, trodde vår Fru omöjligt för någon att vara ensidig.

Sannt är väl att Gösta länge såg blott Elins graf – på hela vida jorden ingenting annat än den – men i grafven var Göstas Elin ej – Gösta skulle nog söka rätt på henne.

Undertiden skulle han få vara i fred. Inga utnötta tröstegrunder, inga vänliga uppmuntringar, inga slöa, ljumma ord skulle ständigt ånyo uppreta hans smärta.– Gertrud skulle till och med icke ens få komma med

sin Konung David och hans botpsalmer, (Gertruds favorittext vid sorgliga tillfällen, till icke så ringa del emedan Gertrud trodde det vara andra en lika stor hugnad som henne sjelf att veta, det Konungar fingo smaka på samma som annat folk,) eller med någon önskan att Herr Gösta ändå täcktes litet tänka på sig sjelfver. Ty när Hennes Nåd någongång visste hvad hon ville, visste hon det fulleliga, och ibland Hennes Nåds allra fulleligaste vetanden var, att ingenting dummare vore än att be dem, som af ett eller annat skäl äro utledsna på sig sjelfva och hela sin tillvaro, göra någonting för sin egen skull. – ”Nej, skaffa dig lugn i din blick och öm”het i ditt hjerta – gå så till den lidande, den ”sorgbundne – bed honom, helst utan ord, göra ”någonting för din skull, för dens eller dennes, all”rahelst och bäst för Guds skull – Drag dig så li”tet tillbaka, vänta i tålamod och kärlek – och ”du skall få se, att hvad du bad om blir gjordt.” så lydde Fru Wahls sorg-recept, det vi ingalunda kunna ansvara för att vara enligt konstens reglor, men säkert är att hon var hela sin orts *Trösterska på stat,* såsom Gertrud en dag i vredesmode sade, när hon tyckte det gå för långt med näsvisheten att ingenting ledsamt kunde ske snart i hela Häradet, utan att alla ”pritangderade, att Hennes Nåd skålle ha sin näsa åppiett.”

Medan Fru Wahl trodde tänkte, hoppades, ”väntade i tålamod och kärlek” hvad gjorde väl Gösta?

En i sanning svår fråga nog att besvara.

”Ingentingen” – påstod väl Gertrud, fast ej med skäl, ty Gösta sörjde Elin och det medgaf hon sjelf vara syssla nog invärtes – men någon utvärtes sysselsättning hade aldrig kunnat skada – Men hvad kunde man också komma fram med till stackars goda Herr Gösta lilla, som i Gertruds hufvud ännu var så der tio år gammal, och be honom uträtta. Derpå funderade hon mycket.

Nysta vore visst ett litet nätt göra, men som dammade och lade sig på bröstet – rensa bär till sylt erböd vintern ty värr icke – läsa utom om Söndagarna hade aldrig gagnat någon – skrifva, – af det förbannade skrifvandet dog man knall fall, frisk och sund, som Sali Patron den der dagen han gått till Skrift med hela sitt hus – – – dessutom tordes ju Gertrud icke för Hennes Nåd, som alltid skämde bort folk, proponera Herr Gösta något tidsfördrif, och det var ganska illa.

Imedlertid förgingo flera månader och Gösta lefde – till egen förundran. Hvad hade han att lefva för? Ack mången kind har hvitnat, mången själ skakats ur sina grundvalar för denna fråga, ofullkomligt, eller alls icke besvarad! Hvad hade Gösta att lefva för? Elin var ju död!

Och om Gösta icke varit till, så lefde Elin ännu!

Efter *de* svaren gick ej så riktigt till i Göstas hjerna – men hur det var – Fru Wahl hade lofvat Elin att Gösta skulle blifva hennes Son – och Gösta började känna af detta löfte.

Att någorstädes vara Son i huset – att älskas af en Moder är ändå skönt!

I sin djupaste barndom, när Gösta sett Alfred sitta någongång på sin Moders knä och leka med henne, hade underliga rörelser uppstått i Göstas själ. – Han hade velat vara i Alfreds ställe, fastän kanske – just icke hos Grefvinnan, men han tyckte han *då* ej skulle såsom Alfred haft lust att leka – Han skulle hellre hafva kastat armarna om sin Mors hals, eller kysst hennes hand eller sett på henne. –

Sedermera kom Elin, som heller icke satt på någons knä – och Gösta tänkte icke mer på någon Mor eller Far. Ibland på Stånga kanske likväl något – men det var redan näsvist att kalla Herr och Fru Wahl för Tante och Onkel – Elin höll ju till och med på att dö en gång för det –

Småningom hade Gösta ”lagt bort barnsliga tankar,” men först i Stockholm allvarligt tänkt på sina egna Föräldrar – önskat att, åtminstone få veta någonting om dem.

Denna önskan uppfylldes – under Göstas sista stormiga samtal med Grefvinnan Ringschöld. Men till föga fromma – ty om ock Gösta sedermera kunde anse sig lika nära slägt med Elin som ... som Magnus H. – så kunde han hvarken älska henne högre eller komma henne närmare för det – och förut hade Gösta aldrig haft något att skämmas för.

Nu sedan Elin blifvit Gösta fråntagen, och med henne allt som fästat Gösta vid lifvet, lycktes det nyckfulla Ödet vilja gifva hvad hittills varit honom nekadt i en Moder, hvars anlete ljusnade vid hans åsyn, som med tyst, men innerlig ömhet följde hvarje hans steg, ja hvarje lättare eller tyngre andedrag, ett Hem der man genom ett vänligt ord, genom att endast se litet friskare ut, genom sin blotta tillvaro kunde sprida glädje omkring sig.

En tid hade väl Gösta känt sig förnärmad af allt detta, om man bus bas gjort honom uppmärksam derpå – när han sjelf började se det, blef förhållandet annorlunda.

För att ändock icke gifva Fru Wahl och hennes Recept all förtjenst, vilja vi här tillstå att hos henne fanns någonting, oförskyldt, som måhända ändå mest och bäst verkade på Gösta – nämligen hennes slägttycke med Elin.

Elin var, ehuru icke öfver vanlig fruntimmerslängd, minst ett halft hufvud högre än Fru Wahl, Elin var ovanligt skön, och ingen hade, ens i Fru Wahls ungdom, funnit henne vacker, utom kanske hennes Man. Fru Wahl kunde släpa, vaka, prata, baka, bära tyngder och sorger om hvart annat, utan att det märktes på henne; för hvarje flägt nedböjde sig Elins hufvud – Fru Wahl var liflig, gladlynt, otålig, och hade, särdeles i sin ungdom, icke svårt för att bli ond, Elin hade alltid varit stilla, snarare vemodig än rolig, och äfven sedan hon blifvit hektisk, undföll henne aldrig något häftigt, otåligt ord. Ehuru enkel, blyg, och till och med ödmjuk, erbjöd Elin aldrig till förtrolighet; Vi hafva redan hört att ett af Fru Wahls fel var att ”låta folk sätta sej på näsan på sig” – Fru Wahl var rätt och slätt en hvardagsmenniska, Elin mera ett eteriskt väsen, och likväl, och oaktadt allt detta, kom man i Fru Wahls sällskap lätt att tänka på Elin, talade i Elins gerna om Fru Wahl, och slägttycke dem emellan fanns verkligen, och Gösta, som ingenting om det visste, hade mycket godt deraf.

Utom det stilla fredliga Hem der Gösta funnit en Moder, tog verlden vid med sina menniskor och deras sträfvanden, deras bekymmer, deras lidanden och deras sorger. Hvem har lidit djupt och icke önskat kunna bespara andra, hvad man genomgått sjelf? – Åtminstone var det icke Gösta – Han började tänka på andra – ett godt lifstecken – tyckte Fru Wahl, som besynnerligt nog alltid mera räknat på hans själ än på hans fysiska krafter, då hon gjorde sig hopp om Göstas lif.

Nu behöfde Gösta äfven utvärtes sysselsättning och den kom ej att fattas. I alla tider hade Fru Wahl alltid gerna tagit hjelp, råd – kanske befallningar ock, skulle vi med Gertrud säga, om det icke lät för illa. Efter ett icke så långt vistande på Stånga, befanns en vacker dag Gösta vara rådande och styrande personen derstädes – Fru Wahls postdagliga bref till Göstas Doktor antogo en allt mer jublande ton – Svaren skakade väl litet på hufvudet, men Frun hoppades behålla rätt.

Änskönt Gösta hvarken nystade, rensade bär, ej mer än högst obetydligt skref, och icke stort mer läste, måste Gertrud dock efterhand medgifva att han kom sig före att göra ”någontingen.” Nästan litet stött öfver att ej från begynnelsen varit med om detta försigkommande, höll Gertrud likväl för mycket af Gösta, hvilken måhända näst Hennes Nåd och kanske söta Fröken Elin lilla, var den enda Gertruds hjerta någonsin talade för (Sali Patron hade visst mycken rispäkt med sig, men Gertrud hade aldrig rätt kunnat smälta att han ej var Adel, och sedan han blifvit så rik, ändå icke adlat sig) för att icke finna det mycket glädjande att Herr Gösta började bli som andra – Till ytterligare uppmuntran ville hon nu så gerna meddelat honom, huru rik

han i följd af Nådi Herrskapets *expositioner* en gång skulle blifva, men Hennes Nåd satte sig emot det med. Nådi Herrskapet hade emellanåt underliga idéer. Så länge Gösta af Grefve Ringschölds dåraktiga och usla åtgärder fasthölls inom Grefvens familj, ville Patron låta honom vara okunnig om det öde han (Patron) åt honom beredt, och Hennes Nåd var poetisk. Hon ville ej ådraga sig den förebråelse Skalden gifver vår Moder jord.

”Hur grymt med våra qval du skämtar,
med vårt begär!
Det bröst som efter sällhet flämtar
du guld beskär!”

————

Vintern var kall men stadig. I det hela uthärdade Gösta den bra. Våren kom – löfsprickningstiden. Ack då måste Fru Wahl erkänna att Göstas bröst ej var att lita på, men han öfvervann äfven den. Sommarn som derpå följde var så skön att den bordt kunna göra alla sjuka friska – Äfven på Gösta hade den ett välgörande inflytande.

Hans ädla nedböjda gestalt tycktes åter liksom höja sig – ifrån Elins graf. Han började kunna förtära, visst icke så mycket Gertrud och Hennes Nåd önskade, men ändock något – Sömn infann sig. Den stygga fläcken, Elin redan som barn så ogerna sett på Göstas kind, visade sig högst sällan – ”En lust och glädje var att se, huru den beskedelige Herr Göstas allt för vackra ansigte pöompö blef gynnadt af vår Herre som förr,” sade Gertrud, som derjemte med mycken stolthet fann sig skapad enkom för att trösta folk som sörjer – ty såsom förr med Hennes Nåd, så med Gösta nu, var Gertrud den förste som kom dem att draga på mun. Visserligen var väl Herr Göstas leende ej stort bättre än andras tårar, men ler man en gång, om ock med grimasjer, kan man le flera gånger utan, menade Gertrud och hade ej så orätt. Trots sorg och alla möjliga högtidliga känslor måste man, under samma tak med henne, någongång le – Vid slika tillfällen kunde hon, blott helt litet misstagande sig om orsaken till detta leende, till och med nedlåta sig ändå till ett högt, kort och gällt läte, hvilket skulle vara skratt, som bevis att äfven hon senterade sin qvickhet – Innandess skulle hon dock varit ovanligt qvick. Att ej öfver tio gånger under sin icke så korta lifstid ha uppnått detta Maximum af qvickhet, var Gertrud troligen blygsam nog att förmoda, oftare skrattade hon åtminstone ej. Hon hade minsann också merändels annat att göra.

För den sköna sommaren glömde Fru Wahl likvisst icke våren – Nästa vår, ja redan närmaste höst skulle Gösta icke finnas i Sverige, det hade hon fast beslutit. Men huru få Gösta ifrån granskapet af Högesta kyrkogård! Huru få honom utomlands!

Ensam nändes Fru Wahl icke låta honom fara – Gösta var öfverallt på jorden i alla fall främling nog – och hans helsa behöfde en vård, ingen var närmare om att egna deråt, än den som icke mer visste huruvida Gösta vore hennes verkliga Son eller ej. Fru Wahl hade nära önskat sig sjelf någon sjukdom, som kunnat motivera hennes aftågande till sydligare länder, då ingenting simplare varit än att begära Gösta till ressällskap ; men vår Frus helsa var bättre än någonsin, och att göra sig sjuk hade hon aldrig förstått – Om oaktadt denna obeqväma helsa, Frun ändå varit en bildad qvinna med snille eller smak för Musik, dramatik, plastik, Italiens dunkelblå himmel eller klassiska jord; så hade ju fallit af sig sjelf att hon önskat se Paris – (ack, det är sant, der var ju klimatet snarare sämre än bättre än på Stånga) eller så dock Rom. Nu var just olyckan att ute från sitt Hem, antingen det bestått af ett vindsrum, ett litet hus med trädgård eller hela Stånga bruk och egendom, hade Frun ifrån sin första bekantskap med Wahl ända till hans död icke längtat, utur sitt Fädernesland aldrig – – – Allt detta försvårade saken – icke dess mindre skulle resan ske. Frun ville den fulleliga.

Snart felade till dess företagande intet mer än Göstas samtycke dertill och Gertruds – visst icke samtycke, det smickrade Frun sig ej att ernå, men dess underrättande derom jemte afgörande, om hon ville följa med eller ej. Svåra ting att bringa å bane voro dessa – onekligen det svåraste i hela affären. Gertruds ogenhet en afton att säga Hennes Nåd hvad dag det var, inledde slutligen, nästan utan Hennes Nåds förvållan, underhandlingarna med henne.

En Fredagsafton, vi tro, den 20 Juli, sedan Gertrud, medan hon hjelpte Hennes Nåd att kläda af sig, först anmärkt att såsen om middagen till kalfsteken ej annat kunnat än vara vidbränder, då kokerskan alltid hade sitt ena öga på stallgården, började följande samtal.

Fru Wahl. Jag tycker just att Gösta i dag sett det friskaste ut, jag nästan på ett par år sett honom.

Gertrud. Inte så illa tog Herr Gösta för sig af första rätten.

Frun: Han har nästan alls inte hostat i dag.

Gertrud. Åndelitt Herr Gösta annans så förståndiger, inte låter bli potates – Kan inte vara bra.

Frun. Ja men om potates inte är bra, så vet jag heller inte, hvarföre der alltid kommer potates in på bordet, antingen jag sagt till om potates eller ej.

Gertrud: Herr Gösta tycker om dem.

Frun: Hvad är det för dag i dag.

Gertrud: Hm.

Frun går till ett litet bord vid fönstret, der hon har sin Almanacka. Gertrud ser nog hvar den ligger, men rör sig ej ur fläcken. När Frun funnit Almanackan och börjar bläddra i den, säger

Gertrud: Säges Nya Kommenister predika prof i öfvermorgon.

Frun: Då är det väl Söndag i öfvermorgon kan jag tro.

Gertrud: Hennes Nåd allti så raljanter utaf sej!

Kort tystnad. Hennes Nåd läser i Almanackan, Gertrud ser på Hennes Nåd, ej särdeles nådigt, ty Hennes Nåd börjar bli för gammal att icke veta hvad för dag det är om dagarna.

Fru Wahl halfhögt: Låt mig se. Den 6:te till Göteborg.

Gertrud suckar.

Frun: Från Götheborg till Hamburg .....

Gertrud: Hamborg!

Frun: Bordeaux

Gertrud: Burdå.

Frun: Från Bordeaux landvägen. Åh kära Gertrud, vill du inte vara så god och gå ut i kabinettet, och taga hit den stora smala boken? Jag skulle gå sjelf, om jag hade klädningen på.

Gertrud: Behöfs inte. Gertrud kan gå.

I dörren stadnar Gertrud och frågar: ”Hva ska Hennes Nåd med den stora smala boken?”

Frun: Jag ville bara se någonting.

Gertrud: ”Hm Hm” – Går, samt återkommer efter en stund med en kartbok. Fru Wahl tar den hastigt utan att tacka, slår upp en karta om Södra Frankrike, sätter sig och fördjupar sig i kartans betraktande.

Gertrud emellan tänderna: Gunåda oss. Hela välsignade natten ska här resas på.

Frun: Montpellier eller deromkring

Gertrud: Munkpelja – Hennes Nåd! Hennes Nåd lilla ...

Gertrud: Hvad vill du min kära Gertrud?

Gertrud svarar ej – för det hon ännu är onådig tror Frun, som fortfar att ifrigt studera sin karta, tills en snyftning från vrån, der Gertrud ställt sig, framtränger till Fruns öron.

Bort från boken till Gertrud springer Frun.

”Hvad vill du min kära Gertrud?” frågar hon mycket vänligt.

Gertrud gråter högt som ett barn och svarar ej.

Frun helt rörd: Hvad är du ledsen för min kära Gertrud?

Gertrud torkande ögonen: Åh Hennes Nåd behöfver väll inte gråta för dä. Men de der namnen, de der namnen.

Frun: Hvad för namn?

Gertrud: Dä må Hennes Nåd väl fråga! Hvem ska vettat om intet Hennes Nåd? Hva vet Gertrud annat än Götheborg?

Fru Wahl, som märkte att hon, sig sjelf ovetande, måtte sagt någonting hvaraf Gertrud anat oråd, lät icke tillfället ifrån sig att, så skonsamt som möjligt, förbereda Gertrud på *de der namnenas* betydelse – men ack! efter fyra timmars samtal visste Gertrud icke en gång Götheborg mer, och när hon slutligen lemnat Hennes Nåd, som med tårar i ögonen flera gånger försäkrat att, om det ej vore för Göstas skull, stadnade hon mer än gerna, för Gertruds på Stånga, hade fasa för att på några år ej se sin Hennes Nåd, och fruktan att förlora den beskedelige Herr Gösta, och räddhåga för främmande Hedniska land, och omöjligheten att på egen hand lemna hvarken Hennes Nåd eller hushållet på Stånga, så helt och hållet vändt upp och ned på Gertruds hufvud, att der ej fanns något bestämdt, utom endast ett förökadt hat till den förbannade Grefvinnan på Högesta, som ändå i grunden var skuld till hela oredan – Morgonen derpå och sedan allt framgent, förblef Gertrud i valet och qvalet.

Nu återstod allenast Gösta – och mången gång sväfvade inledande ord på Fruns läppar, men när hon då såg på Gösta, kunde hon ej vidare få fram dem.

Gösta talade numera nästan om hvad som helst – var lugn, till och med aktsam om sin helsa – men der var ett uttryck i hans ansigte, (Gösta hade för öfrigt enligt Wahl, fullkomligt det romantiska i sitt utseende, som qvinfolk tycker om) som vållade att Fru Wahl i det längsta bäfvade tillbaka för den *inledning,* som gick ut

på att beröfva honom sitt sista personliga nöje – nämligen att från kabinettsfönstret, när vädret var klart, se spiran af den kyrka, under hvars skugga hans Elin hvilade sött. När Gösta trodde sig ensam, kunde han stå hela timmar i det fönstret.

Fastän Fru Wahl detta år fyllde den 28 Juli femtioett år, var hon ej gammal nog att veta hvilken dag det var om dagarna, eller hvilken vore hennes födelsedag. Sina år visste hon – men om hon var född den 27 – 28 – eller 29 Juli mindes hon aldrig så noga, hvilket ock kunnat vara rätt det samma, om ej Gertrud funnit det så allt för galet.

”Hennes Nåd ska väl i dag me fråga hvad dä för en dag i dag”, hade i otaliga år varit, den 28 Juli, Gertruds morgonhelsning och Hennes Nåds svar alltid sig likt: ”Ja så, då kan jag tänka det är min födelsedag. Tack skall du ha som alltid så noga kommer ihåg den.” Annorlunda firades ej den dagen på Stånga – men så länge Wahl lefde, funnos alltid någon eller några, som på den gladt sig åt en hjelp, som synts dem fallen från Himlen – ty från hvilket annat håll den komma månde, fingo de aldrig veta.

På Hennes Nåds femtiondeförsta födelsedag framfördes den vanliga morgonhelsningen mycket tvärt. Den dagen tänkte Gertrud följa med Hennes Nåd – när hon deremot ämnade stadna på Stånga, var hon nästan öm mot henne, hvaraf kunde slutas, att Hennes Nåd fått svåra dagar, om Gertrud af tillgifvenhet följt henne på utländsk botten, men på det sättet tänkte Hennes Nåd aldrig framåt.

Att Gösta, som på Fru Wahls födelsedag gjorde henne den glädjen att se ganska kry ut, visste hvad för en dag det var, såg Frun genast, men ingendera talade derom och Gösta syntes ej mycket till på förmiddagen. Middagen gick för sig utan potates men icke alldeles utan appetit. Efter den frågade Gösta om Frun ej hade lust att gå ut. Vädret vore så vackert. Gösta sjelf gick alltid ut om eftermiddagarna.

Ack att Fru Wahl den gången varit så – så ogin som den beskedliga Gertrud – tänkte hon sedan ofta, men hon kunde det ju aldrig vara.

På ena sidan af den ås, vid hvars andra, mot Stånga å långsluttande, sjelfva Stånga ligger, är en djup och trång dal inklämd emellan denna och en ännu högre ås. Hvarföre ej Stånga låg i den dalen kunde Fru Wahl aldrig rätt begripa. Visserligen flöt genom den blott en liten bäck, den der om sommaren till och med alls icke flöt, ned mot Stånga sjö, och der Stånga nu strök fram var ju den breda och djupa Stånga-ån placerad med sina fall, sina härligheter till hvilka menniskor flyttat sig sjelfva och sina bostäder och sitt buller – Men Stånga manbyggnad kunde ju legat i dalen för det – Der var så stilla, så fredligt, ingenstädes frodades gräs och löfskog bättre – Om qvällarna när solen under sin färd mot sjön förgyllde klipporna och träden och gräset, och fåglarna tystnade, och blott då och då något vallhorn hördes eller ock någon klocka, som hängde kring ett eller annat kriaturs hals – då var der ganska bra i dalen – Fru Wahl kallade den för *sin* – Efter Stånga ej blifvit uppbygdt der, hade hon gerna, åtminstone låtit sig derstädes begrafvas, men Wahl låg på ...... kyrkogård och vår Fru åtnöjde sig nu med att tillbringa mången ledig stund i sin dal, då trästubbar, stenar, ja baraste marken, till Gertruds innerliga misshag, ofta nödgades föreställa soffor och stolar.

Förr i verlden hade Wahl velat anbringa – i det minsta några grässoffor på hustruns favoritställen, men hon bad så innerligt för hvarje torfva i sin dal, ty – såsom hon sade – hur godt det än är med menniskor och hur svårt det vore att lefva dem utan, är dock så roligt att hafva om än blott *en* dal i fred för deras förbättringar. Inom sig var affärsmannen Wahl af alldeles samma tanka och dalen förblef ostörd.

I sednare tider hade Frun, alldeles emot sin vilja, börjat tänka på de der grässofforna. I synnerhet fanns ungefär midt på den ganska branta gångstigen ned från Stånga åsen till dalen en stor Ek, sträckande väldiga armar mot skyn – Utan att precist vara trött, kunde man likfullt så gerna önska stadna under den Eken – der man hade skönaste utsigten af hela det underliggande, fridlysta landskapet – Särdeles under denna Ek hade

en grässoffa icke varit ur vägen.

Gösta måtte dock ha gissat sig till vår Frus hemliga tankar – När hon på sin födelsedag samtyckt till en promenad med honom, förde han henne mot dalen. Frun hade ej på längre tid varit der – dels för alla restillredelser som mycket upptagit hennes tid – dels misströstade hon måhända något att i främmande land träffa på någonting så skönt som sin dal, hvars behag hon derföre ej alltför lifligt ville i minnet inprägla – dels hade kanske Gösta ett par gånger föreslagit att gå åt andra kanter – Nu fann Frun för sina fötter en anspråkslös, men beqväm väg i stället för den fordna gångstigen, och under Eken icke blott soffa, bord, och stolar, utan sjelfvaste Gertrud med kaffe, blommor och diverse till den så ofta glömda dagens heder.

Gertrud icke vid hommör, förklarade genast att Hennes Nåd hade den beskedlige Herr Gösta att tacka för allt ihop. Hennes Nåd hjertligt glad ej så mycket åt soffa och stolar som att Gösta kunnat tänka på dem, tog Göstas hand och tryckte den vänligt –

I tysthet förde Gösta Fruns hand till sina läppar. Det var, det var första gången han så gjort, sedan Elin dött.

Båda voro rörda – men Gertrud kom med rykande kaffe upp i hela rörelsen, och var sedan så beställsam och så högtidlig, så menande och så högst vältalig, att Hennes Nåd vid första möjligen passande tillfälle brast ut i skratt, Herr Gösta flera gånger log och Gertrud sjelf, slående alla resor och öfriga besvärligheter ur hågen, slutligen blef helt belåten.

När Frun och Gösta ämnade fortsätta promenaden, skiljdes Gertrud, som aldrig insett *hvarföre man gick om det ej vore för någontingen,* vid dem med den förmaningen, att ej gå längre i dag, än att de kunde göra sammaledes i morgon.

Ett godt råd var det. I följd deraf afkortade Fru Wahl, under föregifning af trötthet, mycket af den vandring Gösta ville öfvertala henne till – men Frun såg icke dessmindre att Gösta vetat reda på alla hennes favoritställen. Hon kunde numera qvardröja hvar hon ville, utan att förtreta Gertrud, och dalen var ändå så litet som möjligt ofredad.

Allt detta gjorde Fru Wahl så godt. Måhända – om några år, när hon verkligen vore så trött hon nu sade sig – måhända skulle hon då åter, såsom nu, besöka sin dal, med Gösta vid sin sida – med Gösta frisk såsom fordom och glad – så mycket man kan vara, sedan man förlorat sin egentliga glädje. Frun kände sig lycklig af denna aning.

Gertrud med tillbehör syntes ej mer till, när de återkommo till stora Eken. Men Frun hade varit för trött att icke nu hvila sig under den – på nya soffan. Ett stycke ifrån Frun på ett litet säte vid trädets fot, satte sig Gösta.

Man kunde se på solen, att klockan gick till sex. Då började blifva som skönast alltid i dalen. En stund fröjdade sig Frun deråt. När hon, efter Gösta ändå nödvändigt, långt innan solen gick ner, skulle vara i sina rum, ville gå, bad Gösta henne så bevekligt att stadna ännu ett litet ögonblick.

O att Frun åtminstone då varit så, så ogin som den beskedliga Gertrud – men ack! hon var det ju aldrig.

Åt Göstas bön kunde man ej undra. Frun tyckte sjelf sig aldrig ha sett skönare afton.

Hittils språksammare än vanligt, försjönko de nu begge i tystnad. Gösta såg åt sjön, som redan höll på att högtidskläda sig för solens aftonvisit. Frun såg emellanåt på Gösta.

Kanske – tänkte hon sedan framdeles – var det blott solstrålarna, som med helsans rodnad öfvergöto Göstas annars så bleka kinder. Kanske hade synen låtit villa sig af allt annat godt och härligt som stunden erbjöd –

men säkert vore att i Fruns ögon Gösta nästan frisk såg ut .... sjelfva den djupa själsmärtan röjde sig ju endast af några få drag på hans panna, kring hans mun, de der alltid så beställsamt förråda hvad inom en bor ..... Visserligen hade Gösta mycket lidit, men Frun skulle kanske ändå få behålla honom.

Fru Wahls ögon fylldes af tårar. De torkades oförmärkt bort. Hon började tänka på Elin. Om Elin nu suttit hos Gösta och sett utåt sjön – de hade varit lyckliga då.

Men, måhända är hon nu i detta ögonblick hos sin älskling, ingjuter i hans hjerta "lefnadslust och mod och hopp." Ett mildt leende sväfvar öfver Göstas läppar – länge är det sedan ett sådant syntes der – Göstas blick blir strålande, ehuru stadigt, liksom frågande fästad på samma ställe .... en ljum vind kommer sakta från sjön, flägtar upp Göstas rika mörklockiga hår – med det lekte Elin i barndomens fordna lyckliga dagar så gerna ......

Öfverlemnande sig åt dessa och än flera outsägliga tankar, ryste Fru Wahl nästan till, i det några ömma klagande toner nådde hennes öra. Gösta gjorde en häftig rörelse, förblef sedan orörlig som förut. Fru Wahl såg sig tillbaka åt det håll, hvarifrån tonerna kommit. Snart hördes åter några – allt flera – småningom högre och starkare – och Frun igenkände en af våra folksånger, hvilka hon, hvilka hennes man så mycket älskade, men som ibland kunna suga ut menniskans innersta hjertblod – Ack hvarför var denna sången så sorglig!

Det var – det var en Yngling omkring Göstas ålder, en flicka så gammal som Elin – hade varit – Med raska steg mot sjön gingo de nere i dalen – och sjöngo. Deras röster voro starka och friska. Den Ynglingen, den Flickan visste nog icke hvad sorg månde heta, men visan deras visste det.

Fru Wahl såg på Gösta. Alltid djupt känslig för Musik, hvad skulle han ej nu vara. Gösta satt orörlig som förut – Han blott andades fort.

Nu voro de sjungande nästan under Eken – Tydligt hördes dessa ord: "*Och han dog med sin älskade af kärlek*."

Det var omqvädet af visan ...

Och sången upphörde. Det unga sångarparet hade blifvit dem varse, som sutto under Eken. Flickan neg, ynglingen tog af sin hatt, och de försvunno snart ibland träden, men deras visas ord hade sammanpressat Fru Wahls hjerta.

Hennes blick sökte Gösta. Gösta satt som förr – men nu så blek – så blek, att Frun förskräckt flög bort till honom. Gösta lefde verkligen. Men den stackars Frun blef ej stort gladare för det.

Gösta var knappt igenkännelig – så fann honom vår Fru på ett ögonblick förändrad. Gösta hvarken hörde eller såg. Han var alldeles utom sig.

Frun tog Göstas hand. Den var kall som Elins i döden, som den nästan medvetslös.

"Gösta, goda Gösta! Låt oss gå"– sade Frun med så mycken fasthet hon kunde.

Gösta hvarken svarade eller rörde sig – Hans bröst häfde sig våldsamt, ögonen stirrade vildt utåt sjön.

"Gösta, min goda Göstal Låt oss gå hem" – sade åter Fru Wahl med hvarje sekund ängsligare till mods.

I Fruns röst var troligen nu någonting som trängde till Göstas stelnade hjerta – Med dof röst upprepande: "Ja hem" – reste han sig, men sjönk tillbaka mot Eken.

Under hemvägen återvann Gösta småningom sin fattning – svarade till och med nästan raljant på någon

anmärkning af Gertrud, som ängslig öfver Nådi Herrskapets uteblifvande kom trippandes emot dem – och när Fru Wahl gick in i sina rum, följde han henne dit – dröjde der ganska länge, samt talade, ehuru Frun nästan hellre sett han tegat. Gösta kysste åter Fruns hand, när han önskade henne Godnatt.

Natten blef god för ingen på Stånga.

Klockan elfva gick Frun väl för tionde gången bort till Göstas dörr att lyss. Förut hade der varit tyst, nu var rörelse derinne. Frun steg in, och rätt gjorde hon, ty Wahls fordra betjent, som nu passade Gösta, skulle just gå och hämta henne, fastän Gösta icke ville.

Gösta hade fått den allraförfärligaste blodspottning, och ifrån den stunden rasade den en tid hejdade sjukdomen utan återhåll.

Doktorn, som sett Elin dö, kom äfven nu – för att, som han sade, få se det samma med Gösta.

Fru Wahl förebrådde sig bittert all sin oförsigtighet sista dagen Gösta varit – *frisk,* men Doktorn tröstade henne dermed att der döden fanns, skulle han nödvändigt någon gång utbryta, och ett underverk vore det i alla fall nästan att Gösta, hvilkens bröst dessutom redan i barnaåren tagit skada, kunnat lefva så länge.

Ej lätt och plågofritt som Elin, slocknade Gösta. Under de långa veckor hans dödskamp varade, kallade han Fru Wahl ständigt för Tante – och hade verkligen, han också, lefvat om han kunnat, så mycket såg han sin annalkande död kosta på Elins Tante, som blifvit dömd att inom tre år förlora de tre varelser hon haft kärast på jorden. Men Elin hade sjelf, den aftonen i dalen, frikallat Gösta från att längre lefva skiljd ifrån henne.

Sålunda hade Gösta uppfattat det unga bondfolkets sång, och numera tjenade till intet att disputera med honom.

Såsom det också ej mer tjente till ”någontingen” att tiga, gjorde Gertrud, när hon någon gång befann sig ensam inne hos Gösta, honom underrättad om många ting. Så Gösta fick veta både huru rik han blifvit, och huru Hennes Nåd stackars Nådi Frun lilla, skalle rest med Herr Gösta till Munkbelja i Taljen. En dag, – hvad gjorde det, efter Herr Gösta i alla fall *skålle derhän?* – utfor hon väldeliga emot den förbannade Grefvinnan på Högesta, som ändå var skuld till allt. ”Min kära Gertrud! Låt oss alla tänka på Femte Bönen,” hade Gösta matt svarat efter en ganska lång tystnad – och Gertrud som med all sin räddhåga för främmande Hedniska land, (den der gick så långt, att det enda som tröstade henne vid Göstas död var att ingen resa dit ut kunde blifva af –) icke dess mindre icke var så helt och hållet *döpt* utaf sig, påstod sedan alltid, att den beskedelige Herr Gösta var visst beskedelig, men bara alltför beskedeliger.

När vintern kom, den Fru Wahl ämnat resa undan, satt hon åter ensam med Gertrud på Stånga.

På Högesta kyrkogård var en graf till. Gösta hade bedt Fru Wahl skaffa honom plats så nära intill Elin, som han, född i synd och vanära, möjligen kunde få.

Ifrån Göstas död och till den natt då Gösta och Elin, huru än förhöll sig med deras spökande i Göstas trädgård, hvarom Gertrud ordat, åtminstone så till vida spökade för Fru Wahl, att deras minne alldeles förjagade sömnen ifrån hennes ögon, hade flera år förflutit. Lugnt och stilla, icke utan trefnad, icke utan glädje, men ändå icke – – – ej så – som förr.

När Gertrud nästa morgon inträdde och sporde huru Hennes Nåd sofvit, torde Hennes Nåd icke tala sanning, men steg upp alldeles som vanligt. Dagens bestyr och några gamla vänners ankomst till Stånga på ett längre besök, förjagade snart hvad feberaktighet den sömnlösa natten efter sig lemnat, och Fru Wahl lefde ännu

många år, sig alldeles lik till själen, till utseendet obetydligt åldrad, men ack, utan att någonsin blifva så förståndig som Gertrud önskade.

Den dag på hvilken jemt 50 år förlupit, sedan Gertrud kommit i Wälborne Herr Majorens och Högvälborna Fru Friherrinnans tjenst, trodde deras efterlefvande dotter sig kunna våga på, att ibland andra skänker gifva Gertrud en svart sidenklädning. De öfriga prisangterna, deribland en massiv guldkedja af många gånger sidenklädningens värde, emottogs med ej mycken mer än vid slika tillfällen vanlig onådighet, men sidenklädningen, sidenklädningen! ”Hvad skålle Hennes Nåd då bruka må? Hennes Nåd hade allri intet maghaf när fråga var att gi. Åtminstone om Hennes Nåd, fastän och ehuru att Gertrud icke allenastens hade sin alldeles nya svarta bombasinsklädning och sin något äldre, hvarmed hon sörjt Sali Patron, Herr Gösta och Fröken Elin om Såndarna, utan äfven dessutom sin svarta kamlottsklädning, som var så godt som alldeles ny, efter Gertrud fått den efter sin Mor (Gertruds enda arf), ändå burdus envisades att klä Gertrud i siden, så kunde ju Hennes Nåd gett en af sina gamla klädningar och sjelf rätt väl behållit den nya m. m. m. m.

Förgäfves föreställde Hennes Nåd den uppbragta Jubeltjenarinnan att, hvad omsyning beträffade skulle bättre passa sig att sy om Gertruds klädningar till Hennes Nåd, efter hon var ovanligt liten och Gertrud ganska lång – Att Hennes Nåd, om hon finge mycken lust till nya sidenklädningar, gerna i många år kunde för hvar dag skaffa sig en ny, utan att ändå bli utfattig – Förgäfves föreställde Hennes Nåd ännu annat mer – – –

Årsdagen af Gertruds femtioåriga tjenstetid firades slutligen genom en ordentlig träta emellan henne och hennes Fru.

Hennes Nåd stod på sig – Gertrud måste taga klädningen. ”Nå så ta hit då – Hennes Nåd ska inte förlora pået,” yttrade hon i det hon ganska litet graciöst ryckte till sig den silkesömmade kjorteln.

Den blef sedan föremålet för Gertruds ömmaste omsorger, vädrades, flyttades, skakades, och brukades aldrig utom en gång, som Gertrud gick till Skrift, men då var den beskedliga gumman så upptagen af fruktan att skrynkla ner sig, att Fru Wahl nästan ångrade sin prisangt, samt efteråt alltid visste att afböja klädningens vidare begagnande.

Den 28 Juli när Fru Wahl fyllde sextiotvå år, visste hon ännu icke hvad för en dag det var. Gertrud visste det, men började annars glömma mycket, var nästan stendöf och såg ej mycket bra, hvilket allt icke bidrog att göra hennes hommör mindre knarrigt än förr – men Frun var ändå så hjertligt glad att hafva Gertrud.

Dennas stora nöje var alltid att passa upp Hennes Nåd – numera gick det just icke för väl – men Hennes Nåd, som alltid klädt sig nätt men fort, och högeligen plågats af långa toiletter och måltider, satt nu i evighet till bords, och lät hela timmarna kläda af sig och på sig, på det den beskedliga Gertrud icke skulle märka, att hon började bli litet gammal.

Sjelf såg Frun ännu ut som en fyrtioårsmenniska – ännu utan grått hår, och med en gång så rask och lätt som i sin ungdom. Alla som sågo henne, trodde hon skulle blifva mycket gammal. Alla som kände henne, gladde sig deråt.

Icke dessmindre fyllde Fru Wahl icke sextiotre år. Kort dessförinnan förkylde hon sig under ett besök hos en beklagansvärd Moder, hvilkens Son gjort värre än att dö, och hvarken Fru Wahl sjelf eller någon trodde henne sjuk, innan hon en morgon ej orkade stiga upp ur sin säng, den hon sedan icke lemnade.

Fru Wahl, som aldrig varit sjuk, begrep genast hvad som var å färde, och hade länge varit färdig.

”Stackars Gertrud!” sade hon ofta under de få dagarna af sin sjukdom, men Gertrud hörde ej på det örat.

”Åh prata! Hennes Nåd bara barne mot Gertrud. Allri har ingen hört sju år yngre dö först,” var Gertruds orubbliga svar på allt Hennes Nåd och Prest och Doktor säga ville, tills döden slitit det enda band som fästat Gertrud vid menskligheten.

Äfven när Hennes Nåd låg stilla och kall och hörde ej mer på Gertrud, kunde hon nästan icke tro henne död. Ett par timmar förut hade ju Hennes Nåd velat, att Gertrud, som knappt för ögonblick lemnade sjukrummet, skulle lägga sig och sofva litet och Gertruds envisa vägran nära framkallat en släng af fordna dagars strider, hvarunder Gertrud tyckt sin Hennes Nåd utveckla krafter för många år att lefva på.

Men Hennes Nåd var verkligen död. Man trodde Gertrud skulle dö med – och tvertom liksom lefde hon upp på nytt i raskhet och minne.

Af hela Fru Wahls omgifning på närmare och fjärmare håll, fanns ingen, som ej begret hennes död, utom just Gertrud. Hon hade icke tid. Hon skulle vaka hos Hennes Nåd, och sätta så brudklädningen på Hennes Nåd, som ännu passade som på ett hår ... Och begrafningen se’n. Begrafningen.

Den måste blifva hederlig. Hennes Nåd hade bedt Gertrud se dertill, och Gertrud sparade sig icke. (Hennes Nåd hade hon dock ingenting lofvat, utom att Hennes Nåd skulle begrafva Gertrud.)

Så många af den talrika skaran, som med sorg och tårar sett den barnlösa Änkan nedläggas i grafven bredvid sin Man, så många deraf, säga vi, som sedan återvände till sorghuset, fingo verkligen medgifva hur ståtligt der var. Och i matsalen särdeles! Hur var det icke der! Och en middag sedan, vid hvilken Hennes Nåds och Sali Patrons alla älsklingsrätter figurerade, samt Nådi Herrskapets finaste postlin och hela silfver!! Och en Gertrud i svarta sidenklädningen, bärande sjelf omkring kaffet på maten såsom fordom!! I sanning, i sanning gick icke det hederligt till!

Men efter kaffet klädde Gertrud om sig, räknade in postlin, skedar, gafflar och höll öfverallt en sådan räfst, som när hon väntade hem sin Hennes Nåd från dess första visiter på Högesta eller andra få besök. Den ena silfversoppskålen hade fått en ny liten skada – Med den skadade piesen i ena handen, ett papper uti andra, inträdde Gertrud till de af henne så kallade TestamentsHerrarne samt bad den hon bäst kunde med, på papperet vä soppskålarna skriftligen anmärka följande: ”På ”ena Tarien ingentingen. Den andra tre skador på. ”Den första stötte Ludvig på kanten me sin sjelfs”våldighet, den andra städerskan Brita på foten – ”går nog å tigger för all sin ovålighet. En sitter ”nu vä örat. Vets inte hur den kommi dit.” Derpå tog Gertrud papperet tillbaka, läste det jemte soppskål uti sitt tillbörliga skåp, lemnade sedan en hel korg nycklar till TestamentsHerrarna med det yttrandet: ”Si så nu har Gertru gjort ifrån sitt. Må Herrarna göra sammaledes,” och försvann.

Länge trodde Herrarne att Gertrud vore i köket eller annars i rummen och stökade, och Fru Wahls tjenare, hvilka den döende Matmodern, bland annat uppbyggligt, förmanat att se stackars Gertrud till godo, att hon vore hos TestamentsHerrarna, men ingenstädes var hon tillfinnandes.

Stor ängslan och rörelse i huset. Hvar i all verlden hade hon också tagit vägen, synnerligast i regnvädret? Men det sade Gertrud till ingen. När hon sent på qvällen och alldeles genomblött återkom till rätta i köket, anmärkte hon endast: ”Nå Nå kan väl gås ut, når inte stjäls eller mördas” och gick, utan att vilja någontingen smaka, genast till sängs.

Dagen efter ville hon ej stiga upp, men var annars så ovanligt medgörlig att hennes medtjenare funno nödvändigt att skicka efter Pastorn.

Han kom sedan ofta till Gertrud, och Gertrud hörde väl på honom, men talade lika gerna sjelf. En dag förtrodde hon honom sina tankar om himmelriket: Hennes Nåd, Herr Gösta lilla och söta Fröken Elin skulle

sitta vid ett bord och Sali Patron fick väl ändå sitta bredvid Hennes Nåd, men Gertrud skulle alldeles som här, stå bakom Hennes Nåds stol och passa upp henne. Den store Guden sjelf hade så många andra som tjenade sig, och var dessutom så allt för god och hög för att passas af Gertrud – Icke att ju Hennes Nåd ej också vore god. Mycket för god alltid. Men hon skulle nog ändå låta passa sig af Gertrud alldeles som här, med den enda skillnaden, att då Hennes Nåd deruppe troligen ej mer var ovålig om sig och nog bättre visste hvem hon vore, skulle Gertruds påminnelser ej mera behöfvas ....

Pastorn, en god och upplyst man, ingick ej i Theologiska strider med Gertrud.

Den del af Nådi Herrskapets expositioner som rörde Gertrud, hvartill Hennes Nåd ännu dagen före sin död lagt något, och i följd hvaraf Gertrud ibland annat kunde stadna på Stånga om hon ville, göra allt hvad hon ville, nästan som under Hennes Nåds lifstid, trodde man skulle interessera Gertrud att höra. Men vid första ord derom reste hon sig häftigt i sängen, och sade med sin mest vresiga ton, den med hvilken hon endast tilltalat Hennes Nåd: ”Ja så, ja så Hennes Nåd tror –” hvarpå hon tystnade, lade *sig* åter ned, och ville ingenting vidare höra i det ämnet.

När man ej kan äta, knappast dricka en tår kaffe, icke sofver, ständigt ligger, är sjuttio år och tycker sig ha lefvat ut, är väl mest omöjligt att mycket länge *göra det*.

Gertrud lefde dock inemot två månader efter sin Hennes Nåd. Under tiden utdelade hon med mycken redighet alla sina klädespersedlar, undantagandes dem hon skulle i grafven medföra – hvaribland var den svarta sidenklädningen, ty efter Hennes Nåd ej kunde ärfva den, behöll Gertrud den sjelf, och dessutom passade sig ju att Gertrud lades svartklädd i kistan. Hon sörjde ju Hennes Nåd. Men klädningen skulle så litet skrynklas som möjligt.

På Pastorns fråga om Gertrud icke hade något vidare att förordna, svarade hon ganska vänligt; ”Nej goa Herr Pastor ätter inte en gång den beskedelige Herr Gösta är.”

Mot sista slutet började den hedersvärda och förståndiga Jungfru Gertrud att smått yra; af det hon sade förstod man icke allt, men nog för att finna henne ständigt ha att göra med Hennes Nåd. Pastorn var just inne en dag, när Gertrud efter mycket obetydligt brummande, slutligen högt och häftigt anmärkte: ”Ja dä der gråtandet – dä der skrattandet – gråta åt sin lycka, skratta åt Gertrud, som saktes vari så roliger heller. Men tåliger alltigenom som en Ängel. Ska nu has tålamod må med Gertrud? Åh jo för Hennes Nåds skull.” Efter desse ord, hvaraf de sista uttalats i betydligt sänkt ton, blef Gertrud ganska stilla.

När hon afsomnade, gjorde mest allt tjenstfolket på Stånga cercle omkring hennes säng. Heligt bedyrar allt sedan mången ibland dem, i synnerhet af pigstaten, att i det samma Gertrud skulle dra sin sista suck, en röst i Sali Fruns rum ropat Gertruds namn och ett lågt, obetydligt, ”*kommer, kommer ju*” sväfvat öfver den döende trotjenarinnans redan svartblå läppar.

———

Af dem den kärleksrika Fru Wahl för sin egen skull älskat, finnes ingen qvar på jorden. Men öfver Makarna Wahls inrättningar och stiftelser råder en Guds Ande, säges allmänt i orten omkring deras fordna bostad.

———

En, två, tre, fyra, fem, sex dödar – stora – utom några små – En dödande berättelse!

Dock har hon icke alldeles tagit lifvet af alla, med hvilka hon sysselsatt sig.

Ehuru till utseendet förfärligt åldrad, lefver Grefvinnan Ringschöld ännu på sin egendom bredvid Stockholm

och syr ännu tapisseri.

Icke långt efter Alfreds återkomst ifrån främmande länder, började misshälligheter emellan Modern och sonen att yppa sig.

”Förr var Alfred icke så” – yttrade Grefvinnan en dag efter en allvarsam tvist med sin son.

”Ja det tror jag,” genmälte denne. ”Förr var ju Elin och Gösta, som ställde allt till rätta. Mamma kunde unnat dem att lefva.”

Vid dessa ord nedböjde den stolta Modern sitt hufvud och gret – i sonens åsyn, men han vardt ganska ledsen, kysste flera gånger hennes händer och bad om förlåtelse: han hade ju ingenting menat med hvad han sagt ......

För den gången blef öfverplåstradt – – – – – – – – – – – – – – Emot Moderns vilja gifte Alfred sig med den sköna, frånskiljda Friherrinnan * * *. Modern ser han numera högst sällan. Han vill icke, säger han, af henne behandlas, som hans Salige Fader ... Inom Alfreds egna murar har fråga om skiljsmessa redan uppstått. Men så långt låter Grefvinnan Alfred Ringschöld aldrig gå.

Emedlertid lefves muntert på Högesta samt allahanda resor, och vid sednaste hösteting – W.... Härads – underhandlades om ytterligare inteckning uti Ringschöldska fideikommisset.

Alfreds moder har sett synd och vanära komma öfver sin egen sons hus ..... Af barnbarnen vill hon blott se det äldsta, en huld nioårig flicka, verkligen påminnande om sin Faster, samt uppkallad efter henne, ehuru hon benämnes Helena. På henne har gamla Grefvinnan Ringschöld öfverflyttat all sin fordna ömhet för sin son – måhända ännu mera än den – och ville gerna fostra upp henne. Emot detta skulle Alfred kanske ingenting hafva, men hans hustru vill alldeles icke gå in derpå. Vid hans minsta ord som ditåt kunde syfta, vid hans ringaste ömhetsbevis mot detta barn, talar hon om att skicka henne i pension .. Så långt påstår väl Alfred att det icke skall gå, men undertiden tystnar han – och den lilla Helena går der i Föräldrarnas hus, och har icke en gång, såsom vår Elin, någon Gösta att hålla sig till.

Hennes öde ligger Farmodern tungt på hjertat. Må från barnbarnet Grefvinnans tankar icke någonsin glida öfver till Grefvinnans egens dotter, må ...

———

Magnus H. trodde länge att han, för sin verkligt älskade Kusins skull, komme att lefva ogift, men är nu en lycklig äkta man, på hvilken en förträfflig maka haft det allra bästa inflytande. Äfven hans äldsta dotter är uppkallad efter vår Elin, men slätt och rätt döpt med det namnet. Af sina många barn älskar Magnus henne måhända mest, men är en god och upplyst Fader mot dem alla. En egenhet hos honom är, att han aldrig ibland dem tål minsta tecken till kif.

* * *

Postskriptum.

I går aftse, medan vi som bäst fröjdade oss att hafva utfört denna berättelse – *jusqu’à satiété* – kom posten och med posten ett bref, hvilket vi – uteslutande blott helt litet som rör oss sjelfva samt ett par kommissioner – tycka oss ej kunnat annat än in extenso meddela.

Stånga boställe Lördagsafton 1838.

Goda bästa Du!

Fast du så obeskedligt länge låtit mig vänta på ett svar på mitt sista bref, som innehöll allt hvad jag tyckte kunde roga dig att få höra om mig sjelf och hela orten så att jag nästan började tro att du inte fått mitt bref, men så kom jag ihåg att det visst är tillfinnandes i din öfversta låda der du får förlåta mig om jag tycker det ej är underligt att du inte finner rätt på det!

Men nu får jag ändå skrifva, för jag vet det inte är underligt att den, som du skrifver så mycket inte hinner med all skrifning och jag tror ändå inte du skrifver bort allt minne af mig!

Men det är också någonting märkvärdigt jag har att berätta, och jag försäkrar, vi ha nu i hela orten inte talat om något annat alltsedan dess.

Här om dagen kan du tro kom nämligen en ung dräng, som varit ute och fiskat i Stånga sjö till Pastorn, som Gudskelof nu mår bättre än när jag sist skref – Han hade tagit hela ryssjan med sig och släpade på, för den var mycket tung, som inte underligt var, och han var helt förskräckt för han trodde det vara trolleri.

Men du kan aldrig tro hvad der slutligen låg i ryssjan, när man plockat bort allt gräs och all dy som hängt sig fast vid det, och som jag tänker Pastorskan än i dag får skura efter på Pastorns golf.

Du mins väl hur underligt vi alla funno det när den roliga Gertrud som hvarken du eller jag nånsin glömmer, dog och ingenting fanns efter henne och alla hennes medtjenare icke en gång kunde finna rätt på nyckeln hon alltid hade om dagarna i fickan och om nätterna under sin hufvudgärd, till det skrinet hon alltid var så rädd om och som flera af dem sett hur hon om Söndagseftermiddagarna lade in uti det sin stora guldked och alla hennes andra nipper, när hon någon gång haft dem framme eller på sig. Och de visste också att Gertrud alltid ordentligt tagit upp sin lön och dessutom af den änglagoda Frun ofta fått mycket penningar i silfver, som Gertrud tyckte bättre om än sedlar, och hon gaf aldrig något bort i pengar 5 sjelf och grälade alltid på sin stackars Fru för hvar styfver hon såg henne gifva ut kontant, så den änglagoda Frun ofta hade svåra dagar för det med, och sina kläder visste nog Gertrud något sätt att göra osliteliga, för de voro öfvertygade om att hon icke på hela tiden hon varit på Stånga skaffat sig något nytt plagg, och hel och snygg och ren såg hon ändå alltid ut.

Du mins nog hvad både de och många andra sade om det besynnerliga försvinnandet, i synnerhet som Gertrud i sin yra flera gångor talade om skrinet och till och med en gång sade många besynnerligheter om skrinet och om Jonas och Zadrach som de trodde hon ment den Onde med.

Nu kan du väl aldrig tro hvad som var i ryssjan, sedan man rensat bort all smutsen om inte just Gertruds skrin.

Sara Anders's som just var på prestgården, kände genast igen det och började gråta i glädjen, för den tiden hon passade hönsen på Stånga hade hon ofta sett Gertrud syssla med skrinet – och nu blef en rörelse i Prestgården, snart sagdt i hela socknen. Och du kan allt icke gissa huru mycket der var uti sedan man ändtligen fått dyrkat upp det, för nyckeln fanns ej med. Somliga säga der är för en hel Tunna Gulds värde men andra bara en half – Men emellan 4, och 5,1000, bestämdt mycket öfver tretusen Riksdaler, var der säkert med allt i skrinet med guld och silfver och öfver tretti bunter med 50 Riksdaler i hvarje som låg packade den ena öfver den andra och alla med ett papper på som den änglagoda Frun sjelf skrifvit *Gertruds årslön* på.

Det var ett fynd det – isynnerhet som Gertrud inga slägtingar haft.

Men hur har skrinet kommit i sjön kan man inte rätt förklara. Många stå väl ännu vid sin tro att det ej gått så riktigt till dermed, men somliga börja tro att Gertrud sjelf kastat dit det, och i synnerhet, som när ingen visste hvar hon var om eftermiddagen då den änglagoda Frun var begrafven, så mins nu trädgårdsmästaren

att han sett någonting svart och långt nästan som Gertrud i trädgården i regnet mot sjön och liksom bära någonting tungt, men han som alla andra var den dagen så ledsen att han ej stort aktade på det.

Imedlertid har drängen fiskat det kan man säga. Pastorn låter nog honom, som är en beskedlig och fattig, men kanske något enfaldig gosse få godt af sitt fiske.

Jag får be dig vara god att efterhöra – – – – – – – – – – – – – – – – –

Adjö – skrif nu snart till mig och svara, för nu är det två bref, som du fått. Min man som smugit sig in på mitt bref skrattar nu och säger att jag skrifvit galna siffror om det som var i skrinet, men han kan just räkna bättre sjelf. Han är min sann ofta också noga nog till det. Inga är snäll, har åtta tänder, och skriker alldrig, men det är som jag sist sade nog säkert att vi ha att mycket tacka derför den dristigheten vi haft med hennes namn.

Vår äldste Son om vi få någon skall heta Erik, påstår min man, men det blir tids nog att tänka på det, om ett halft år kanske.

Men hvad pratar jag icke allt – Det är visst att när man börjar kan man aldrig sluta.

Adjö ännu en gång. Gudvälsigne dig. Skrif snart och förlåt slarf af din redliga Malin W.

P. S. jag får icke glömma att i skrinet fanns också mycket väl inpackadt men i tusende kras, otaliga bitar fint postlin. Sara Anders's och många fler som tjent hos det änglagoda Herrskapet säger att det är fammälgäkopparna, såsom Gertrud kallade de der tre vackra små paren som stod du mins väl på bordet mellan förmaksfönsterna och som hon var så rädd om. Är det så, hafva de väl gått i sönder när hon kastade skrinet.

Ännu en gång Farväl. Min Man ber helsa.

P. S. Besynnerligt är det ändå att skrinet är alldeles oskadadt efter att ha liggit så länge i vattnet. Gertrud hade ändå sin egen lycka med sig.

P. S. Du kan aldrig tro hur förfallen Grefven på Högesta börjar se ut. Han for här förbi i går och jag kände knappt igen honom. Grufligt synd är ändå om honom, han som var så vacker! och man börjar också redan säga att han börjat supa. ”Men detta blir emellan oss.”

Ännu ett Postskriptum.

Af fruktan för Gertruds under lifstiden fruktan för kontant utgift, införes ej i Statstidningen någon annons om tillrättakomsten af Gertruds skrin – utan anmodas härmedelst den eller de, som möjligen kunna tro sig någon rättighet till arfs uppbärande efter ofvannämnde hedervärda Jungfru Gertrud Börjesdotter, att direkte med sina anföranden vände sig till Pastor * * i * * * Pastorat.

Och vi, af fruktan att trots alla bemödanden att tala lagom om Gertrud, ändock hafva lemnat henne allt för mycket rum i vår berättelse, anhålla ödmjukligen att dess uppkallande i begynnelsen efter Gösta och Elin, i slutet torde ombytas till ett efter

Gertrud och hennes Hennes Nåd.

* * *

Noter

1)

Kanske hade den då i tiden vidgått sjelfva Gertrud, om den icke gjort ”Sali Patron sej så oliker, så nästan liker, ja nästan så oförståndiger som Hennes Nåd. Skålle då räckt, hade Nådi Herrskapet för att vara så lyckeliga just varit ett ynkeligt par.”

2)

”Åndelitt Patron,” sade Gertrud, som vi nu ändtligen kört ner i en not, ”allt höll i me sitt *kära barn* te Hennes Nåd. Nu så riker kånde gerna säja åtminstones lilla *gullklimp* eller så te Hennes Nåd!”

3)

Eller *Manifest.* Enligt Riks-Änke Drottningen – Hedvig Eleonora – Glorvyrdigst i åminnelse, lära nog båda orden vara ett och samma.

4)

Detta var också ett fel af Grefvinnan, som Gertrud likvisst ej ens för sig sjelf medgaf, men fastän Gertrud för intet pris ville vara Mamsell, så – att sjelf få underrätta folk om att hon, oaktadt Nådi Herrskapets stora rikedom, ändå fann för godt att behålla sin gamla Jungfruliga titel – var henne en icke alllför oangenäm möda.

5)

En enda gång skänkte Gertrud penningar, och uppmuntrades då just icke heller till ytterligare försök i den vägen. Ty stackars liten Elin, som tillika med Gösta, af henne fått hvar sin stor Speciedaler till prisangt, kom några dagar derefter blek och gråtögd bort till Gertrud, tog mot hennes vilja hennes hårda skintorra hand, lade sin stora vackra peng uti den, kysste derpå handen, allt medan Gertrud stretade emot, och bad Gertrud inte bli ledsen utan ta igen sin gåfva och gifva Elin en mycket stor kyss i stället. Elin fick sig en kyss, men från den stunden var Gertruds hat till den förbannade Grefvinnan alldeles oförsonligt, ty Gertrud såg nog att det var hon, som inte unnade sin dotter att behålla Gertruds Speciedaler, annars tyckte hon henne visst inte *för goder* för någontingen.